Ms. 104

Ms. 104

K. 9. Th. 62

Summarium J. Ecclesiastici
sub
Spbli Dno Alex. Kövy J. Prof. - S. Patak

Misk. d. 28 Septr 824.

Car. Nemesánfi.

SALAMON JÓSEF.

Ms. 104

Conspectus Iuris Ecclesiastici.

In Iure Ecclesiastico ê loco

1. Introducō in I. Ecclum Positivū
2. I. Ecclum Positivū

Introducōnem dividimus in 5. Capita.

1. Est de utilittē et necessittē I. - - - - - - - - -
1. Naālis in I. Eccl̄o Posvo.
2. De ipso I. naāli Eccl̄o.
3. De ppiis et fontib̄ juris eccli posvi Evangelicor.
4. De ppiis et fontib̄ I. eccli posvi Catholicor.
5. De subsidiis I. Eccli Pos.

I. Ecclum P. dividimus in 4 ptes.

1. I. Ecclum publicum internum i.e. de regimine Ecclæ s. de relaōne Ecclæ, quoad membra Ecclæ
2. I. Eccum publ. externum de relaōne Ecclæ ad rem publicam,
3. I. Eccum privatū externū i.e. de relaōne s. habitu unius Ecclæ ad aliam.
4. I. Eccum privatū internū, i.e. de relaōne membror Ecclæ ir se, s. de psonis, reb̄, delictis Eccticis.

I. Eccum publ. internū divid. in 3. Capita.

1. De Eccla Rnā et ejus origine.
2. De hierarchia Ecclæ Rnæ.
3. De regimine Ecclæ Evang.

I. Eccum publ. externū divid in 3. Cap.

1. De habitu Ecclæ Rnæ ad rpublicam civilem.
2. De habitu Ecclæ Evang. ad rpublc civil.
3. De habitu Gr. ritus Nunitor Ecclæ ad rpublc.

I. Eccum

Ms. 104

J. Eccum Priv. exter abit in 2 Cap.
1. De habitu Eccle Evang. ad Cathol.
2. De habitu Ecclar Evang. ir se.
J. Eccum Priv. intern div. in 3. Secons.
1. De personis Eccticis, eorq juribus, benefiis et offiis
2. De rebus eccticis in vrsq.
3. De jurisdicone ecctica.
Sectio I. divid in 2. Cap.
a. De psonis eccticis.
b. De benefiis eccticis.
Sectio II. d. in 3. Cap.
a. De rebus spiritualibus, sacramenti scilicet et sacramentalibus.
b. De rebus csecratis, benedictis, religiosis et in spee eccticis.
c. De modo acquirendi et alienandi res eccticas.
Sectio III. d. in 4. Cap.
a. De judio ecctico, caisq et psonis eo ptinbus.
b. De processu ecctico.
c. De jure puniendi et pœnis eccticis.
d. De delictis in spee.

Summaria tous juris ecctici ptractao.
Introduct in j. ecctic pos.

Cap. 1.

In cap. 1mo introducons probatur id, qd necessarium sit scire j. naale ecctic, raonibus ss:
1. Ne jura illa, quæ unicuiq circa rgionem cpetant in ctrovsiam sumantur.
2. Ne leges pos. ecctica, â eam civiles rlgionem tangentes, ctra j. naæ ferantur.
3. Ut arduæ quædam quæstiones circa rgionem et adnexa ejus enasci solitæ rite decidi possint. Expla ex recentissa hria adferuntur v. g.
a. Cum Jos. IIdus et Carolus Friedericus Aeppus et Elector Moguntinus claustra sufferrent, et bona illis adimerent, quærebatur, quid juris cpetat imperanti circa talia bona?
b. Cum Fried. Wilhelmus IIus rex Borussiæ a libris symbolicis recedere prohibuisset pastores et professores Ogiæ, quærebatur: quid juris cpetat reipublicæ in dogmata? quæ fuerit intentio illos cscribenum? an ab illis recedere liceat? an hana auctoritas alicui obtrudi possit in dogmaticis &c.
c. Cum naonalis Conventus Gallicus professiones et vota rgiosa, coelibatur item cleri sustulisset, matrimoniaq Catholicor pro dissolubilibus declarasset, quærebatur: an illud j civili potestati cpetat? –
d. Eversiones rer in Bavaria similibus disputaonibus

Ms. 104

tuonib andam dederunt v. g. eam de Deo: an j. incameration Reipublicæ in bona Eccl̃ar sub onere Eccl̃is providendi cpetat?

Caput IIdum

In C. IIdo Intr. j. Naale eccl̃ie superstruimus idea definitoni Rgionis. Rgio am proprie sumta nobis: affectō animi illa, qua quis sper melior et felicior evadere intendit. Improprie vō scat, v media, v. usum mediorum illor, que hōem meliorem et feliciorem reddunt v. g. tale medium est quidem efficax ad cultum D, tam internum in modo agendi et fr interna de D manifestandi convenient. Quam illa sit hōis destinatio ut sper melior et felicior evadere intendat, et enter habeat j. et obligatonem tendi meliorem et feliciorem reddendi: habeat eam j. et obligatonem D colendi, de D ita prout potest stiendi, et fr sum s. modo de D actib externis illi modo convenienter exerendi. Nec pt in exercō hujus j. turbari, quia n pt medijs tendi meliorem et feliciorem reddentib privari. Ne vō facile turbet exercium hujus j. coaluerunt hōes in societate, ut eo securius colant D. Societas illa vr Eccla. et huic multo majorem securitatem si ordinem Eccl̃e et eodem fere modo de D stiant, et uniformitatem in actib externis Rgionis cā ponendis observent. Societas illa æqualis, quia se fr cultui D, se securitati illius cultus assumat, profine hujus societatis ad neutr

requisitū

requisitū imperium. Nam nō cogitandi de D, n pt imperari, imo nec actus Rgioni externi, quia dant interno actui formem ee. Prout in alia quacung societate, ita eam hac pt illa ordinationes, que ad decor et bonum ordinem faciunt circa hoc ordinandi vr j. Collegiale. Hoc j. exercet v p oēs simul sumptos, v qui pstat: sp pauci ad illa finem delegatos, salva in libertate membrorum Eccl̃e, et immunitate ab oī coactione Rgioni extranea, salvo in j. majestatico circa sacra, vi cujus pt respublica curare, ne quid damni civitas ex religione habeat, ita tn ut libertatem Rgionis nulla ratione violet. Nam; qd actones tales, que Rpublica innocent libertatem naturalem reservarunt sibi hōes, nec illas civili imperio subjecerunt.

Obs. Catholici Ecclesiam societatem inæqualem statuunt, in qua imperium est apud Cleros jure divino. Inde Laici in Ecla Cath. nullum habent j. in administranda Eccl̃a; nec datur ibi ulla jura collegialia. Apud Evang. principi Evangelico subjectos peculiaria exercet jura Coll. jure delegato.

Caput IIIum

In C. IIItio agit:

1. De fontib j. eccli Rō-Cathol. qui sunt: Symbola, præsertim Tridentinum, SS., traditiones conciliorum Oecumenicorum, Rationalium, Provincialium et Diœcesanorum, decreta, constitutiones, decreta et rescripta Pontificum, patres Eccl̃e, summorum

imperia

Ms. 104

imperantium Statuta ned.

2. Collectio j. ecclici, qd ê 3 antiquum, usq Sec. IX, 2 nov ab Isidoro Mercatore usq collectionem corpis Canonici, qd constat ex decreto Gratiani, 5 libris decretalium Gregorii IX, 6 decretalium Bonifacii VIIIvi, Clementis Vti et extravagantib variorum Pontificu; 2 novissim ex decretis Concilii Pisani Constantiensis, Basiliensis et Tridentini. — Declarationib Congregationum Cardinalium j. quæ Congrs sunt 6: bullis Rnor Pontificum et decretis Romanæ constans.

3. Huc pertinet Consistorium Cardinalium, Congrgatio, Status, Signatura justitiæ, Poenitentiaria Rna, Cancellaria Rna, Signatura Brevium, differens int Bullas et Brevia.

Obs. Jure Canonico Evangelicos et Schismaticos non obligari putant Canonici.

Cap. IVtum

In C. IVto Speciales fontes j. Ecclici Evang. in Hgria, Pter J. Nâe, S.S., observanam Ecclicam et Symbolica Protestantium recedentium:

1. Pacificationes: Viennensis ao 1606 int Bocskay et regem Hgriæ Rudolphum; Niclasburgens. ao 1621 int Ferd. IIum et Gabrielem Bethlen; Linczensis ao 1647 int Ferdinand III et Georg Imum Rákóczy, facta; demq Szathmarien. int Pálfium et Rákóczyanos ao 1711. inita.

2. Articuli ante coronationes Matthiæ IIdi, diplomata Ferdinandor II, III, IV et Leopoldi Imi, pacta int SS. Catholicos et Evang. sub dicta ao 1687 init et inarticulata.

3. Leges Regni usq ad Art. 26 anni 1791. Observationes quædam hrico-poëticæ de dictis Sec. 17. et XVIII. quoad Rgionem.

4. Resolutiones Leopoldianæ ai 1691; Carolinæ ai 1731; Mariæ Th. et demq Josephinæ, principe Tolerantiales ai 1781, item de regulatione protectorum

Obs. Restrictiones Evang. sub Josepho.

5. Synodi

a. Evang. Lutheranor: Zoliens. ao 1610. Szepes-Váralyens. 1614 sub Thurzonib celebrata, et Pestiens ao 1791.

b. Evang. Ref: Herczeg-Szöllösiens. 1576; Komjáthiens. 1626. Szathmár Németi 1646. Bud 1791.

Obs. De Synodis Pestiens et Budens:

Caput Vtum.

In C. Vto Scientiæ subsidiariæ enarrnr et auctores v. gr Ex Catholicis: Fleury, Lalicd, Schem, Závoreny: Critis de hujus operis qd arduas quæstiones indecisas relinquat. Ex Evang: Gratius, Puffendorf, Thaff, Kramer, duo Böhmer &c.

Jus Ecclesiasticum Positivum.

Pars Ima

De Ecclesiam Publ. Interna

Caput Imum De Ecclia Xna, ejusq Origine.

Ecclia Chna definitur: qd sit Societas illorum hominum qui Xsti doctrinam amplectendo, ope illius meliores et feliciores reddi intendunt.

Cath.

Ms. 104

Cath. docent, Xsto ee institutam cum imperio Ap̃lis eorq; successoribꝫ Epp̃is dato Evangelia docent mlem Societatem Xnorum Xpo institutam esse; voluisse dl. ut hnẽ, dnam ejus equendo meliores et felicio-
res evad̃ant, sicque similitudine sentiendi a-
gendi et sperandi uniant; externam vo ejusdem rõnem Xnorũ hnum institutq; ee credunt, eam ob
cãam factam, ut extra Judeos eo tuto essent, q̃
quos ex Eccla-judaica ejecti erant.

Opinio Spittleri et Planckii eadem e, de origine Eccle Xnæ, qm refutamus.

Origo Eccl.æ Evang. eadem e que Xnæ, Quia Evang. Excludi st ex Ecclia Rnã p̃ Pontificem.

Caput II. Hierarchia Eccle Rnæ.

In primitiva Eccla v p Ap̃los v p Eccl̃am eligebant̃ offale Eccle Presbyteri dicti, quia d. Collegialiter exercerent, nulli ex ipsis eam populꝫ docerent, Ip illos Presbyterorũ cetert tibi parer, ordine primus ee potuit Epp̃us, qm vid. multi ex Evang. Epp̃um et Presbyter idem facere potuerunt.

Hyeronimus Epp̃ Presbytero, jure hãno n divino majorem ee dicebat. Ipsi vo Epp̃i, qui eam Presbyteri jure divino putabant semet Eccle effectos ee; Itaque Epp̃i, ex quib primo IV, postea VI, Rnus Alexandrinus, Hierosolymitanus Antiochenus, tandem Constantinopolitanus Romano ep̃o cedebat̃ur pares primatus honore, qui post Sec. IX in Occidente in potestate primatꝫ obtinuit, auxiliante Isidoro qui falsas litteras decretales Epp̃orũ Rnor H. primi Sec. vivecium edidit, item Gratianus

ano

Rnus Pontif. Rnos Epes augebant. Vel mxe Gregorius VII. j. Hildebrandus: stabilivit illam potestatem et Monarchiam Epp̃i Rni, qua recenbi dñate p̃ Epp̃os in ctro vidam sunta lest, ita tñ S. Petri Successori salvus sit Primatus Jurisdictionis, et oia illa jura, quæ ad unitatem Eccle necessaria sunt, cetaliter illi cpetant, reliqua am p̃ Pontif. exerceri solita Hierarchi, dentaliter et jure hano: illi cpetant e. gr. Jus, ab Epp̃is juramentꝫ fidelitatis exigendi etc.

Hierarchia Ordinis, jure divino Epp̃atꝫ, Presbyteratꝫ et diaconatꝫ cinet; jure hano vo: reliquos 5 minores, ut sunt: Subdiaconatus, Acolithus, Exorcista, lector, Ostiarius, quib oib primitivi Patres jura, qua p̃ sola facit Clericum.

Hierarchia Jurisdictionis, jure divino tñ Epp̃atꝫ et Primatꝫ Petri cinet. Patriarcha, Metropolita s. Epp̃i ut et Primates Regnor jurisdictionem hnt ex jure hano, solentꝫ ac dnt pallium petere.

Ordines cferre et cfirmare, solus Epp̃us p̃t; ministrare et Poenitentes audire eam Presbyteri; n idem diaconus.

Cardinales, Legati Pontif. Vicarii Epporũ, Capitulares s. Canonici Cathedrales, nec n Regulares et alii Regiones recens ortꝫ.

Caput III. De Regimine Eccle Evang.

Exercetꝫ illud in Hpia p̃ Consistoria, quæ n Provincialia aliad Presbyteria dicta; n tractualia

v

Ms. 104

vel Superintendentialia, quib⁹ ꝯd subesse dnt. Vñ hæt Constitoria ex eccliis et Secularib⁹ ẽstant. Ecclesiastici illi ꝑ Ministri th⁹ vel seniores v Superintendentes, qui ꝯd sunt juris et instituti hãi non divini, et ꝯem potestatem ab Eccla hnt v. gr. Eccla dedit Superintendenti illam facultatem ut ordinet Ministros i.e. ut cfet illis facultatem functiones Sacras pagendi v. gr. Sacramenta administrandi. Catholici ꝯd et aliqui ex Protestb Angli Scil. Epp̃i ab⁹ putant Epp̃i ordinandi jus jure divino ẽpetere, et Ministros necessario ab Epp̃is ordinari. Epp ꝯd ab alijs 3 3. duob⁹ ad minim⁹ Epp̃is ꝯsecrari. Dñe, et hi successionem et seriem Epp̃or a Ministror modernor cum Apl̃is connecti posse, et connecti oportere. Evang. reliqui hoc putant n̄ ee necessarium. Jurisdictionem internam nulli hmoi unt Evang., externam ꝯd variis modis exercent, velut qua mere hãno jure nitit⁹. In Hgria et Seculares v. laici et Ministri simul ad illam exercendam adhibent⁹ dict⁹ est.

Pars IIda de Eccliam Publ. Externum.

Caput 1mum De habitu Eccle Rnã ad Rpublicam.

Per xros sæpe eligebant⁹ Epp̃i in arbitros. Constantinus Magnus primus Imperator Rom⁹ fecit ipsos Judices legales, qui ꝯd caas judicare possint. Judicatus ꝙ illar ꝓnar fuit origine sua juris hmoi, Epp̃i tñ putabant potestatem hanc ipsis jure divino ẽpetere. Vñ ipsor potestas, qm̄ in res civiles sibi acquisitas vergant, transiit postea in Epp̃os, qui sunt quidem subditus Imperator Rmor et absq⁹ illor ꝯsu et cfir, ratione n̄ eligebat⁹, tñ alios reges excommunicare coeperat, tandem subtraxit se jurisdictioni Imperator, imo hos imperio privare cepisse volebat. Hanc potestatem in reges mxe Gregorius VIIus exercere incœpit et cfirmavit. Ab illo tpore, i.e. a Sec. XVII. coeperunt Pontif. se ita gerere, quasi essent totius orbis domini, Bellarminus, hoc ipsum jus ita qualificavit, qd ttm ob Eccle utilitatem ẽpetat ipsis de rege deponendi.

Hodierni J. Consulti docent quidem imperium civile ab Eccla n̄ dependere, atquoniam nec Ecla dependet ab impio civili, Pontif. qua imperans Eccle, in ditione regno Cath. est similis imperans, cui ipsi Epp̃i fidelitatem jurant, qd item ejus jurare, lint ctra quemcunq⁹ defendere. Atqui ejus plentiores sit infinita. Porro interdum circa has Summas potestates lites enascunt⁹ de eo, an aliquid ad civilem v eccliam potestatem ptinet v. g. circa matrimonia eor impedimenta et solutionem ethnicum jus effectus.

Nec J. Advocati: J. curandi ne quid ipsa Eccla detrimenti pãat⁹: nec J. inspectionis: J. scili, cet curandi, ne ppter Eccliam, aliquid detrimenti hcat Respubl: pt ita⁹ imperans Cathol. ita exercere pbut deret, et J. circa Sacra qd majestati civili ẽpetit exigere.

Rex Hgriæ valde pulchra et magna j. hæt circa Eccliam: ast n̄ defuerunt qui docuerint illa jura ee propria v. Hgriæ, ver delegata, p̃ Pontif. prout

Ms. 104

J. r. Sicilie. Legislō Gallica mxām hactenus potestatem circa res-matrimonū admisit in 2do gradu ℂsanguineitis, J. amō in tmo gr. dispensandi sibi et n Eccle reservavit, unq̄m matrimonū vinculo pro dissolubili declaravit, qd hactenus nullus Cath. pps fecerat.

Caput IIIs. De habitu Eccle Evang ad Rpubl.

Habitus ê ille idem, qui J. nāali qd scil. Eccla sit Collegium sē coetus in Republ. existens, qui res suas, suo proprio jure collegiali dirigat, salvo tō jure qd imperio civili circa sacra ℂpetit, vi cujus pt ac debet Rpubl oīa illa revovere, quæ Societati civili periculosa ēe possit, oīa vō illa pmittere, quæ eidem n nocent.

Jura regis Hg circa sacra Evang. declarantq̄ art 28. tāi 1791. prout ēa m limites illor. Jura collegialia Eccla Evang. pps Evang. pt exercere j. p Eccl̄am sibi delegato, quæ sæpe intō j. Epp̄alia, quia ante Reformationem p Epp̄os usurpabantq̄ illa j. Jura et circa sacra st. Majestatica et ℂpebant pps in cujuscunq̄ Rgionis Eccl̄am. Thomasius docuit n tm̄ j. circa sacra verū eām j. epp̄alia pp̄i qua tali ℂpere, et neq̄quidem Eccl̄am Evang. hre ulla j. nisi p pp̄em delegata. In Anglia j. collegialia plerumq̄ Rex, qua caput Eccle cum Epp̄is exercet, plerumq̄ tm̄ cum cōsū Parlamenti. In Gallia impari ratione ita se gerit, qua Cap. Eccla Evang. in Gallia et primarios offtales Eccle denominat.

Caput IIII. De habitu Eccle Græc N. Unit Rpp.

Patri Græcor N. U. hnt vota in dicta tā benigna rescripto dato tb. Julii 1779. jura V. Hg circa sacra Græcor n. U. declarantq̄. v. g. qd Metropolitæ et Epp̄i p Regem Cfirmandos eligere possint, qd oīa, quæ in ipsor egressib et Synodis gerunt Cfirmatōne Regis indigeant, et talia n pauca ad policiam Eccle ejusdem ordinantq̄.

Pars IIIta

J. eccles. priv. ext. et de habitu Eccl̄ar in Hg ir se.

Cap. I. De habitu Eccle Evang ad Cathol.

Habitus ille ēe debet idem qui J. nāali i. e. pfecta æqualitas, qm̄ intenderat eam pacificatō Vienensis: p hanc exemti plenarie Evang juris dicōni Epp̄or et Superintendentū admodū, succedu tp̄ori illa æqualitas ê evicta, artō vō 26. tāi 1791 n tōt plene restricta, qd v mxe ex disponē legis citatæ circa diversos Cathol. circa matrimonia mixta, proles ex illis nascituras, itemq̄ circa transitū ab una Rgione ad aliam observatū prout artō citatus fere per totū jam violatus, prout ex gravaminib Evang Göttingæ jam bis in extractu edito videre ê.

Cap. IIs De H. Eccl̄ar Evang. ir se.

Nūllam rationem nunqm̄ fuit necesse ir duas has sorores legib p pactis politicis declarare, eo minus ê hodie necessarium, quia hæ 2. Eccla fere ut una hri potest, prout Planckius Profess. Göttingæ observat in libro Ueber die Trennung d. Methodisten

d. Lutherischen Parthey.

Ms. 104

Pars IVta

I. Ecctm privat. Internum.

Sectio 1ma De pnis ecctic eorq jurib off. et ben. c. p.

Cap. 1mum De pnis Ecctic.

Pnie ecctice in sñ stricto st Clerici i.e. illiqui tonsurati v eam ordinati st. Obstat irregularitas, que enadicth.

1. Ex defectu v Sytico v mli v spiritali v cinli

2. Ex crimine. Hae ria cessant dispensadone pontif. Ordinandus det hre titulu unde vivat, ordinat am Solus Epus. Privilegia Clericorst a. Fori. b. Canonis. c. Competenc.

Clerici in majorib s. sacris ordinib existentes, nulliter ineunt matrimonium. Sacri vo ordines st: Epatus, Presbyteriath, Diaconath, imo eam Subdiaconatus.

Apud Grecos nequidem matrimonium in Presbyteriatu inith esst nullu, vm tñ illicith, prout eam post vota Solennia initum.

Cap. IIs De beneficiis ecctic.

Benef. ecctic e j. e reb Consecratis fructh percipiendi. Hoc j. v pter recitadonem horar canonicar cpetit dbq ulla alia obligadone. Si animar curam coexam heat vr Curath v. gr. Parochia cui pter alios Proventus adnexa st j. Stola, i.e. honoraria pter functiones quasdam Parochiales Epatus cfert v proprio instinctu, vel ad petitadonem Patroni. Patronus ille dr, qui v fundat Ecclam, i.e. fundh s. terram dat pro exstruenda Eccla, tplo, v cstruit Ecclam v dotat illam i.e. Proventus assignat.

Majora benefia ix regula rex cfert in Hg. Castellad tñ i.e. investitura s. introduco in beneficium auctoritate ecctica p pnam Ecctic pgith. Proventus benefior nt potest ille csumere, qui patrimonium ex quo vivat habet, nisi sit voluntad i.e. vota hia deposuerit.

Annata p Archi et Epos Pontifaiex Proventib primi anni solvunth. Procurad vo j: Residentia Episcopalis: nec n Cathedratich Epo duth p Synodos.

Apud Evang. beneficium absq ministerio n datur. Beneficium ej cferre apud Evang e idem ac vocare ad ministerium, ecclq j. Collegiale cujuslibet Eccle pticularis. Constitui vo v mutdo Parochiam e j. Collegiale coaptedaratar Ecclar s. Superintendene! Qui ho inee, et subee det alicui Parochiae et onera illius ferre, licet cogi n possit et sacris in eadem non alia utq.

Sectio IIda De rebus ecctic in gre.

Caput 1um De reb spiritualibus. Hae st:

1. Sacramenta

a. Baptismus, cujus minister e Diaconus.

b. Cfirmad, minister e Epus.

c. Eucharistia minister e Presbyter.

d. Poenitentia, minister e Parochi apud Lutheranos. Poenitentes publice antiquis diebus sacerdos, Epus, Papa, Franciscani et Presbyterii. Poenitentes publice antiquis diebus fuerunt hodie jejunia, flagellationes, genuflexiones, peregrinationes, ave Maria, pater noster

Clemotine etc. Poenitenār absolōnes exercentē cām per indulgeñas et jubilea.

e. Extrema unctio, minister ē Presbyter.

f. Ordo, minister ē Eppus.

g. Matrimonium, ministri sunt conjuges, licet aliqui putarunt Parochus, sacerdos, quia pt ee cām n sacerdos Parochus.

2. Sacramentalia.

a. Unctio quarūd an pſonar et rer.

b. Benedicō quarūd pnar et rer.

c. Lyturgia s. offm s. recitatō horar Canonicar, preces item publica et privata.

d. Dies festi, qui sunt 12, pter 2 dies Paschatos et Pentecostes, unum nativitatis, circumcisionis et dies dominicos.

e. Vigilia pridie festor.

f. Jejunium, abstinenā.

g. Sancti beati.

h. Votum.

i. Juramentum.

k. Rosarium.

Caput IIds De rebs sacratis, benedictis, votivis et in spē ecclicis, Consecrantē:

1. Templa s. Eccle, quae exsecrata reconsecrantē, polluta reconciliantē.

2. Altare, calix, campana, monstrantia, ciborium, vestimenta sacra etc.

Benedicuntē pter Eccias: Cameteria, consecrāonem facit Eppus, benedicōnem Presbyter p Epm delegatus. Ritus sepeliendi.

Religiosa loca sunt: Monasteria, Hospitalia.

Res in spē ecclica sunt: decime, primitiae, oblāones. Decime psonales a quaestu et vitegenere solvi solitae prout eam primitiae jam cessant.

Cap. III. De modis acquirendi et alienandi res ecclicas.

Donationib Eccle faciendis, favet d. Canon, item d. Hg. Testamentis ad pias caas factor, privilegia, lex et usus noster tolerat. Mutuum danti Eccle jus Canonicum primitatem tribuit. Debitor Clericus beneficio competenā gaudet in regula ie. salva ē ipsi sustentatō ex proventib beneficii sui.

Transactio sup bonis et proventib ecclicis, item sup dissolucione matrimonii locū n habet.

Ad rāones Eccias Evangelicas testamentis non agnoscit Clerus Catholicus, qui illius judex est, pro privilegiato, nec edulii ē circa illud ministros, et Curatores Eccias in testes admittere

Sectio III. De jurisdicōne ecclica.

Cap. I. De foro ecclico, caisq et pſonis ad illud pertin.

Praeter caas mere spirituales et disciplinam ecclicam tangentes, eo ptinent in Hg caae sponsalium, divortii et testamenti quod formam externam.

Judex est Eppus cum capitularib, tandem Metropolita, Eppus nos primas et denig Papa qui loco sui Agrs judicem delegare solet.

Occurrunt hic Notarius sedis, fiscalis, qui semet actorem solet facere propter delicta

ecclica

ecctica. Defensor matrimonii, qui sentenas ctra matrimonium apellat. Procuratores et testes heretici non admittuntur, eo qd non jurent per sanctos, et beatam Virg. Mariam.

Caput IIus De Processu ecctico.

Citaonem vbalem pagit sedis Notarius, scriptam vo psona ecctica e. gr. Parochi, Capellani citatorias Eppus v Vicarius Gralis subscribit.

Ante sentenam Contumaciae ferendam citao 4 vicib pagitur. Contumax excomunicatur, ver sentena hec nnisi multiplici mora injecta execuoni datur.

Mandatur Compulsorium Eppus v Gralis caar auditor i. e. Vicarius Eppi dat. Saepe post sentenam n sper abit in rem judicatum, v. gr. in matrimonialibus.

Cap. III. De jure puniendi, qd Eccla cpetit, poenisq p eam adhibere solitis.

I. puniendi e effectus Hierarchiae in potestate clavium fundatae. Hierarchia vo e duplex: Ordinis et jurisdiconis; et for ecctic est duplex Ordinis et jurisdiconis; et for ordinis e internum s. Poenitentiale. Judex e Presbyter Eppus vel Papa. For jurisdiconis e externum cpetit Eppis ttm et Pontif, vel illis, quib Pontif cfert, licet non sunt Presbyteri v. gr. Cardinales, diaconi, immo nec Clerici rgiosor, Plati, qui non necessario sunt Clerici. In foro jurisdiconis irrogantur censurae quales sunt:

1.

1. Excommunicao, se major quae vrsis Eccla juribus s. minor quae vsu Sacramentor v ministerio privat.

2. Irdictum privat usu quordam Sacramentor, celebraone et Xna sepultura.

3. Suspensio Clerici vel a functionib ordinis v ab exercio jurisdiconis, vel a fructib beneficii.

4. Deposio removet ab oib illis tribus, in perpetuum, salvo manente statu Clericali, quo nnisi

5. Degradaone pt quis privari. Deniq

6. Detrusio in Monasterium vel eam in carceres, quin imo vbera et mulctae eam occurunt in Canonibus.

Poenitentiam privatam et spealem Reformati n rejiciunt. Lutherani aliqui illam exigunt poenitena publica — apud utrosq p volentes ttm hodie subitur. Usu Eucharistiae nnisi altiora Consistoria posst aliquem privare, sed nec illa posst excommunicaonem absq cssu ppis exercere. Ministri propter delicta vel suspenduntur v deponuntur. Degradao Evangelicis n videtur necessaria.

Cap. IV. De delictis in specie.

A. Delicta fidei repugnana sunt:

1. Apostasia fidei s. abnegao fidei Xnae.

2. Haeresis s. error circa dogmata.

3. Schizma s. scissio ab vnitate Eccla visibilis, i. e. a Pontifice. Haec 3 delicta eadem fere poena adficiuntur scil. excomunicaone,

ppetuis

ppetuis carceribus, vivicomburio, amissione bonorum.
Natus hæreticus si cvtatur pt ordinari, ver ad dignitates ecclesiasticas absq dispensaone Papæ ascendere n pt.

B. Delicta cultui divino repugnanã:

1. Blasphemia contra Θ, sanctos et sacramenta
2. Perjurium.
3. Sacrilegium s. violaõ rgionis et sacror. v.gr. voti, vberaõ Clericor et Monachor, violaõ Eccl. monasterior, sepulchror.
4. Simonia i.e. pmutaõ spiritualium pro tporalibus v.gr. cum vbus Θ pdicatur v sacramenta administrantur pro pecunia, cum ecclesiastica benefiã illicitis modis quæruntur v dantur, prout eam offã circa bona Eccl. mundana.

C. Delicta contra Proximum, pter illa, quæ jure civili sunt prohibita huc ptinent, sponsalia et cjugii turbaõ, usura, i.e. si titulo mutui aliquid pro pecunia alteri mutuo data exigatur.

D. Delicta carnis eadem quæ jure civili. Aor oium delictor poenæ possunt ee valde divsæ v.gr. pter jam attactas poenas poenitenã multor aor, privaõ sepulturæ.

E. Delicta Clericis propria;

1. Venaõ.
2. Ordinum n susceptor exercium.
3. Apostasia irregularitatis, i.e. cum Clericus ita se gerit ac vestit ut Laicus.
4. Apostasia Rgionis, cum Monachus ordinem rgiosam deserit.
5. Varii excessus, u.p. missam incpletam celebrare, in missa n comunicare, alienos subditos, i.e. ad Parochiam suam n ptinentes copulare. &c.

Qualitercunq incusato in defectu probar imponitur Purgaõ Canonica i.e. Juramentum Evangelij pstandum. Purgaõ Vulgaris olim in vsu erat v.gr. ferri candentis, aquæ ferventis. Evang. negant Apostasiam fidei, s. transitum ad aliam rgionem hæresim, erorem, usuram intra legis civilis cancellos existentem puniri; blasphemia et sacrilegium in hnes et res creatas comitti posse. Censuras ecclesiasticas fere sper in volentes ttm exercent, poenas cporis afflictivas unice p judices seculares imponi posse docent.

Introducõ

Introducō in J. Ecc̄ticum.

Cap. 1. De utilitte J. Naālis in Jure Positivo ecc̄tico.

§. 1. Priusqm̄ J. ecc̄tic̄ Posit. tractetur, sciri dnt ppia J. ecc̄tici naālis, quia:

1. Prout in aliis negotiis ita eam circa rgionem et ecclam in rē quæstiones enascuntur, ad quas decidend as J. Posit. n̄ sufficit, verū ex J. Naāli dnt decidi.

2. Jura Ecclæ alicujus, v̄ hnis eam unius, caā rgionis eid ex J. Naāli, i. e. recta raōne cpetenā, eam is dēt agnoscere, qui v̄ oīā v̄ aliqua J. civilia eidem denegaret.

3. Ideo ē necessarium scire J. naāle ecc̄tic̄ ne in tractandis reb ad rgionem et Ecclam ptbus et inferendis lgib posit. ecc̄tis â civilib, religionem tang entib c̄tra J. N. ecc̄tic̄ peccetur, atq si jam peccatur ē quo ocius corrigatur.

§. 2. Qd circa rgionem leges sæpe c̄tra J. Nāle latæ sint, qd itē hnes alter alter n̄ tm̄ juribus civilib ver eam juribus naālib caā rgionis unicuiq cpetentibus exuere voluerint et velint: non ē necesse expla longe petere, illa enim hria patriæ nostræ quin et hodierna experienā abunde supeditat. Qd vō difficillæ et subtilissæ quæstiones circa rgionem et Ecclæ negoā enasci soleant, quæ n̄ aliter, nisi ex genuinis J. naālis, privati et publici vrsalis ppiis resolvi possint, recenor Europæ hria docet.

§. 3. Talib disputaōnib occaōnem dederunt:

1. Josephus IIus et Friedericus Carolus Aeppus et Elector Moguntinus, quor prior in terris austriacis,

alter in suo electoratu claustra suffere coepe-
rant. Tunc quierebat: an de nâa vellit hitib
relicto eccl̃o alior hr̃s et relictis alijs negotijs,
semet unice spiritualib occupandis decorare
eo fine in societte colleceret? an licet tali
cietti bona dare, quæ p̃ privati ex p̃missione
reipubly, ne fors ipi imperantes societati
tali dederunt, eidem societati adimere liceat:
ex illo unico fundo, qd illor bonor major utili-
tas posset hri, in alios fines cvtarly, et al
ter administrentr? Nonne inde fluat, qd alij
eam fundationib, ecclis, scholis, comunitatib imo
privato eam cuicunq; possit imperare bona ad
imerer, si ad tóh a ipsos privatos major uti-
litas ne fors ex eo redundatura sperett? nec
etra S. Nicht hr̃es absq; distinctione ad majo-
rem pfectionem medijs coactivis et violentis
adigente? et nne pons coactio et vis d. neq; th
tunc heat locq, quando stricta justia violatr

D. Fried. Wilhelmus Rex Borussiæ qd 1788
dato, sed jam p̃ modernq regem sublato de-
creto prohibuit ministris rgionis et Profess
libris symbolicis recedere, sub pœna castig
nis et pro re nata cum dunore. Andea eam
sed potius tunc quærebatr, an dogmata eadem
sub imperium et coactionem? Nonne p id jus
hnt, querendi veritem ledatr, et modis eam
inveniendi in ppetuum aufferatr? an dogma
ta pro indubijs declarandi? translatr lit in
imperantem? Nonne illi pons a cujuscunq
proprio judicio pendere debeant? et an aliquis
hoc posset defigere quid vtr + suam prove-
ro habiturus lit? do magis, an possit lib

juramento promittere semet sper id cre-
ditur? an ship dogmatib etractus ppetuo
duraturus et successores eam ne fors aliter
civicos obligaturus imi possit? an illa fue-
rit major libros symbolicos conscribendum
intento ut ad credenda obligent suos suc-
cessores? an illos pontuerunt ad id obliga-
re? nne p id multo pejor fuit et cdio Evang
qm Catholicor quor Papa motib, et sic rão
cogitandi apud posteros emendari pt? Evang.
vo Papa neqm moreretr? nne prius dister-
te reservaverint Reformatores q Sectionem
Augusti Carolo Vtr ptestassent de succesto-
ribus suis ora integra relinquere velle, ut
si illis placuerit ulterius procedant? an
protectione reipubl. et juribus civilibus excidere
deant successores si in nullis a formula
fidei major suor recedant? nne mta rgionis
Evang. et protestantismi red in eo Christ ut li-
bere sciant in rgione et hanam auctoritten explo
major suor rejiciant? nne receptis Evangeli-
ad eam hoc ipsor ppium recepte, et subin-
telligatr, qndu finis ecclas periculosa dogma-
ta in ea sumserint, nne tht Evangicis mo-
dernis ab opinione major licit recedere? an
n th ex opinione, qm et ppii et rão mis ejus
identitate metiend sit, num Evang. moderni
sint illor successores, qui sacra reformaverunt,
et jura civilia eam sibi adseruerunt.

§. 41. Nationalis Eventus Gallor, sustulitor a
vota solemnia rgiosor et per id magnopere dis-

ceptab̄ nib occaōnem dedit, de eo, quid ꝑtet Societati civili, quoad vota jam deposita, quid quoad deponenda in futur? quærebat, an j. n. vob in pr̄e licit sit, eāmt de reb n valde difficilib fiat? nne vob sit involab in d. O, ut ille mutet plan suum de eo, qd de nob ab æterno decrevit? an remanare negotiū ci, vilib sit injustiā ctra Rpubl.? an vob vim obligandi ꝑdat, si tales circumstand exant, cant, que si tpore vot emiti ꝑfectu n fuisset potit? porro quærebat, an Rempub. possit vob suffere eam tale, qd justiam n ledit? nne, quod deret sanctitatem et inviolabilitt̄em votor protegere, et sic irreligiositati obices ponere, qm in Da O, cui vota posita sunt involare?

§. 5. Idem Nationalis Cœtus Gallor statuit: indissolubilitt̄em matrimonii apud Gallos Catholicos ctra dogma Catholicor. Recentissimus codex legum Gallicar Tom 2do Tit. 6to de divortio pariter: indissolubilitt̄em matrimonii tollit. Hac occaōne de leg ecclicar et matrimonior eam nra, de potestate reipublicæ circa illa, de nata ctractus matrimonialis, multæ quæstiones enatæ sunt; unice ex j. n. et publico vitali decidendæ. Trevthard

S. Cyprianus Gallicus in oraōne sua qm habuit ad legislatores Galliæ, q illis legit dedicavit tonantis projecta ꝑtentatem, ora illa, quæ ad hanc maam ptinent eleganter et solide expostit. Exstat illa ora eam in codice leg Gallicar. Vid. Code civil de Paris 1802. II. livraison.

§. 6. Postq̄m Nationalis Cœtus Gallor bona ecclica ora ademisset, p̄ id voluit indemnes ꝑstare ecclicos, qd ipsi uxores ducere admiserint, legem cœlibatus per superiorem ecclicam latam incassum et irrita eadem sustulerit. Hac occaōne nova disquisitiones enatæ sunt deo, an cœlibatus sit j. n. licitus v non? an liceat hnib tale vitæ genus ingredi et tale offm ꝑpetuum duraturum amplecti, q quo pariter ꝑpetuus cœlibatus exoratus? an juramenta de cœlibatu servando sit licita v illicita? an Rempubl. habeat justam, lem legem ecclicam tollendi et juramenta tale annihilandi? nne ex eo irreligiositas, contemptus leg ecclicar et religionis enascatur etc.

Obs: Jam cœlibatus in Gallia restitutus vi concordati et pontifice initi, qui uti Portalis in relationario ministr Status, in ora ad Senatum habita dicebat: „La religion exige des hommes consacrés à la divinité une certaine pureté de le corporelle"

§. 7. Et, Cōtiones vere ecclicar, quæ in Bavaria v evenerunt v eventuræ sunt, nam ꝑfuerunt disquirendi; an Reipubl. in bona ecclica j. propriety v saltem administrationis à unice ttr̄ j. cavendi ꝑtetati i. e. j. curandi et inspiciendi ne dilapidentur vel in cæcos usus convertantur. Aliqui putant privilegiatum ꝑtetere et j. incamerationis, vel

eam obligationem necessitatib; Eccle providendi
eid; reipubl. incumbere; etiñ negant, eo
q̃d sustentatõ Ministror Rgionis et cultus ex
terni precarijs et ab arbitrio ppijs dependen
dens redderetñ, et fundus Rgionis periculo
dissipationis exponeretñ, impromissi si res-a
rarta ñ rite administrata fuerit; dicunt porro
Rgionem esse privatam necessitatem, cuius
j. est illi sue necessitati prospicere, eumq; in
hoc bona et pecunia adesse, et instituta
rgiosa exigere, que institutor privator naturã
ñ exuant; nec bona eor in alia ad rempubl.
relatione stent, ac bona reliqua privator
que tñ res-publica incamerare ñ possit, li
cet j. eminenti in casu Extreme necessitatis
exercendo in illa gaudeat.

§. 8. Hac et alia his similes questiones
ex J. N. et potiñ ex pte Juris Naturalis, illa, quã
j. publ. rationale vr, dnt resolvi; quas quidem
dicenda nobis tradere ñ incumbit, tñ quã
dam ppria J. N. ecclici j. posse pmittere ne
cessarium putamus.

Cap. IIm de J. Naturale ecclicum.

§. 1. Rgio status circa fines vñiuersaliter meliores et
feliores reddendos. Sumitñ s. proprie v. impro
prie. Proprie sicut Rgio animi affectionem illam,
qua quis sper vñiuersaliter melior sper et feli
cior intendit evadere. Improprie, duplicitet
sumitñ objective et subjective: religio improprie
et objective sumta sicut media ad finem
ad finem meliorem et feliorem reddendi in
+ ex Epicrasi extat pfle
christianis

seruientia; improprie vo et subjective sicut
vtq; medior que ad hñem meliorem et felio
rem reddend; inserviunt.

§. 2. Quia vo vr via illa media, que ad hñem
meliorem reddend; inserviunt, totum efficax
actñ est cultus Dei, hinc vulgo quadã excellentiã
denominatus modus Deo colendi rgio dicitñ.

§. 3. Cultus Dei cõsistit ptim in modo cogitandi
de Deo, rebq; divinis, ptim in actib; rgiosis ex
ppijs rgionis et modo de Deo sentiendi profluentib;.

§. 4. Unusquisq; obligatñ id agere ut sper
melior et felior evadat, quia illa est hñis de
stinatio et lex eam ja ad media que ipse me
liorem reddant, eaq; pro suo proprio judicio
pt deligere, quia lex vñ rationis. — —

§. 5. Hinc unusquisq; lex ja. eam de Deo rebq;
divinis formandi et fovendi opinionem et no
tionem qm pt, quia lex ja. semet meliorem
et fel. reddendi, s. aliter lex ja. rgionem aliqñ
fovendi s. Deo colendi, modum vñ sentiendi et
cogitandi de Deo et reb; div. e pte rgionis et qui
dem potior.

§. 6. Non pt vo aliam novionem de Deo, et reb;
div. formare, nisi, quum vas cogitandi, vires
et facultates intellectus, earq; usus eo ac
fieri pt modo adhibitus subministrat.

§. 7. Lex jus opinionem suam de Deo et reb;
div. conceptam vobis v. factis declarandi, hoc
Deo modo, quem intime sua de Deo nouni ve
nientiñ judicabit, esterne eam colendi, quia
secus rationis facultas, atq; ja. illa utendi

inutilia cent, si actib⁹ externis exeri non
possent; hoc vō repugnat sapiēt et exter-
nat⁹ ℔, quia repugnat fini rer ab eo creā-
tar et intenō ℔. Cultus enim externus
ita se hēt ad internū prout lingua v verba ad
cogitatōnes animi; et facultas cogitandi flu-
it facultas cogitatōnes exerendi, fluit j. lo-
quendi. Hæc sūt necessario connexa; et flen-
que, quia cultus ℔ externus internū augetet
hūnem meliorem et fel. reddere tolet.

§. 8. Hēt j. opinionem suam priorem
ubi se meliora edoct et aliter sibi pūad
putaverit, deserendi, et sententiam suam
sicque mod⁹ colendi ℔ mutandi; quia secus
privaret⁹ medūs semet n. et fel. reddendi,
ad quem finem illa tūm media possūt eē
apta, quæ quis pro suo judicio sibi selegerit.
Nonnes vō de ℔ et reb⁹ div. mutari possūt
et debent, prout vāt cogitandi de dūs reb⁹
mutat⁹, vires et facultates intellectuales
evolvunt⁹, cognō extendit⁹.

§. 9. His oib⁹ juribus correlata ē obligāo, ℔
pro eo ac quis eum accipit modo colendi,
modumq⁹ quem hactenus in eo colendo de-
quebat⁹ ubi ppria ejus mutata fuerint mu-
tandi, quia obligat⁹ semet meliorem et
feliciorem reddere.

§. 10. Hæc jura sūt connata, quib⁹ quis nec
renunciare ppt, et quib⁹ eam correlata est
alior⁹ obligāo neminem in exercō hor⁹ j.
turbandi i. e. medūs ad majorem pfec⁹-
nem ūlem et felicitātem ducentib⁹ privandi,
de quib⁹ medūs quisq⁹ pro se judicare debet,
quia quisq⁹ ipse et solus scit, quæ sibi ptūad
mod⁹ de ℔ et quæ acō externa illi nōni cpon-
nūt sit v n sit.

§. 11. Pt quis v naūliter cōsiderando, v red
suad sibi hre, seperatim ℔ colere, v vō q alij
cāū ℔. colendi in societatem coaledcere.

§. 12. Societates hūj eadē media ad semet mel.
et fel. reddendū adhibenūm s. qd i. e. eodem
modo ℔ colenūm à eandem rōnem pōti-
tenūm vr Ecāla, et hæc ē definiō vulgaris Ecāe,
prout Ecāla hodie exist⁹.

§. 13. Ecāla ē duplex; v enim cōplectit⁹ inte
id de ℔ et reb⁹ div. tūentes, Ecāla invisibilis
s. interna; v vō hūnes eosdem actus rōnis
exercentes qui ē Ec. visibilis s. externa.

§. 14. Quando hoc queritur, cui quis Ecālæ ad-
censeatur v adcendere velit, tunc Ec. externa
intelligit⁹, quia hūnes interna scrutari n possūt.

§. 15. Ad rōnem qui placet pōtendi, so-
cietatis alicui eām externæ rōnis cāū
semet adjungendi ē antiquum societatis
civilis quia coæva ē usui vānis.

§. 16. Etām ante introductas sotted civiles
habuerunt itaq hūnes j. rōnem aliqm exer-
cendi, seq Ec. alicui adjungendi; adjunctio illa
v in similitudine tūm de ℔ tūendi et eum
externe colendi. cōsistebat v plerea eām
in positiva ad formam alior sottem factaunione

et cfoederaõne politica.

§. 17. Finis hujus cfoed nullus pt ee phis alius, qm ut singuli oĩb et oĩbs singulis sponsionem hp essenĩ et libertate j. hujus circa rgionem vt antis ir ponant, mutuamq defentionem sibi invicem ctra illum, siquis nefors huic j. vim infere attentaret, stipulent.

§. 18. Hinc nihil est quid naalium, qm ut in cfoederaõnem illam positivo pacto erectam membra talia coalescant, quæ alioquin eo modo colunt O, sed hoc ad eam hujus sotte tis n ptinet; quia plures hnẽs eã mihi talem sottem positivã de nouerint, potuerunt eadẽ de O et reb. div. nõ nec fovere, q primo saltem passu unice ob hanc causam n fuit absolute necessarium sottem formalem inire, vel propter illam qm supeiori §pho attulimus.

§. 19. Hic enarrãdi definiõ E. primitus instituẽ. E q E. hoc ẽ sottis eo fine inita ut jura circa cultũ O socĩs cpetentia salva reddant. Rout enim phica origo sottis, lium n ẽ illa, quæ hnẽs primo statim passu uniformitter et communionem interi regiminis adoptassent; vel nĩmi ctra q terræ hostem semet mutua defensionis cã invenit: ita phica origo E. n necessario uniformitter vel ltm seductitter cultui O inhio procurare intendebat: quare ulterius progredi fuerint socii i suo loco videbimus.

hnẽs origo E. am, ad j. potitur spectat: /. —

§. 20. Illa sottis ẽ nãa sua æqualis, ubi nulli comune imperium adẽ nec alter alteri, â singuli oĩb sit subjecti, nec unus reliquor licet vium stẽna in reb rgionis subscribere teneãt.

§. 21. Quia unice ctra communem hostem, illi sail: qui hnam auctoritatem in reb rgionis sibi quendam imponeret, atq in reb rgionis coõnem acõnem adhibere vellet fœdus illud coaluit.

§. 22. Prout hnẽs in statu nãali degentes, n sottes in sottes civiles uniri, vel jam erectæ sottes civiles plures mutuæ defensionis cã in systema fœderatar cith coalescere potuerunt; quin una quog sottis talis ex sua independenã aliquid pdidisset, ita eam plures minores sottes s. Eccla simplices in E. cpositam s. in fœdus q alĩs v. c. ejusdẽ nãonis, vel in eodem territorio civili existentes coalescere possit, eam ipsam ob causam, ob qm privatim gilative in sottem ecclicam coaluerunt.

Eccla hæc ex oĩb ejusdẽ nãonis v territorii E. simplicib peculiari pacto cpositæ vel E. pticulares atq q E. vel ali vel eodem modo O colentes hnẽs et E. p totũ orbem terrar in se ctinentes, nĩmi illo vinculo unita q quo singula Eæ membra simplicium antea cfoederaõnem unita cum se invicem erant, scil: de O ctiendi, et O colendi similitudine.

§. 23. Jura et obligaõnes sociorum ex fine sottis derivari dnt, et ex intenõne contrahentium quæ utriq in hac sotte est: colere O, id deure

abrg coachione et eodem modo, qui cuig opti-
mus visus fuerit, adeog n necessario illo quo
reliqui donec necessitas et utilitas communis
aliud expresserit statuere n jubeat.

§. 24. Si q hoc ctingeret, ut oes eadem
heant de O, rebg divs cogitacões et pria, atg
eod modo colere velint O, hoc p accidens
tm fieret, neq ex fine et nata Sottis prout
illa primitus et originaliter institui debue-
rit, intelligi pt.

§. 25. Quemadmodu itag licet finis Sottis
civilis sit Securitas et comoditas vitæ, vi-
vendi tm modi in civitate pro ratione status, cdi-
nis, etatis, facultatibus mentis et corpis cujus
infinite varii sint, imo eãmti p accidens
oes ejusd reipubl civis eand vitæ rationem
et idem medium vivendi hrent, illud finis
civilis ejus n est, vm tm ratio status: ita
licet bna unius ejusdg Sacræ Sottis mbra om-
O et felicitem aãt suam leant, pro fine, nihil
tn obstat, quo minus dctis modis pro suo
videlicet quisq rel-Sacras sibi reposcen-
tandi et capiendi modo atg pspicacia at
penetrationis quo pollet gradu, s. dummodo li-
bere et absq coactione ad illum finem tendant.

§. 26. Ex natura itag Sottis hujus Sacræ
qd vis ejus mbra simul et in fluxu deant
videre O dici hactenus n pt.

§. 27. Nec illi, qui refert S. in modo rel tuen-
dis: Ds: O colendi ab aliis Sottis mbris
differunt, garantiam s. sponsionem et protec-
tionem omnium et singulorum amittere adhuc dnt
donec se verus se presumtus Deus ad Sottem
ptinendi ex pte ipsor addit et Sotti illi, cui
garantia ejus expresse n renunciaverint.

§. 28. Qd mbra Sottis Sacræ ulterius progressu
fuerint, atg pter id, qd huic ctractui essentiale
est, id eam qd accidentale videlicet modi colen-
di O in cdionibus societatis posuerunt, hoc
urgente externo periculo propter potentiam
illius, qui eis cdionem jugum imponere volebat,
andam scissionem in sectas et differentias
cultus enatas queunum evitandi, semina il-
lar suffocandi, mbra Sottis eo magis sibi
invicem adigendi caã ex regula prudentiæ
fecerunt et facere debuerunt.

§. 29. Quin imo ttus potuit ee scissionum occasio-
ne periculi a communi hoste independentis
metus, ut capita eãm rgionis quæ pro tpore
credebant, nne civium defixerint, atg illa aut
fundamenta sue Sottis, cdionem communem
cum ipsis hnda posuerint, et ponere debuerint,
sicg eam potenti inimico ne fore magistra-
tui sub quo vivebant rationem fidei reddide-
rint.

§. 30. Quid qd eãm cessante periculo aut
illi eãm in futuro occurrat, vel ut Sotti cha-
racter signum aternum aliqd det, et ex quo signo
extranei eãm de modo cogitandi Dei judicare
valeant, e re fuit ideam quandam rei Sacræ
eaq celebrandi et tractandi rationem adeog

capita quædam rgionis ac ppia et certi Θ colendi modi describere.

§. 31. Quæ ppia qd attinet illa sper puriora et sublimiora evadere possit et dnt in oem æternitatem prout hnes intellectualiter adolescunt, adeoq rao cogitandi ipsor excolitur, vires et facultates intellectus evolvuntur et cognio extenditur. Irea nihil e naalius, qm ut socii succrescentem suam graonem iisdem ppiis vut ad proles suas meliores et feliores reddendos ex sua opinione ipsor mxe idoneis pro jure suo, quo privari, obligaone item sua cui renunciare n possit, imbuant, eadem aliis eam sociis, qui v tacite v expresse ad illam sottem ptinere volunt, v ad eam ptinere velle psumi possit, disquisionis caa proponi, doceri, atq comendari curent, ut tn credantur, illa ppia imponi nec possibile (: si v mxe possibile sit :) justum e; salva manente cuiq cum modestia dictiendi; et donec finem sottis n læserit i.e. sua ppia aliis n obtruserit, â aliena n violaverit ejus juribus utendi facultate.

§. 32. Quia vo finis sottis hujus, quatenus ille in oculos cadit, est cultus Θ, n quidem ille internus in affecone animi nuda cnsistens, ver externus aconibus exerendis, et n tam securitas hoc v illo modo cogitandi (: quæ alioquin coaconi n e obnoxia :) ver magis securitas externor actuum rgionissor, poculis Etrahemum vsata fuerit: sequitur qd ex causis supra dictis v aliis quibuscunq normam cultus in sotte obsvandam describi oportuerit, cives sottis, nisi res suas sibi habere malint, necessitati et utilitti comuni parere, aconesq suas externas normæ pscriptæ adtperare deant.

§. 33. Ex dictis itaq sequitur, qd longe facilius possit in externa sottis comunione pmanere is, qui ne fors de uno vel altero ppio adhuc dubitat â plane absq tn scandalo publico dissum suum exerit i.e. absq abstrusione suor ppior â violaone alienor, qm is qui externos, pcipue caracteristicos rgionis actus negligit â prorsus ctrarios actus exercet rgiosos.

§. 34. Si uniformitatem cultus externi determinare potuit sottas hæc sacra, potuit eam totam externam poliam Eæ determinare, quia qui het j. ad finem, j. eam ad media et ad reliqua, quæ st necessario connexa het.

§. 35. Legibus illis ad poliam ecctica spectantibus oes socii obligantur et licet sit societas æqualis, quia istæ leges latæ sunt conventionali et cpromissionali modo, pluralitte votor ex cujusq sottis v collegii naa, eo forus obligantur vo tunc, si sottas civilis, rgionem aliqm recipiendo, v expresse v tacite statuta talia ecctica probaverit, et sic sup illor observaone fidejussionem irpo suerit, atq transgredientes, mediis eam civilibus ad illor observaonem stringendi obli-

gãnem in se assumserit. —

§. 36. Leges illæ ad ad poliam ecclicam pfirentes ꝑ ipsam integram sottem ferunt, v manutenent, v vũ qd facilius et prudentius e, ꝑ mbra quædam sottis, quib⁹ potestas ecclica exercenda delegat.

§. 37. Si hnem solitarium i.e. in nulla sotte rgionis erecta existentem de extra sottem civilem, sẽ in illa cideremus, ipsi relate ad cæ hnes reliquos, â sottes quascung sacras aliqua jura, ut in alijs respectib⁹, ita quoad rgionem cpetere, illaq⁹ jura ex l. n. absolute fluere facile aadvtemus.

§. 38. Eadem l. habebit eam ptona mlis l. sottas ꝑ plures hnes caã rgionis initas. Jura vẽ soor in hac sotte erga se invicem, vel jura et obligãones oũm simul sumtor erga singulos, in l. naali hypothetico et Sociali erunt querenda, atq⁹ ex fine et naã sottis derivanda.

§. 39. Quia vẽ erectis sottib⁹ civilib⁹ nova relãs, l. in⁹ quemlibet hnem singularem, quoad rgionem qq cideraã, l. sottem integram aliam ab una, atq⁹ sottem civilem ab altera pte erata est, quæ jura et obligãones mutuo sibi sarã, â quib⁹ sit habitus Societatis religionis caã facto, erga supremam potestatem civilem? eque ex jure naã politico interno, quod alias jus publ. vsale audit, hauriri det et ex mra rgionis.

§. 40.

§. 40. Sic enascit l. ecclicus naale, qd nihil est aliud, qm l. n., ad Ecclam aplicata et quidem duplex lex Privata et Publ. utrumq⁹ iter⁹ v externus vl internus. Privatus externus tradit jura et obligãones integræ Societatis sacræ aut privatæ erga aliam sottem sacram â privatam aliqm. Privatus internus tradit jã et obligãones mbri sottis ex alias mbr⁹ sottis ejusd⁹. Publ. internus qd tradit jã et obligãones integræ sottis ex mbra sua. Publ. externus habit⁹ ejus ad rempubl., jã et obligones vr rempubl. et sottem rgionis caã factam subsistentes.

§. 41. Si tres Duæ dr⁹ rgionis hnes, â dr⁹ sottes sacræ mutua vr se cvenone ꝑstitæ et obligones mutuas definiant, â vẽ

2. Unius ejusd⁹ sottis mbra pter ea, quæ ex fine et nata sottis intelliguntr, alia dam circumstantijs acõmodata, servanda potissimum uniformitr, boni ordinis et decoris caã â vr singularia mbra â vẽ

3. Quoad relãonem singulor ex totam sottem definiant, v denig

4. Suprema potestas civil. ꝑ cujus territorium sottas ejusmodi sacra se defendit, circa relãonem ejusd⁹ et habit⁹ ad rpublicam, aliquid v statuat v vẽ vi pacti q illa sotte initi in⁹ trodueat, enascit⁹ v. ecclicus hnum, qd in primo c. erit privatus externus; in 2⁰ privatus internus; in 3⁰ publicus internus; in 4to vẽ publ. externus.

§. 42. Addi am ex fonte aliquo rgionis, quem sottas pro revelãone positiva divinæ voluntatis

talis hēt, adeoq; pro regula acōn suar adm,
mit tale quid deduci posset, q̄ relāo nem s.
tottis illius erga alteram drām, s. singulor
in eadē totte erga singulos, à oēs simul sum,
tos, s. vō totlis talis erga tottem civilē def,
niret, inde s. ecclie duplici modo cōfide,
randē eām enascereth.

§. 43. Hinc breviter triplex est s. ecclie

1. Naale.
2. Humum politic.
3. Divin politic.

singuli ex his publ. et privati item v Expō
s.N. ecclie intelligit ex recta rāone. Hu
politē ex pactis v legib humis civilib et ecclie
Divin politic ex revelāone; public interna,
git de habitu v relāone soor ad totam tot
tem à Ecclam. Public extern de relāone E. a
rempubl. Privati ext de relāone unius totti
sacre, quoad aliam drām Ecclam. Priv int
de habita v relāone socior in eadē E. ir de
de reb et institutis ecclicis, de delictis.

§. 44. Quē jā et oblgnes hēat una pōna
physica circa rgionem, quoad aliam quamcung
aliam pōnam physicam, deduci potst ex supa
rius dictis. Eadē jā et eaddem oblgnes hēt rgio
nis cāa eam una pōna mlis s. integra totta
nāalis, tam quoad unam physicam pōnam
qm quaad quicung pōnam mlem s. tottem rgi
onis cāa factam et drām rgionem sequentem

§. 45. Hinc prout una pōna physica n pō
aliam pōnam s. physicam s. mlem, i. e. totten

in jbus naalib rgionis cāa cpetentib turbare,
suam de O et reb div cogitandi mod alteri
pscriberet, mod quo alter O colere deāt deter,
minare, à qui alteri placuerit restringere,
et ut hui et pōnis qm alteri totti rgionis cāa
adhereat, cogere ita, nec integra tottam aliam
drām rgionis tottem à qm cung pōnam physicam
ulla rāone in juribs dictis rgionis cāa eidē
cpetentib vi s. n. privati externi turbare pt.

§. 46. Prout itaq; propter lationem alior
j. naalium j. cogendi à j. belli sē uni ctra unu
à cplures, sē plurib ctra unu à plures cpetit,
id ipsa eam propter lationes rgionis cāa
illatas cpelere certo ē.

§. 47. Cum am pōnid q̄ hnēs rgionis ej in
totted coaluerint, juribs suis connatis n re,
nunciaverint, imo tottem erigendo eadē jā ma,
gis firmare voluerint, jā do socior ex fi,
ne tottis derivanda sint: in dictis juribs
nulla illis latio s. p. mbra tottis vi j. n.
privati interni, s. pt ipsam integram tot,
tem inferri pt, quia ō propterea ingredi tt
hnēs tottem à manent in illa quasi juribs
suis connatis de O et reb div pro modulo suo
stiendi renunciassent, vel ut illa j. sibi com,
muni garantia eo magis secura sibi redderepossint.

§. 48. Ex eo vō, q̄ ne singulares quidē pōnd
in tottem sacram coalescentes tēp id im,
perio subjecerint, sequit: q̄d plures totte
minores rgiosse eund forte mod O colendi exer,

centes, sē politici â physici situs comoditte
et locor propinquitte sē vō comunione linq
gue et nāo nisi allecte, ad imitāo nem citty
foederatar cāa securitte majoris juriumq;
maior in foedus quoddam ex capite prudē
tie et polie coalescunt, p̄ id independen
tie sue n̄ renuncient, vm in negotiis ad
ves ex equo ptinentib; i. ecclesiasticum
tangentib; votor n̄ jam viritim, ver unitim
â centuriatim ——————— j q secus nego â
comunia exitu n̄ invenerint, sede subjecerint,
ceter am modo interne sue administrāo
nis. et polie sibi integr in dubio reservā
verint, nisi ulterius eam progredi atq; com
munem et uniformem interiorē regimis
et disciplinē rāonem sequi et q̄d hanc
q̄ comunes ptores eligere placuerit.

§. 49. Imo q̄madmodū singulares p̄sonē
drīa de O, et reb; div; p̄pria fovere tenē in
sottem vgionis cāa defendendā coalescere
possit, ita eam plures drīar sectar et vgi
ones sotted, que hānam auctoritatem et im
perium in reb; fidei n̄ agnoscunt ctra com
munem hostem coactione in reb; vgionis,
uti voluntatem cāa finis, q̄m vgio p̄positi
hēt secarius attingendi in un foedus ut
vocant coalescere omnino possibile est.

§. 50. Quid j. et oblignis irredat in mbra sotti
vgionis cāa inita, et in tam docis, q̄m dicti
ē relatoribus ēsiderata, hoc facile ex recta
rāone n̄ ex evēnualib; sottis placitis, in
deg enato j. positivo in eadē sotte definiri pt;
ver alioq; paulo indaginis et necessitatis est
habitu nāalem sottis disjunctā vgionis ej
erecte, aut unius eam privati solitarii hnis
quoad jura sua vgionaria ēsiderati, relate
ad statu civilem exponere, sicq j. nāalis
fundamenta ecclesiastici publici esterni ponere.

§. 51. Ad ut eo facilius fieri possit, jurisq;
et obligāo nes supreme potestatis civilis erga
sōnam sē physicam sē mlem i. e. sottem
vgionis cāa per hanc introductam, et vicis
sim intelligantu ad finem et cāam erecte
reipubl supremeq; potestatis reflectendē,
ipsa enim jā mattica, quib; gaud et civilis
sotted ex fine ejusdē metienda sunt, i. e. nec
plus nec minus potestatis hēt resp. a supremo
imperante, q̄m ad finem sottis civilis attin
gendū necessarium ē, quia cēm suam exis
tentiā n̄ fini illi acceptam ferre deb.

§. 52. Imprimis itaq; sciendū ē, hnēs eo fi
ne sottem civilem exstitisse ut jura sua naalia,
illorq; exercitium eo tutius et securius redde
re, et sibi stabilire valeant, et si forsan ali
qui juribus naalib; renunciant, hoc de illis
tm intelligendū ē, qud q; fine sottis civilis,
securitte nempe mbr; civitis ctr̄istere n̄ pos
tuerunt, qd aliās itaq; cēs actiones et jura
ad finem actus n̄ ptinēna, libertatem nāa

lem sibi reservarunt, nec illa supremo imperio mere finis sotticis civilis attingendi causa erecto subjecerunt, imo illor defensionem et ei modum illis secarittem procurandi necessitatem supreme potestati imposuere.

§. 52. Hinc prout hæc p erectionem sotticis civilis alii rationi renunciarunt, propter finem illi quem per eadem habebant renunciare debuere: ita jus et huic correlate obligationem semet mele et fele reddendi, certitudinem de Deo et r. d. qualem posset opinionem formandi, et illo, quem sua cogitandi ratione accommodatius putaverint, modo et separatim, et q aliis plurib uniformiter colendi, et hoc fine in sottem coaledcendi, aut opinionem suam mutandi, eamq mutationem facto eam externo declarandi, sotticum cui hactenus adhæserant desertendi nulla ratione voluerunt aut potuerunt.

§. 53. Cum porro j. mattica mensuram acciperit, ex fine sottis civilis, ad finem illo obtinendi non sit necessarium ad exercendam rem innocuam, imo utilem. Sotted et collegia erigendi, jus civibus auferre, quin imo finis eam civitati et sacra politica exposcat, ut hæc eandi nolint ad id eo vinculo, ut cum sui similibus in unam sottem coaledcant, eamq sottem bene ordinent: ita bene ut possit res pubz collegiorum talium

colendi causa erigendi facultate civem privare, ut possit eadem protegere et defendere eo magis deat, quo cerius e, hæc p erectionem sottis civilium et supreme potestatis juribus suis naturalibus, liberorum cor et securo cerius prospicere voluisse.

§. 55. Ex eo am, qd dicte sotted s. collegia religionis et cultus divini exercendi causa erigi possint, qd idem qui hæc j. ad finem, licat eam j. ad media, sequitur qd collegium tale, via illa, que ad finem exequendi servirunt, prout ante erectam sotted civiles, ita etiam in ipsis sottibus civilibus de ipsa fluxu temporis e. de, qd cultius e p civem quosdam selectos ordinandi et constituendi jus habeat.

§. 56. Het itaq j. cultui divino vacandi, loca, modo et rationem actuum ad cultum divinum spectantium, ritus, cerimonias ad determinandi, sc. ad tales, que res sacras promovere curent eligendi, illisq facultatem ad cultum divinum administrandi et functiones quascunq ad eam pertinentes, peragendi ac, si opus, describendi, pria quadam religionis, que hactenus pro tempore plurib placuerint publice oblata proponenda et subscribenda, concinnandi discipli, ac collegialis normam in collegio servandi, pactis et conventionibus de hisce, eamq poenis pariter conventionalibus muniendi, et par

cūendi, quib⁹ semel sua quib⁹ sponte vel ex, presse in sottem scili ingrediendi, vel sanctæ in sotte in qua educatus & pmanendi subij, ciat, hoc fine judicia cum civilia et quasi epromotionalia exigendi, illisq; qui latis communi sūi legib⁹ et judicū talium sententijs obligari nollent, vel secus citra efoederationis finem et disciplinam sede esse vellent, a sotte removendi, educationem et media illius curandi, red et bona sottis destinata administrandi, civitatu ad negotia collegii expedienda et ordinanda celebrandi etc.

§.57. Hæc et alia similia dura Collegialia ex fine et nra collegii fluenta ad ipsum collegium, i. e. ced simul tem tos ptinent, nec ab vrbe inarita avelli p quemqm possit, nihil hī obstat, ut jam dixim⁹, quotmus collegium plura & pauciora hor⁹ jurium aliquib⁹ e medio hi electis sper tis in emolumenta collegii, finiq; et nād regionis evenienti modo excrenda comittat.

Obs: 1. Hæc jā collegialia vsurpant in Eccla Cathol. Epi et papa, vnde jura Eppalia, licet quedam illor⁹ jurium Epalium quæ ex pīne antiquitus ex potib⁹ habuerant, eam tulia fuerint, quæ ex juribus mātici erant avulsa, quedam vō talia et achu, quæ nulli mortalium spectant v. gr. jus in sacra interna j. dicendi dogmata, j. imperii in E. etc.

Obs. 2. In E. Anglicana jurium collegialium aliqm ptem rex, quia ē caput E, aliqm Epi exercent et qmvis hoc in emolumentū E. faciant, in eo saltem rigidiores ex illis errant, qd putant et asserunt dicta jura vel saltem ptem illam que ex dritto ordne fluere putatq; p se jure proprio et divino nō vō p collegium delegato adeoq; hano j: prout moderatores ex illis re ipsa nobiscq; sentiunt j exerceri, vtā in statuta cleri Anglicani in cventu ejusq; lata, sē illa tangant disciplinam, sē mores, sē dogmata, dnt approbationi et cfirmatiōni parlamenti subsistendi, secus vigore destituunt⁹.

Obs. 3. In reliquos Protestantes, i. pps superiorit mbros E. nam ptem ille exercet, sed j. delegato, nec qua caput E. sed qua mbra reliqui æquale, nec qua pps et proprio dro jure, qm jā matrica, et nihil illo, quo eadem jā ipse populus vel ppe vel p alios deputatos et comittarios subs exercet.

Obs. 4. Ubi vō Protestantes vivunt sub ppe dra regionis, via j. collegialia ipsi exercent, nec possit illa in ppem dra regionis transferre, eo minus possit eum pro capite E. sue declarare, quia nec sub regionis ppi id dare possit j: saltem illo sēsu, quo Henricus VIII. de caput Anglicanæ E. dicebat, p id jura illa, quæ pontifex in Eccliam usurpavebat, sibi arrogabat,

quod aliqua, nec ipa collegium het, eo minus illa transferre pt v. gr. j. cultus interni, j. dogmata decidendi, j. credenda imperandi: quia jā collegialia ntm delegari n̄ idem alienari n̄ potest, nisi collegium sufferre velint; pñb; jeconem enim i.e. alienationem jurium collegii cessabit ee Sotias et collegium, quia nulla j. habit.

Obs. 5ª Nec pt dici, qd in casu subjeconis q illo faceret unam Sottem, cui semel subjiceret, adeoq manere posset Sotias civil, in qua imperans et subditi faciunt unam Sottem, quia n̄ pt hoc exply ad Eccam applicari: nam imperans civilis ntm acones externas determinat, q internis nihil het qd agat, ille vo qui in Ecclia imperans ee vellet, ante ria interna deret imperio suo ordinare secus nec externos actus posset perscribere, quia hi interna civiconi dnt ee conformes, atqui prius e impossibile q et posterius.

§. 58. Jā hoc collegium n̄ potest eo extendi, ut imperium in cciem ad sapiant, hinc neminem ut aliquid credat v. n̄ credat, aut effectionem spealem depromat j: nisi fori Ministrum regionis excepere b: j imperari pt, nec possit Collegii mbra superflua cerimonias, vestibus nib ad finem regionis i.e. ad hnem melius et sobrie reddendi nihil facientib, a diis plena honori, vitæ, libertati nali etraria vocari, a inviti et reluctantes in Sottis communione retineri, qd SS: am civil n̄ potest. Collegium hoc n̄ qui jā collegialiter exercet, potest in res mere civiles imittere, nisi et inquantum civiles Sottas modo delegatorio, eam res mere civiles eis gerendas comitteret, a ipse imperans delegata Sotte Sa Collegii. hret.

§. 59. Ex his fluit, nullo prorsus pñ jā collegialib matticis, tentoriis et supremis, principium inferi posse, quemquidem prout in ria, quaeang Sottas civil sum et ambitu suo coercitas, ita eam circa sacra et circa regionem supremæ Sotti civili expetant, et quæ magis sunt negativa jura, ne quid v. gr. civitas ex regione a propter regionem aliquid detrimenti capiat, qm positiva; posteriora enim i.e. ea potiis ad offm pnd imperantis pertinent v. gr. obligare regionem promovendi, defendendi, juvandi etc.

§. 60. In spee het civilis Sotias suprema j. actionem cujusque regionis ecclesiales examinandi, ne obtento dogmatis drna fini et bono civitis etrarie proponant, het j. talem sottem regionem, quæ etraria salutis reipubl dogmata het et proponit n̄ tolerandi j: regio enim vera polita et civilitis quoad imperantem est illa, quæ fini civitis n̄ adversatur, secus e falsa: j eo magis het jus accidentalia regionis examinandi, effi nocentia reipubl tollendi, het j. pacta, vota, juramenta civium regionis causa facta irritandi j: quia nec ejus pt in vita altera pse ab jure canonici v. gr. voti castitatis deponere, nec liberi possit secundum illos ejus doctores Catholicos invitis parentibus vota deponere, et si deponant, vota e nulla,

eo magis ẽpetit reipubl vota ciũm irritan-
di: | het j. turbulentos vidatores ẽpes cend;
het j. cavendi, nrũs ministror rgiosor, ẽpes
comunitis, dies festi, tpla sodalitez rgiosa
nimis multiplicentz; het j. etatem defini-
endi qua quis rgionem ingredi possit; jus
rgiosos ordines reducend à tollendi j.
ferendi leges amortisaõnis, s. pous ctra a-
mortisaõnem bonor, i.e. prohibere ne rgiosi
ordinib bona dentz j. eventib et ordinaõ-
nib collegũ inspiciendi, circa illos j. pla-
ceñ exercendi, tic ead, si rei-publ nocent
in tales leges evehendi, ut socii eãm civili
potte cogi ad illas observandas possint; het j.
abusus pottis ẽcticæ tollendi, totti et beñ
ac bonis illius adhibitam et patrocini-
um pstandi, et in illa jus eminens exer-
cendi i.e. illa ratiõm regulandi regalandi, vñ
eãm ob magnam vãonem et necessitatem in
usus reipubl alios cõvendi; extraneos, i. nuti-
tatem ha etenus in republ rgionem profitenz
p̃ pter vnam hanc cãm n̄ recipiend etc.

§. 61. Hoc j. mattz circa sacra nulla rãone
pt semel extendere ad cultz mere interni,
quia imperans corda scrutari n̄ pt, nec
het j. imperans cives cogendi ad hoc v. illud
cogendz, quia h. e. mere interni; nemini het
porro j. actus externos a rgione sua alieni
ad exercend imponendi, quia hñt in totam
civilem cohabitationem, n̄ obligarunt semet in
negõ rgionis id secuturos ee, qd plurib, aut
ee fors imperanti placuerit, et quia actus ex-
terni rgiosi interne civiõni deant ee cformes
n̄ het j. qua talis i. e. qua imperans civilis
ritus, cerimonias et alia adnexa rgionis pscri-
bendi j. niti collegialia jã sibi p̃ totam sacram
delegata potte tradita simul hẽat et mbra E.
sit, potteng sibi delegatam p̃ ministros ejusd
rgionis et cultori a exerceat: | ea minus pt
dogmata ne fors in totte ctrovsa decidere,
quia hoc nec ipsa totta ad alios pt, niti hñce
i.e. n̄ eatenus in quantz aliquid verz sit objective,
verũm in quantz aliquid plurib pro tpõre
placeat, et ver videatz. Porõ, n̄ hẽt j. respub
à imperand unam totam ẽcticam qm cung
p̃ alũ majore favore ẽplectendi, ex beneficiis
comunib ad remp ptes plus in unius qm
alterius emolumentz expendendi et cvtendi,
verũ n̄ vel v. singulas sectas suas sibi res
hñt et privatz ltm i. ipsis adhærentibus sumtib
sustentari jubere, v. ex æquo eis suam
beneficentiam affundere tenetz; quem enim
sua rgio oneribus publ juri atq; imperio reip
n̄ eximit, eund nec favore à beneficiis reip
privare debet.

§. 62. Et hæc sunt, quæ breviter de ecctico
jure nãaliter dici potuit. Quid positivi s. jure
divo s. hño his accesserit, et qualiter hæc quali-
ficata tz jam videbimus, ubi primo fontes et
ppia j. positivi ecctici recensuerimus.

Obs. 1. Nunc tñ breviter moneri pt Evangelicor
j. positi ecctici c. j. nãali ecctico pulchre cohærere,

originem q̄ Eccla et pōtis ecctice, ejusq̄ naam, jā colleg, eorq̄ sua quoad civile in re, dā nem plane eand ee, q̄m descripsimus.

Obs. 2. Ver ab hac idea j. naalis ecctici, in aliam prorsus abit stera Catholicor, qui docent E. ee dōtem vectoriam s. inequalem in qua clerus sit imperand, laici vō subdi. Formam regiminis aliqui monarchicam ee et soli Pontifici supremam pōtem facultate eam dogmata decidendi, et credenda imperandi cpetere adserunt; alii vō Eppos eam jure proprio et pleno in eorum pōtis plenitudine ad mittendo aristocraticam formam regiminis defendunt, primatu tn̄ et tm̄ ordinis sed eam judicio nis in illis, quae ad unitatem E. ptinere putant Pontifici tribuunt. Omnes am imperanti civili fere eadem jā vi pōtis civilis circa sacra in Eccla cpetere docent sanctores, quae supra nos descripsimus, secundū stenam tn̄ illor duo supreme, sibi inv ordinate pōtes in qualib reprib tnā existere dent civilis ut pote et ecctica, et hic quidem externo imperanti subjecta, uti eam notabilem ptem rer civil antiquiores fere carnalistae Ani pariter vindicare volebant, imo nnulli, ipsq̄ eam civile imperii ubicunq̄ terrar existens, eidem subjicebant juraq̄ circa sacra nnisi ex pmissione Pontifice p imperantes civil exerceri posse contendebant, sed de his aliās.

§. 63. Diximus de pos. ecctice ee a divina, q̄d ex revelatione innotescit, v humana, q̄ ex arbitrio hnum introducta est; utrumq̄ diximus ee vel publ. externa v publica int, vel privata exta v privata int. Jam est ider v scripta v n scripta s. de studiorum: utrq̄ v Apticum v stricte ecctice v Pōtis et adhuc v Catholicor v Evang: utrq̄ v commune vib Catholicis a Evang, v speciale Catholicor a Evang unius nationis v gr. Angor; v specialis Evang H. a H. Sectionis Angli proprium.

Obs. 1. Ad aplicā juris divini extra distinguamus, hac e rō, quia Apli v talia instituerunt, quae immediate a Xsto acceperunt, quae n possit mutari; v talia, quae v ex data tbi p Xsto pōte a sua qua magna pollebant auctorite, pro rōne circstanār ex prudē regulis ordinarii, quae possit mutari; et multa revera mutata st extranea consuetudine v. gr. leges de abstinenā a sanguine et suffocato, agapis, de velandis in tpio mulieribus etc.

Obs. 2. Hanas leges ecctica s, n tm̄ extranei n posse legib naalib et divinis positivis, vm prorsus ee dre mixtas i. e. quae leges et divinas positivas proponant, explicent, applicent, sanctione muniant, qui lib intelligit. Quo pacto ergo st leges mere hanē ecctica, eo melius Rgioni et E. cultui e.

Obs. 3. Politici j. ecctici nre, illud j. vocantium qui, q̄d ri juris mattici circa sacra civili pōtas et legislatio circa Rgionis exercitium et ejus

adnexa ordinavit, et plurea id, qd ex pacto
s. cum imperante s. cum dña rgionis tolle
fluit.

§. 6tt. In tradendo jure eccties post hunc or-
dinem servabimus: primo agemus de jure ec-
tico publ° interno, tandem de externo, dein-
de de jure priv° ext°, demq de jure priv°
interno s. de pmiis, rebus judiciis et de de-
lictis ecctis.

Jure eccti interni nre id intelligimus,
qd Catholica Scia jus determinandi sacra, quæ
que ad sacra interna ptinent, illa sub j. n
cadunt ex stera Evang, illa enim n legi
verbum dña et preptis rgionis ctinent pa
tant, instructionis et cure pastorali relinqu

Cap. III. Pia et fontes j. eccti Catholicor

§. 1. Fontes j. post eccta Catholicor sunt
1. Symbola:

a. Aplic, qd quid Catholica n tm quoad do
ctrinam in eo contentam, verum eam quoad formu
las verborum, orationis tonum, sententiarum pon
dus, non obstante varietate explor antiquor
quoad integros eam articulos substante
pro aplico hnt.

b. Nicæno-Constantinopolitanu.

c. Athanasianu, licet illud Athanasii
ipsi eruditi Cathci negent.

d. Tridentinu, qd infideles à hereticis
civibus publice profiteri dnt, nec n Eccle pecte
cti, quor professio scripta confecta pontifici
mittit
secundo hoc id symbolo, fidem suam profi-
tent dit vel, qui ad canonicatus cathedralium
Eccl. j. n item collegiatar. j. vel ad beneficium
hmdi curam aut promovent; — pro Magistri qui-
vel discipulor creati, nec n licentiati, qui ad
gradus literarios vel licentiam docendi in eadem
mus promovent, prout eam plati ordinis rgio-
tor et militarium in quant hos usus stringit.

§. 22. S. Sacra una q liber ita dicit apocryphis
in su literali accepta.

§. 23. Traditiones, quatenus cernunt ritus et
sacram disciplinam te dint divina, que a xto
repetenda et te aplica, que a tpoib aplor,
te eccta, que a pontif maxim ad ejus tpoib
promanant, stq tta apud Cathc auctoritatis,
et n authentiam S. S. ejusq ch inde definant.

§. 4. 4, Consuetudines et observana eccta.

§. 5. 5, Conciliorum Oecumenicorum decreta.

a. Ut ad illud totius Eccle Epporum rite convocent,
et qui velint in ea, absq justa ea ne excludant.

b. Ut tot et tales conveniant, qui apti sint ad
E. vram vere repsentandam, qd possefieri-
cunt, eamdi plures absint, qm pontes dnt.

c. Ut Epi pontes in deliberandis et tan-
ciendis negotiis plena libertate gaudeant, qua
requisita an adsint? aliqui tota pontif judicem
ponunt, alii vo pauci ctionem E. Cathca de-
fenderant, ad id ut concilia pro legitimo habeat, qd
si sit concilia legitima falli nescia statuunt,
auctorem ollor aliqui eam ad negotia civilia,
quod, vo ex recenorib nimis ad fidei, mor, di-
vinæ cultus, regiminis sacri, et disciplinæ

ecclica rationem extendi docent, et quidam q
disciplinaria attinet, ttm ita valere putant,
si observata regnor, ac populor ecclis accessi
rit, hinc e. qd tridentina disciplinares effi
tiones ne in Anglia quid tint suo modo hac
tenus receptæ.

Ecclior decretis equivalet edictis E. disp
sa i. e. Eppor, qui pariter privilegio inerant
gaudent in reb ad revelationem pertt. Fidei
gnitas am ecclior, aliq eam cttra E. dispse, v
res facti hnis argtis deret quid probari, tic
fides rgiosa objectivas probas hret, qd re
pugnat, adt pt E. Cathā remurare ad inspi
rationem ctinuam et in E.p monentem quæst
nem facti, in quæstionem juris cdere Deo preu
sticam ecclior et Eccla per Octonvevsta
sdā et vice vsa probare, et utrinq effata
aliq ullo artis critice, lingvar et antiquit
usu, si sibi cstare velit irpretari.

§. 6. 6, Cstitiones et decreta Pontif. de re
ad rgionem pertt edita, quæ tu uti recentior
aliqui dicunt, Dñs Eppor expresso v tacito
dñt ee firmata et publicata, ad qm publicatio
nem eam everti ppium requirit fatentr. Ide
reb tporaneis tenent i. e. ad rgionem non
pertt, p recentiores ttm eatenus valere cen
sent, quatenus cttu imperantium in vsu ab
verunt.

§. 7. 7, Rescripta Pontificia a Summo Pontifice
p modum solennium literar ad certas pbras
directa, dantr v nutu ppio Pontificis, v ex
priam de ambiguo juris seu dubitationem, vel
ad preces alicujus sunt: vel Rescripta justitiæ
ad justitiæ administrationem tendentia; v Resc. gratiæ
quæ tinent alqm gradum supplicanti ecclesiam.
Rescripta præponunt aut preces veritate nitantr
i. e. ut expos sit vera, si exprimitr falsitas
tunc e obrepticium, si suppr mitr veritas est Resc.
subrepticium. Rescripta jus faciunt ita ptes ttm
n communem. Rescripta gratiæ vim hnt a die data,
nec morte concedentis extinguuntr, licet illa
executionem antevertat, justitiæ ad vim hnt a tpore
quo judici sui præsentata fuerint, hinc edente
de integra mortuo extinguuntr. Privilegia dmor
Pontif. ptinent eam ad rescripta gratiæ, ut et
dispendia ad redigi quib certa pæona a legis cu
justam obligatione eximitr.

§. 8. 8, Patres E. s. doctores, quib tanqm legi
timis divinæ traditionis testib utitr Eccla.

§. 9. 9, Summor ppium Cstitiones, quas licet ali
qui ex juris Canonici scriptoribus nnihi in illo
rum pro fontib et ppiis j. ecclici statuant, qua
tenus legib de reb civilib latis eam Clericos
obligari dicunt, nihi illos imperans exceptos
voluerit, ttn n ced eam sententiam approbant, ple
rig enim Clericos nequid legib civilib subdi
volunt, citra Papæ cttu. Imprimis huc ptinent:
Jus Can, leges sub imperatorib, Rmis, Xnam
rgionem secutis de negotiis ad rgionem pertt
statutis, et urq pro fontib j. ecclici habita.
Huc ptinent leges Rnæ, Hgricæ, quas si qe
motivæ res Ecclæ attingant, ced transeripsit
ex cpore I. Illustr. Comes Batthyányi Eppus Trans

sylvanide in suis legib ecclicis R. Hgria etc. Albæ Carolini 1785 edito, Tom tmo: d singula, re het, qd oes dictas s. comia Regni Hgrici dos vocet. Qd quid vocabuli grammatico seu scat conventu s. cluti, ver Comes Batthyánji, si, detq illud ecclico seu sumere, explo Caroli Péterfi Jesuitæ, qui in hria ecclior rer R. Hgria n dubitavit asserere, leges ecclicas ecclior antiquiores in corpore j. ocurrentq in ipsa dicta, ver occasione dictæ solos Epos de latas. Hæc opinio legislativam Regis, atq SS: et OO: circa sacra potestem vult evertere.

§. 10. to, Cilia pticularia s. Synodi se Nationales ad quas eveniunt ejusdq nationis oes Epi; se Provinciales, ad quas Metropolitanus Epus, suos suffraganeos evocat, se diœcesanæ ad quas Epus nobiliorem sue diœceseos ptem adhibet. Talium pticularium cilio, rum decisiones n nunqm eam sp dias E. Hap, probatæq secus illos ftm ligent, qui synodum ctituentis potti fuisse. An abq affirmatione Pontifex vim leant? non cvenit in Catholicis. Pontifici nimis favent, illi negant; alii pauciores affirmant, atq id, qd egregiæ Cardinalium pro ipsa pretatione cilii thi stituta, cilia provincialia publicanda n esse, antequam se, des aplica sedulæ decident, n sine efficacis nis fieri dce intelligunt, ver ftm sine rectionis et correctionis, liquid rigidi in iis nimis à tpore et rer adjunctis in egrium deprehendat. Cilia pticularia R. H. per d. cath celebrata ad an 1734 collegit et edidit Carolus Péterfi e so, cietate Jesu. II Tomis in f. ao 1742.

§. 11. Indicatis fontib ad collectionem leg ecclicar transimus. — Collectio hæc het 3. Periodos:

a. Est a tporib aplor usq ad Isidor mercatorem v peccatorem dict.

b. ab Isidoro usq ad celutionem cporis j. Canonici.

c. ab illo tpore latas leges extra cpus juris canonici positas ctinet, hinc eam j. Canonicæ in antiquum nov et novis distinguit.

§. 12. Cler cilii Hierosolymitani qd aplos celebrasse, acta eor docent circumferuntq ea, nones cilii Antiocheni Plenioris aplos celebrati, quæ tu ut et alios canones aplor dicti licet apud Græcos, et ex pte eam apud latinos observatos, nec n pors constitutiones quasdq aplis attributas, à ipsi recensores canonici juris doctores Cathci et incte fidei, et incte latis ee fatentq.

§. 13. Ex decretis cilior v synodor ante Constantinum Mag. celebratar nihil supe. Ipso imperante celebrata e ao 314 Ancyranum cilium in Galatia; Neocæsariense in Ponto ao 325; Nicænum Oecumenicum in Ponto, seuta sunt 22 pticularia, videlicet Antiochense 341, Laodicense 370, ao vo 375 Gangrense in Paphlagonia deniq 381 Constantinopolitanum secundum Oecumenicum. Hor 87. Cilior Canones in an epus 84 collecti; Codex Canonum E. vsalis apellatq, quib accessere cilior Ephesini Oecumenici terii 430; Calcedonense Oecumenicum, 450; Laodicenum ao adhuc 344 celebratum Canones, canonib aplor 50 supra attactis. Hæc ex Græco vtit et alior eam cilior Canonib au,

tit Dyonisius Exiguus Rome aº circiter 530. hz collegit decretales epl̃as Pontifi, quib⁹ hi ab Epp̃is cultiori mentta disciplina adiscebant in de a Syricio usq; ad Anastasiu ab aº 398-498 plerea in vsu fuert in aliquib⁹ locis canone, E. Africane, tpoib⁹ potiss Augustini editi, eam Greco codici adjecti, his postea eam ca, rones Concilii Trullani i. Constantinopolitani tertii aº 680 et ctimatice 692 celebrati nec n Nicæni 2di aº 787 accesserit in usus fere E. orientalis, a qua eam latina mutuabant.

§. 11. Nov. i. incipit uti diximus ab Isido, ro quodam mercatore i. peccatore, qui circa finem regimis Caroli Magni ordes orienta, les ex interpretatione latina Dyonisiana anti, quiore; Canones item quor⁹ & Cilicor. Hispani, lor et Francor, et ad augend Pontif. auctorit, tem prout ipsi Catholici doctores fatent, ingentem ntr̃ eccl̃iar decretalib⁹ sub nre Pon, tificat⁹ et prior sec. a defabricatus, inde a Cle, mente et ad Syricium a quo inceperat Dyoni, sius et qui revera auctoritte imperator pro, traxit in publ⁹, licet Dyonisius ipe decretales, mittere coepit seculis antiquior et hac re diligenti studio scrutator effectu, se nullas lite, ras tales Syricio antiquiores invenisse. - Im, posturam, Isidori, quis ille fuerit, ante refor, plurib⁹ sec. vix quisq̃m sub dubium vocavit, Personam et Martin⁹ Padrian⁹ atq; Nicolaum Cusan⁹ excepti⁹, Centuriatores Magdeburgen, sed fraud detexerit, Blondellus ad Hugonottas clare demonstravit in libro Pseudo-Isidoro-

et Turianus Vapulantes inscripto. Hoperepe, duit Eruditos Catholicos falsa ista mercy defendisse ut Sirmondus Jesuita dixisse ferat⁹, „Blondellum ingenti conatu ostium aperi effringere voluisse". Cum tñ et Turianus Isi, dori defendent et aº adhuc 1780 Rome defen, sio ejusd Isidori lingua italica prodiverit: Cavallar inst. Jurid Can. Tom 1. pag 46. fatet⁹. Detectam eã impostura, at nõ sublata eo qd al, tas radices egerit, addit tñ, nõ tali auxilio, nec defensorib⁹ istis indigere legitima Pontif. jura. De origine collectionis Isidoriane Pharl Tom 2, cap 2. operis sæpius laudandi.

§. 12. Has suppositias decretales repetüt in sua cpilatione Gratianus Monachus Benedictinus aº circiter 1150 Bononiæ, quæ cpilatio cpus decretor i. pone decreta dicta, licet a privatis hnẽ tm profecta, in scholis plegi, in foris al, legari, et vicem aut cõtra pro unico ed cõ cpore i. Canonici hri coepit, in quo eam nunc prin, cip⁹ obtinet. Amovit eam auctoritte et jussu Pontif. R.P. Dni VIti, Dni VIti. et Gregorii XIIIti, ex fontib⁹ et manu scriptis emendatior Gratiani decreti sui, cepta fuerit per collegium quorundam virorum doctor hodieq; eam errorum quæ ingens copia in illis deprehendit⁹ eam per falsas Pseudo-Isidori mercy.

§. 13. Decreto hoc Gratiani scholas et fora occupante per ordines ecclesiasticos provinciales et nationales, Epporum et Metropolitanorum auctoritte cedente latissime aperta et campus recepti et decretalib⁹ Pontificum ingenti nro eam de rebus civilibus orbem totum diffusis, hæ epl̃æ, post variarum collectionum

authentice colligi, in systema redigi jussit per Gregorium IX P. R. Hinc enata sit Decretalis secundi ptis j. canonici faciens atq in 5 libros divisa prout versiculus:

Index, Judicium, Clerus, Sponsalia, Crimen ostend.

§. 17. Bonifacius VIII ex suis et anteriorum Pontif decretalib adjecit sexti decretalium, qui pariter 5 ptis cstat.

§. 18. Adjecta sit postea decretalis Clementis Vti, Clementina dicta, et annullis variorum Pontif extravagantes vocata, atq ex his cstat Gratianici canonici, quia nequid ad imitationem cpor j. civilis dnm decet auctore Paulo IVto Pontif Rno Lancelottus Tribunarium imitatus institutiones J. Canon. 15 b edidit, que absq confirmatione cporis juris judicio Pontif adjecta sit. Pariter caret robore VImi Decretalis, decreta Pontif a Gregorio IXto usq ad Sixtum Vtum, complectens opera Petri Matthei Collectus et cpore j. canonici tibi adjectus.

§. 19. Novitij j. electi absoluto cpore j. canonici faciunt.

1. Decreta cciliorum Pisani, Constantiensis et Basiliensis initio sec. 15 celebratorum quibus licet multa salubberrima cstituta fuerint, ctra abusus et ambitionem Curiæ Rnæ, fere oia tamque disciplinam ccerunt effectu caruerit, quotin obstante quod ex illis ad ptiulares Eccias penetrarit, ex quib reducenda in Eccias libertatis ut ai Pehlem Professj Vienensis deducta sunt arcta.

2. Tridentini Cilii decreta, ejus cilii initium

fact e sub Paulo III. Pontif. R. die 13 Dec. 542 celebrata sit sessiones 20, annis fere 20 Tridenti et Bononiæ, ultimo iter Tridenti, Concilium Vecamense liber ee negant Evang. Cathici agnosci per damnata Protestantium dogmata lata sit eam decreta et Reformatione disciplinaria dogmata fidei ibid expostita oes Cathici amplectti, disciplinaria vo Gallicæ nunqm receptt, in Hispa eam n sit suo modo recepta, valere tn in tm possit in quanto Eccliæ Hispanicæ disciplinæ juribq et legib regni n adversanto. Possit dici in subsidij ut loquunto recepta, qt eam de reliquo j. canonico e intelligendo.

3. Declarationes Congregationis Cardinalium congregationes sunt plures v gra. Congregatio Sancti Officii s. inquisitionis tecta ctra Albigenses, et alios hereticos infideles Magos, Sortilegos etc. Restaurata occone Reformationis Lutheri et sociorum cstat ex Cardinalib VIII sub Pio Pontifice scripta et facta ctra regionem admittat damnat, indulget facultatem legendi libros hereticos, dat dispensationem in oib casib, tam affinitatis qm consanguinitatis primo grad tangentib.

4. Congregatio indicis cui cura revisionis et prohibitionis librorum demandata e ad relationem theologorum, qui nne Consultor veniunt et plerq regnicol sit, damnat et prospicit atq prohibet hæc congregatio libros et propones et Fidei ex libris deprimat, prout ille sit: hæretici, hæresi proximi, hæretim sapientes, schismatici, erronei, blasphemi, scandalosi, offensivi, le-

seductivæ, temerariæ, periculosæ.

Not: Libr aliquem in judicem referre i.e. prohibere lecōnem ejus.

§.20. Cgregaō sup negotiis Eppor et rgionarior, quo ptinent dubietates sup privilegiis, juribus, exemōnibus eppor, abbat &c. sup jbus parochialibus et decimis, sup valore v nullitte professionis et disciplinæ rgionarior cstat cardinalibus XII.

§.21. 4, Cgregaō ~~nes~~ rituum, cultus θ externus, ritus et ceremonias ordinat, abususq tollit ordinarie, extraordinarie vō eam canonisaōnem sanctor et alia tractat.

§.22. 5, Cgregaō imunitatis ecctica, psonalis, realis et localis, ctra quoscunq defendendæ caā ordinata. Cgregaō de propaganda fide procurat missiones, earq negoā.

§.23. 6. Cgregaō Ecclii Tridentini irpretis, quor irpretaō ad disciplinaria ttm, n ad dogmatica et illa eam nnisi post ratihabiōnem pontificis valet.

§.24 |: Aria est me :| De his declaraōnibus Cardinalis, earq valore, n oes Cathici scriptores eod modo sentiunt, in spec de declaraōnibus irpretis sunt, qui singulares quidem declaraōnes vim legis comunis n habere ver ttm litigantes obligare, grales vō ttm ita valere dicunt si sint publicatæ et vsu receptæ, nec juribus et moribus naōnis pjudicent.

§.24. 4, Bulla Rnor Pontif. s. cstituōnes atq eplæ eord s. Brevia, quæ post collecōnes supra dictas, atq in cpore j. canonici existente, prodierit, et privator opera edita st sub nne Bullani v. Bullanii Magni, novisse Genevæ editæ aō 1771, in qua edione cstituōnes Pontif ad aum 1752 ctinentur. Bullæ ttm ita valere dignoscitur si exceptio factæ debitæ promulgaōni â denegatæ receponi v subsequenti abrogaōni non obstet.

§.26. 5. Decisiones Rotæ Rnæ, cujus tam apellaō qm origo ambigua est. Est supremus Pontif tribunal caīs cognoscendis et finiendis destinatus, ad qd revocantur caæ utriusq fori, ecctica, quidem ex vrso orbe Cathico, tporales vō jam nunc ttm ex territorio Pontificio. Auditores s. Judices st XII. Vnus Germanus, ab Imperatore, Galliæ 2, totidem Hispani e suis regibus denominari csveti, csident judices in tribus tribunalibus, in singulis 4, si quis ab vna pte judiō gravetur, pt apellare ad alteram et teram. — Decisiones hujus Rotæ ptes ttm litigantes revera obligant. Curialistæ tn Rni cum nihil aliud possint, hoc svadent, ut Eppor tribunalia saltem in stylo illas decisiones imitandas sibi proponant, ver ille stylus insidiosus et naōnibus pjudiosus ee solet ut observat Pehem. — Pter cgregaōnes recensitas et Rotam Rnor, occurrit in curia Rna variæ curiæ minores et instituta ad J. ecctic Catholicor ptinenā uti st.

§.27. 1, Csistorii Cardinalis aliud publicus et et extraordinarius ad qd pter Cardinales et Plati et ministracii nec non pp oratores admit,

tunt. Aliud Ordinarij et Secreti ex solis Cardinalib⁹ estare, in illo instellant⁹ Cardinales, excipiunt⁹ legati ppi, nec n̄ legati a sua legaõne redeuntes, in eadē exquirit⁹ vota pro Canonicaõnes in hoc determinat⁹ Cardinali legati a latere, eligēdi v̄ confirmandi epp̄os v̄ eor̄ postulaõ admittēdi, novas Ec. Cathedrales eligēdi, pallia ep̄is distribuendi &. Gravia ne, quā citra strepit⁹ forensem expediendā.

§. 28. 2. Cpregaõ SS. etd hanc ne Cardalis quis oē admittit⁹.

§. 29. 3, Signatura justiciæ, in qua de apellaõnib⁹ admittendis in rigore juris decernit⁹. Sgtura grāe, potius red. judicialis quis sed n̄ in via juris tractat v. gr. an liceat apellare caūm n̄ apellabilem vel n̄ liceat apellare.

§. 30. 4, Poenitenā Rna, e tribunal, qd a delictis Papa reservatis absolvit, et ab impedimentis Canonicis liberat pro foro ēciēa pē illi Poenitenārius Major, cui subst alii minores, pro literis hinc expeditis nihil solvit⁹, nec pro charta quid, litera discussa cāa expedit⁹ sub nōe Poenitenārii Majoris ad quem eām supplicaõ, licet n̄ expressō supplicantis nōe dirigebat⁹, sonatq; alicui Otto Cestarie ut hic suo modo absolvat. Acta re respt⁹ annulari et aboliri debent, ne memoriæ tradit, huc ptinent dispensaões sup irregularitat⁹ ad ordines ex homicidio occulto et defectu legitimor̄ natalium latente venientib⁹. Reditiaões matrimoniorum ex impedimento dirimendi occulto facultas data ep̄is

sit ad aliam rgionem s. ordinem transeundi, huc recurrere eām possit illi, qui matrimonia ēciēa citra here volt, i. e. secreta et pro foro ēciēa tm, eām Monachi ab Apostata a revertendi i. e. qui rgionem deserebant s. Ordinem s. Monachi.

§. 31. 5, Dataria a voce datare i. e. diem destinare. E tribunal in quo grāe eām pro foro externo valiture ēcedit⁹ et expediunt⁹ s. v. gr. dispensaõ in matrimonio ab impedimento apto: eo fine institut⁹ erat ut datarius v̄ Prodatarius, in protocollo connotet tp̄us data & signata grā, qua alicui collata est.

§. 32. 6, Cancellaria Rna, in qua scribit⁹ et expediunt⁹ litere aplicæ, het regulas Cancellariæ, quas in suis negotiis pro norma observat.

§. 33. 7, Secretaria Brevium, in qua secretarius Brevis generis literar. Breve dictat⁹ subnotat, quia Papa tm ppria manu solet subscribere, a secus de magnis cāis electa. Brevia, sola cera rubra sub annulo Piscatoris, S.ti Petri Piscatoris habitu eferentis expediunt⁹, in cāis gravioribus dant⁹ Bullæ a sigillo plumbeo ita dicta, qd ex membrana in rebus justiciæ, pendet de filo canabis in rebus grāe de serico et Petri et Pauli aplor̄ capita offert.

Obs: „Jure Canonico n̄ tm Catholicos verē eām Evang. vbi oēs baptizatos obligari putant „Cathici infideles, i. e. judæos, turcas, et paganos „obligari n̄ dicunt, ver̄ hereticos et schismaticos qua fugitivos E. subditos Eccle asserit modernōres ex illis qui et nolit vrgere obedientiam „jure Canonico per Protestantes potandam, sed non „propterea quos hodie obligari putarent, ver̄ quia

„hoc noceret rei cathicæ, magis enim p̄ id abali„
„erarentur animi hæreticor ab E. Plures st, qui„
„ne matrimonia quidē Prottis ctra j. Canonicū â„
„Tridentinū ccilij inata, hnt pro legitimis ma„
„trimoniis, eam si publica lege Regni alicujus„
„recepti sunt Prottes. — Quia eam talem re„
„cepōnem prout et jam Reges Regni Evange„
„licis faventes â cvenōnes et ctractus in„
„graam Prottis factos pro invalidis et ipso ju„
„re nullis hnt, genuini Cathici Pcipue vō to„
„tus Clerus Catholicus, uti hæc inferius expli„
„domesticis videbimus. Illi ipsi vō Cathici, qui„
„matrimonia Prottis pro nullis hnt, divorō E„
„vangor vnt juri canonico ctrario, quantū pos„
„st resistit, utq Prottib ægre faciant, solucōnis„
„vinculi validittem agnoscere recusant, inva„
„lide dispensari p̄ regem, Prottes in casib lege„
„civili et Canonico quidē prohibitis, ver secundū„
„ppia Evang pmissis, quia putant Evangos„
„Pontifici subēe dre, et nnisi ab illo dispen„
„sari posse, prout hoc aperte defendebant, q„
„Evangi a Carolo VIto coepissent dispensaōnē„
„petere, et impetrare, protestabantur ctra su„
„perintendentū et Senior activittem et ctra„
„Synodor cvocaōnem ac celebraōnem, quia ista„
„ad jā sua eppalia ptinere putabant ita pariter„
„Hodie id stiunt sed tam aperte n̄ dicunt,„
„qmvis eam Pontifices et Ccilior p̄ Pontifice„
„celebrator auctorem pottem legislativam Evang„
„lici nullatenus agnoscit, nihil tn̄ obstare vi„
„detur quo minus j. canonicū modo subsidiario et„
„jam eam p̄ Evang adhibeatur, ut jam dicetur.

Cap. IV. Ppia et fontes J. ecctici Evang.

§ 1. Fontes j. ecctici Evang in Hgria comunes
cū aliis Evang st: J. naæ, S.S. et observanā ectica,
deniq Spiritus Protestantismi, qui csistit in li„
bera inquisiōne in veritte, imp̄fectibilitte, im„
munitte ab imperio et auctoritte hāna in reb
fidei. Proprii vō st: pacificaōnes, pacta, cventa
et diplomata inauguralia, leges Regni, reso„
luōnes Regiæ, cstituōnes synodales.

§ 2. Pacificaō Vienensis ir Matthiam Archidu„
cem adhuc, sed postea Regem Hgriæ ejus nnis
11dum ut Plenipotenarium Regis Rudolphi, atq
Stephanū Botskaÿ ppem Transylvaniæ, eiq
adhærentes Hgros aō 1606 die 23. Junii facta,
p̄ qm Rgio Evang, jam antea integri fere seculi
usu et csvetudine, ad qm Bocskayani in
tractatu de pace provocabant, quin et reg
Ferdinandi 1mi et Maximil. IIdi n̄ ttm cnnivenā,
ver eam factis drsis recepta in Hgria publice
stabilita et cfirmata ē. Articulus ai 1604
22dus quo Rgionis negoum in diæta moveri
prohibebatur, et querelæ oēs Evangor rejiciebantur,
vnt absq scitu et essu SS: et OO: irritatus, ita
tn̄ in nulla mentio fit nnatim Augustanæ
v Helv. Confessionis, ver ttm in gre, cui qm
placuerit Rgionem et cfessionem sequi pmissū
sit, ex trib Rgionib /: Rnā scil: Lutheranâ
et Helveticâ: / quib nnatim Botskayani pros„
picere volebant, id tn̄ successive nocuisse
observatū ē Evangis, qd in illa pacificaōne ad„
nexa Rgionis exercia n̄ specificaverint, et illud
ad rusticos eam n̄ extenderint. Hinc aō 1721

in comitione Vegnicolari, Catholici dicebant, internam tm ecclesiar libertatem, n eam externa rgionis exercium concessum ee. In hac pacificatione rgio Cathica nullam progativam sibi reservavit, et nnisi id e adjecta ut abinjuriis p aut debilioni qm Eccla Evang erat: infrendis abstineat, et sic interpretatus e ipse Matthias, clausulam eid pacificatoni insertam abs tn pjudio Eccle Rne ao 1606 die 23. Sept. edito diplomate — dicit enim illam clausulam non de malo vel bona fide adjectam ee, ea mente, uti intentatione ut quilibet rgio salva esset. Non ej id scal, pr ut Georgius Bársony Epus Varadiensis in libro cui tit. „Veritas toti mundo declarata“ explicat, quasi vi illius clausulæ deant Evang agnoscere potestem pontificis, Cælior, dogmata Eccl Rnæ, de jejunio, etc. Ceter, qui Bocskayanis in hac pace n placuerunt, ad dictam relegavit Matthiad Archidux, eo, qd jam rex Rudolphus instrumenta pacis confirmaverit, adeoq in eo n temere aliquid mutare placuerit? Cum eam illa, quæ Bocskayanis in hoc instrumento pacis n placebant, in dicta ao 1606 pro cessatione pacificationis et pro plenaria illius executione habita est. Ex pte Evangor hanc pacem cæludit Steph. Illésházy p Bocskajum mistus q alij quidam. Idem Illésházy occulte regi et Matthiæ favebant, quia adspiravit ad palatinalem dignitatem et sup hac pacta quasi cum Matthia

inierat

inierat, eig ut Rex evadere posset auxilio futurum semel promiserat, uterq fine suo potitus est, pler Aug. Conf. Adh. quidem pro tenus v. gr. Thurzo, Petrus Révay, provt eam citra superiorit Atqa, eandem Confess. sequenti Boeskayo n adhæsere, sed pares Austriam manserat. Huic pacificatori plerunt Catholici Cleri tradidisse, eorq traditionem regi pro fasse. In illa tradicone dicit Clerus „idem ee haereses omittere ac ora scelera“ Ver exemplar illius traditionis Francisci Forgách qua Cardinalem subscripta hat, q tn Forgách ao 1606 Cardinalis n fuerit plerea subscriptos hat eam tales eppos, quos epus juris pacificatonem Vienensem nnes eam successores suos in instrumento cum Bohemis sup validitate pacis illius secto corroborasse testentur, v. gr. Demetrium Napragy Vesprimiensem, Petr. Radovics Vacciensem Eppos; in eor instrumento eam Francisc. Forgách epm Nitr. ensis et simul per R. Atqa Cancellarium corroborat pacificationem Vienensem.

Obs: Sæpius in Germania agitabatur hæc questio, num recepto Evang Aug Confess professorum pace religionaria facta ordinata et ita, ut beneficio pacis excidere deant, si a dicta confessione recesserint. Hanc quæst jam supra lib. C. I. §. 3. occupavimus quid, ver eam sequentem modo resolvi pt. Cum duo bm gerentes pacem ineunt, absurdum est illum intentionem illius apingere, qd alteruter eor, unanimis, qui vi

rib⁹ et fortuna superior est ſ: prout erant
Evang tempore Tractatus Paduanensis et sub
sequuta pacis rgionaria: nihil aliud sibi
stipulet⁹, qm ut tolleret ſ: ver⁹ maj⁹ qd tolli
n̄ pt̄isita quid ut in domesticis suis reb⁹ p.
in palia, comercio, agricultura, modo vivendi
educac̄one et his similib⁹ nihil ipsi mutare
liceat, et pti deviete ſ. inspiendi et impedi
endi dedite ceneat⁹, siquid mutare audeat.
Jam v̄ in plane casu ēet si Evang⁹ ab o
pinione maior suor abſq⁹ periculo benefic⁹
pacis amittendor recedere n̄ liceret. Hehle
in adiect ad opus Willerū, idq de Hgrō et pace
Vienensi dici posse ait.

§. 9. Pacificac̄o Salisburgensis ao 1621, in⁹ Re
gem Hgriæ et Gabriel Bethlen ppem Transy
vaniæ initam, et ao 1622 in dicta approbat
Confirmat pacificac̄onem Viennensem. Idem hui⁹
pacificac̄oni nihil pt Clerus obtere. Quia

1. Gabriel Bethlen, jam a nse moth⁹ fuerat
pps Transylvaniæ.

2. Huic paci nec ptendit Clerus semet con
tradixisse.

3. Card. Pazmán principaj ptes habuit in
hac pace c̄denda.

4. Emerig et Stanislaus Thurzo ex E⁹
vang⁹ eām regi favebant, scripsit vō Petrus
Révay e multis Evang. Aug. Conf. Regem
Hgriæ, Palatinus vō Lig⁹m. Forgách cum
aliis multis Cathici aperte Bethlenium
sequebant⁹, imo illi in com⁹ Neosolien⁹ⁱ
regem Hgriæ proclamavit ctra Ferd. IIm.

§ 11. Lincensis ir Georgium Rákóczy
ppem Trans. et Ferd. III. R. H. In pacificac̄one
hac obligavit rex, eam suos successores
expresse, alia eam que in Vienensi subintel⁹
lecta ītm erant, sunt expressa, v. gr. multi⁹
eor⁹ liber⁹ rgionis exercitium, qd p. dnos ter⁹
restres n̄ profiteat in exerc̄io rgionis tue⁹
bari, qd rgionis exercitium sit publicq clero
ētradixit, ver⁹ illius ētradic̄o cassata est p.
eand dictam, que ao 1647 hanc pacem ap⁹
probavit, eamq in leges regni retulit. Hujus
anni artō 8vo ē prima mentō Confession Aug.
et Helv. in c̄pore juris.

§. 5. Pax Szathmariensis ir Joannem Palfy
Plenipotenarij, ao 1715: 4q dr Jure mutuo
Caroli VIti, et reliqui ad Rákóczianos ao
1711 et 11. Aug cēlusa, qm pacem absente
Carolo VIto in Hispania Eleonora regina
et imperatrix vidua, mater⁹ Caroli VIti
confirmavit. Mox ipse Car. VIt⁹ in patentalib⁹
suis de dato 20 Martii ao 1712, ipsaq dicta
ao 1715 art. 49. – Hac pace confirmatest
antiqua leges Evang⁹ faventes datag⁹ illis
ad regem v̄ dictam recurendi facultas. Ob⁹
servandq eam principios sedis m⁹ Rákóczi⁹
ana hujus Catholicos fuisse v. gr. Franc. Rákó⁹
czy ipm, Nicol. Bercsény, Alex. Károlyi,
Steph. Cháky, Simeon Forgách, Stephanus
Telekij Epus Agriensis, Eszterházy et alii.
Pauj tn̄ note et ctimuerie hujus rebellionis
eam in Evang⁹ rejicit, adeoq illaqne

quid p̄ sud rg̃iones Dortes Anglos et Hol-
landos ad bonam mentem reduci potuisse,

§. 6. Pacta et cventa cum Matthia IIdo imita,
ti articuli ante coronacōnem, in spē; an primus
quo pax Vienensis effecta p̄ eas p̄les etra-
hentes cōfirmata et effecta est, quia jam in
ea integra villis adeoq; eam Vticis data
jus rg̃ionem profitendi q̄m volunt, ptica-
la dely ad Hgium exmittit, quæ in pacifi-
cacōne ipsa inserta ē, ut ad cavenda dissi-
dia, quilibet Rex suos superiores habeat
vox illa quelibet scat de Rgionib: Dnam
Lubl. Helv. quia de his tribus loquebant
propōnes Botskayana. Emanavit eam
clausula hæc non obstantibus pro tpore Stibus
nis publicis, ne videatur pacificacō, soli
Evang rg̃ioni favere, etsi q̄n scilicet con-
stitutiones erant publicæ, et ne tporanea
tm videatur libertas rg̃ioni superintenden-
tes ēcederunt. Unanimiter sunt cōclusa hæc
statuta, secus ac leges aliæ post coronā-
tionem eam placitte votor fieri solite. Cla-
rus tn asserit huic artic. semel etradisse
Stradicōnem illam dicit Peterfi ab ao tbus
feria 6, ante festu Elisabethæ coram capi-
tulo Posoniensi factam ee, illig scripta
Forgáchii et Napragii succedisse, atq;
Clerus in comitiis Pestienſi regnicolari
ai 1721 illud scriptu ao tbus effectu ee dixi
ast nec vo ao tbus facta est illa incessio per
tardius debuit illud instrumentu se dto tbus

se tbus cingi. Quia Evang probari in comi-
tiis Pestiensi, qd Paulus IIdus Pontifex Cal. Maij
tbus, dedit literas ad Cler Hgie, quibus etra-
dicōnem etra hos artic. et vocat Pontificios
ipsi: et antea nulla fuit imposita. Ceter-
utcunq; res se habeat, mirari licet, qd Clerus
etiam dixerit pacificacōni Vienensi et Art. tmo
antecoronacōnali, quum Plati Cath. tam pacifi-
cacōnem qm artic. confirmaverint, prout in ipso
re juris videre ē, et dicta pacificacōne, et
art. non tm Evang vers Can Cathe Rgionis de-
cuitis, quæ revera bus hoc Botskayano in
magn discrimen adducta erat, prospectu fit.

§. 7. Diplomata Ferdinandor II, III, IVti item
Leopoldi tmi quia ut pacta et cventa inter Re-
gem et regnu n. n. Hi et Ni: Rus Cathe et Evang.
In ois illis diplomatibus pacificacōni Vienen-
sis confirmatis, in Leopoldiano vo eam in-
censu confirmatis legitur et preterea cdivne pecu-
liari rg̃ionis libertas promittitur.

§. 8. In Diplomata regis Leopoldi tmi post-
teriora rg̃io inseri p̄ expresse ut potuit, verbis
gre oia ja regnicolar confirmata in illis.

§. 9. Etsi diplomata Ferdinandi IIdi observan-
dū in illud voluerit Evang de templis aliquid
inserere etra dnos terrestres, qui tpla adi-
mere solebant, licet populus totus, Evang am
sequebatur rg̃ionem, sed hoc imperatore non per-
tinuerunt, quod Card. Kazmir et Index furis
Forgách, ante dictam Evang oia promitten-
bant, de scriptis hinc inde Evang rogabant

literis, ut in Ferdi III^ti electionem ecclesiam, quapropter Evang. coram I. cum de Forgách protestationem porrexerit, quæ et in authentico Evangelio apud familiam Gétzi Catholici exstant eod. d. c. repetentati st.

§. 10. Occasione Coronationis et diplomatis in augustalis Ferd. III^ti hoc notandum, qd Haraffa Stagnas eppus et nuncius Apolicus scribat in libro, cui titul. „Germania sacra restituta" Ferdinandum III^um in Concilio et Procerib. Catholicis celebrato, cui eam Haraffa interat voluisse differre et planis Procerib. coronationem filii, sub spe melioris fortunæ, ut Bethlen ppe moriatur, ne debeat juvenis rex. Securitatem religionis Evang. jurare, et conditiones pacis Viennensis, ver. dicit Haraffa; sed jam Catholicus Palatinus nobis antiquum extremitatis Nic. Esterházy, qui ipse in religione Evangelica natus et educatus, sed jam Catholicus: dicebat enim, eam juratos articulos facile posse evitari, præsertim quoad religionem, in aliis hæc difficilius. Suadebat itaq Palatinus coronationem differri, quæ et facta, et juramentum depositum.

§. 11. Pacis inter SS: et OO: Cath: et Evang. in sequelam pacificationis Linczensis sub ipsa dieta ao 1608, ita similis initum. Cum Evang. adhuc quasdam ecclesias ad subditos antea regia auctoritate voluissent defere, Catholici pactentes tandem putabant, Evang. deputari ad illud pactum: neque ex Magnatibus: Ludovicum Nyari, Pauli Ostrotith; ex nobilibus: Paulum Szemere, Stephanum Illoburitzky et Georgium Bara, in hoc pacto Evangelici veniunt SS: Pacis hoc in articulis a 1606 ad 1608 inclusive in eadem dieta in legis tabulas relatis est.

§. 12. et articuli dictales, post pacem Viennensem lati. Licet articuli decretales nunquam satisfecerint pacificationibus, diplomatibus et pactis: tamen eam illi, qui aliquantulum favebant Protestantibus, sucessive extra vim positi st, et paulatim a gratia regia pendere et precaria cepit esse res Evangelior in Hungria. Quod quidem potentia Cleri Dnō Cath. facta, ne viri ita facta fuissent, multo celerius oppressi fuissent Evang. Idem Clerus, qui unice ad gratiam pertinere, et ex dictis exaudere voluit, antiquorum temporum negotium religionis valde dure ferebat, qd Josephus Evangelicos tolerare voluerit, et Tolerantiale decretum absque dicta publicare jusserit.

§. 13. Circa articulos dictales observandum, qd in dictis acerrime cleronem fuerint, primo sec. XVII, sup religionis negotio ne in Evangel. et Catholicos ne in ipsos eam Cathol. secular. et Clerum v. gr. ao 1625 legatos Eppi Agriensis Evangelicos acriter detradicentem, dicunt Evang. per fenestram projicere voluisse, nisi fores ipsos extrusset.

§. 14. Ao 1619 qd de occupatione Viennæ ageretur

etiam Lippay dicebat regem nolle stare pactionibus, Palatinus vo Pálffy contra, asserebat, qua ppter p Lippayum mendacia arguebat. Palatinus statim misit ad regem 3 Magnates et 3 Vrionibus, quib rex respondit: semet Lippayo nihil tale dixisse, par aberat, quin Lippayum Prorex prout merebat tractaret.

§ 15. Ao 1682 aperte minabant Evang semet in nulla regna impeturos, verum ad alios recessuros, nisi tplor ademtioni debito modo occurratur. In hac dieta cepit deneg Ssi et OO: cpellan Evangelicor. Palatinus exhibuit Evang certam Vcto luorem Regiam cum hac inscriptione: Fidelib Evang. Confessionis in dicta Pstentib assignand. Evangelici in apertam restituer. Quam deinde Palatinus sub majori sigillo regio clause sectam ita inscribi fecit: Spectabilib Magnificis, Egregiis, Nobilib! Prudentib Ssi et OO: R. Hgriæ Evang. Conf. Adlectis ad grale dietam cgerentibus. Ab hac dieta cum nihil efficere potuissent, Evangici recesserit, protestaone et apud Pmoregem Vienna posita: abire volentium hospitia obibat Nicolaus Majláth caar regalium Director eosq a discessu medio jurati ad latus habiti in libeat; Palatinus cum mlt literas ad revocatoria ad sed frustra.

§ 16. Ao 1681 cum Georgius Gerhard, ex pte Evangelicor postasset, hac oraone commotus insurredit Gabriel Kappy Catholicus contra Clerum et dixit: „Si Patria corruat, qd Clerus in ea reti posse deinde Clerum abire ex suis diviis." — Cum Clerus opponeret in illam ee rem Catholicor mentem exsurgit ee Ssi et OO: Catholici et asseverant, semet ejusdem ee stenda cum Kappyo et postulant designari, quid ex ipsis contra rem sit. — Cum Clerus pertinaciter inhereret, personalis acerbe invehebat in Clerum Ssm: Privilegia privand. Cum leges hujus dietae de religione, ab Evangelicis cum protestaone et invitis Patribus late sit ea, qd salva maneant jura terrestria, contra qd toto illo sec. cquerebant, qd ficta intelligere volebant impiorum Magnates, grati pid in Vienna subditor grassari possint, prout explo Nicolai Esterházy ao 1625, in palatium creati.

§ 17. Ao 1715 adornata e commissio in negotio religionis, art. 20. ex utraq religione, verum in pariter extra dietam, deinde ad precessi Evang ntus in commissione ad 20. anctus est.

§ 18. Ao 1722 in e adsunt opus commissionis. Quia Eppus dux de Saxonia nne Clerum protestaonem contra Evang pstantiam, cui Evang aliam opposuerunt. In hac dieta erectum est — Consilio R. Lottale, a quo Evang aliquid suo jure sperare poterant. Promiscue erat ipsis, cum Evang explicatis in ad dicasteria, tum modo dentiant in illud erectione. Hinc aliqui ex ipsis bona fide cooperati st, et diligenter cum aliis pswadebant, verum spe sua fraudati st, quia Evang

ad illud dicasterium aplicati s̄t, quin imo Clerus ip̄ius, illo dicasterio vult instrumento usus est ad Evang. p̄sequendos. Hac ē ratione q̄ p̄ quosdā esteros Cp̄iale tribunal apellatus fuerit.

§. 19. Ao 1729 ē fine rectificaōnis portarum deputaō habita. In deputo erat Georg Oerdeög Thurocziensis, et nder Szentpeteri Borsodiensis, Cottum ablegati Evangici, qui cū reliquis deputatis juramentū decretale deponere et per B. V. Mariam et Sanctos jurare nolentes edicta ejecti s̄t; q̄m ob caām q Stephe Heredes et Bohus regi cōquesti fuissent, sedione privati s̄t qua delatores p̄ regem, deinde restituti. Jam ao 1715 voluerē Cathci legem ferre, ut et testimoniales et offi juramentū peres formulam decretalem deponah p̄ oēs, verū rex n̄ cōsit. Cum vō ao 1729 in art. 26 circa juramentū testimoniale, formulas decretales inseruisset, idq̄ nisi post subscriptionem per regem factam Evang. observassent, atq̄ sup eo quesiti fuissent, p̄ nūntios regios asecurati s̄t, q̄d hoc ad ipsos p̄tinere n̄ possit. ao 1731 resolōne mediante offi juramentū juxta s̄t secund formulam decretal deponere, ut sic ab offiis publicis arceri possint.

§ 20. Ao 1791. art. 26. restituta ē libertas religionis Evang. licet am pacificōnis Vienēnsis, Lincrensis pro fundis possessa dicatū in isto art. et adnexa eām libere religionis exercia datis fuse describantq̄, quae in pacificatione Vienēnsi bona fide tūm subintellecta erant; n̄ pt tamen ea revera in usu et vi pacificōnis istar, restituta ē religionis exercium. Spiritus enim pacificōnis dicta ille fuit, ut pares sint libi invicem religiones, in art. vō 26. circa tranquilla religionē Cathcā ad Evang. et circa matrimonia mixta pejor est cōdō Evang. q̄m Catholicor. De tranquillo quidq̄ hoc tūm cavet, ne temere fiant, atq̄ regi de casu in casū insinuentur transitus: verūtamen hoc eām alteriusq̄ impedimentis occasionem dedit, ita ut tūtus vix de difficilis effectu sit.

§ 21. Celeb. ab ao 1791 jam iste artic. fere p̄ oēs Ephos violatus est, cujus rei medelam Evang. repetitis vicib. apud suam Mattem hactenus frustra precib. quaesiverūt. — Expla violaōnis hujus tūs artic. possūt videri in gravaminib. s. instantiū Evang. suae Matti porrectis, quae in cōgressu edidit Göllmann in suis collectaneis statisticis; proxime vō 1804 Steudlin in peculiari libello Göttingae sub tit. Der Zustand der Protest. in Ungarn edidō.

§ 22. Clerus huic art. eām contradixit cum aliquib. in statu seculari, quae contradictio p̄ earūd leg. pro cassata declarata ē. Multo plures enim ex secularib. Cathcis favebant Evang., et revera plerique evocelebrandi Leopoldi IIdi R. et imper. clementiam Cathcis quibusq̄, et illor. aequanimitti tribuendā ē, q̄d liberum religionis exercium Evang. restituerit. Multi enim ex illis pro Evang. publice vōa fecerant, et contradicentes redargu[e]rant.

§ 23. Dt am et Cleri oēm et alios ex Cathcis tam acriter contradicentes habuerint Evang. id tam e. illis, qui anteriori tpore hoc am ignorabant mirū videbat. Longe enim aliam spem fecerat

Cathi de futura dicta paulo ante et p. t. Jo-
sephi IIde Evangtis, ut sic illos etia regimen
Josephini exstimularent, ver illi, quib anteri-
ra spora nota erant, providere potuissent; in-
to Josephini systema oppugnandi zelo, nul-
lam benevolenā in Cleri acquiri ver gratiam
et propensionem aule spi posse. Demq qd
art. 26 attinet, licet Evang dextere et fatis
strenue pro suam in exsperatone illius ges-
serint: in hac una re tm errasse, et prop
tpor memoriam objecisse videntq, qd ista
occasione, que n facile iter redūt, ad id n
uti st, ut ar individuor ad dicasteria e me-
dio sui aplicandor eā mti infra justam pro-
porōnem defigi justissent, imo n nulli ex istis
hoc projecto plane desernerint, que tm sola
et unica provisio fere pro ois sufficiet Cath-
Multa quid leges, quor imo art. 26. ad offāi
ne religōnis discrimine aplicōnes fierent ordi-
nant, ver videm sub promissione legis tali pa-
rciores fere aplicari, qm sub Tolerata Jose-
phina aplicabant; cujus rāo in influxu Cle-
ri adhuc crescente è querenda, qui spem e-
vangor in Eccla Dei communiori reducendi, nec
in Hgria adhuc deposuit, quos nequid premi
aula ob eam potestam Cleri p̄mittere det, ne
peeve oppimi mungm admittet, ex illa duplici
ki et vulgo putant rāone sili ut heant,
quos Cleri potente opponere possit, et qui aut
e grād Regis magis dependentes ejusq pro-
tectōne agentes rāonibus aule inserviant.

§ 25. Resolūnes Regiæ

1. Leopoldina de aō 1691, hac resolūne ni-
mium quanth restricti st Evang, multo magis vō:
§ 22. 2. Regne Carolina ddto 6. Octobr 1731.
Hac fedo fuit resultath comissionis regnicolaris
aō 1715 ordinata, in qua aō 1721 valde diu et
acriter disputath est, ir Cath. et Evang, et tā
eam plane pdidert Evang. Ir celeta impath
e Evang, ut in offiō suscipiendis item in lide
jure jurando affirmanda decretale juramenth
deponere debeant. Hinc valde multi ami-
sarit suos processus qd jurare noluert; multi
in 500 fl. victi st, qd juramenth revelatoris
p B. V. M. et Sanctor Dei n deposuerint;
multi offa Cottentia et civilia, ad que vocati
electi sunt, eam ob eam suscipere n potuert.
Magnates et Nob. Evang eam privato regionis
exercitio in castellis et dominis suis et Ministris Dni
exercendo vacantes, exuti st. Apostasia, qua
criminale delicth tractari juris, puniebath p pe-
na arbitraria, n nqm exilio.

§ 27. Sub M. Theresia. Hæc ora in pejus i-
bant; e.gr. tpla etiamo adimebanth, Ministris
Evang invitis intrare n licebat, licet in suburbio habitantib. Evang in talib locis habitib,
que loca n erant articularia i. e. lege expressa,
debebant ad cognatos suos moribundos Parochi
Cathi vocare, Evang n licuit ad Scholas alteri-
us confessionis ire, Lutherani ad Reformatos et v. v.
Jus-patronatus bona civilia habuerit Cathi in mul-
tis civitib pt Evang. Hæredites civiles ipsis adire
n licuit, filiabth Cathi privati st, illisq Parochus
Cathi cum stolari proventu alendus obtrusus è,

cujus opera eâmsi ñ uteb[antu]r, tñ ipsi debue-
rant solvere. Per Cons. Lottale mḿbant Ha-
retici. Apostata duor ad carcerem st ordinat.

§ 28. 2, Reto Josephina, his aliqua ex plet-
nem imposuit, dto 29 Oct ao 1781, sed a pen-
dendi stolæ, alendiq plebani catholici,
plebem in locis ñ articulanis ñ liberavit,
prohibuit ministris in filiab E. cel[e]bran; sub
gravi poena imposuit Evang ne Catholicos
ad oratoria sua intromittant; b hebdomad
examen p illos subiri justit, qui rgionem
Cathe desevere volt, qm pro dnante est sola
salvificante declaravit 24 Mai 1782.

§ 29. 4, Reto Josephina, sup regulatione for-
ecticor et rei-matrimonial, quæ eâm in dicta
stabilita e p qm cad Evangor matrimoniale
ab Eppor jurisdictione cui illos Carolus VI-
subjicerat exemtâ et ad fora secularia trâ-
lata sunt.

§ 30. Fontes privati domestici:

Synodus A. C. Add.

1. Zoliensis sub Præsidio Georgii Thurzó pa-
latino ao 1610 m. Martio celebrata p dep-
Cis-Danubianor Comitum, Magnatu et nobili
multor imo et quorundam citra fine eligendor Sup-
pintendentium in sequelam legis primæ ao
1608. Huic Synodo professionem præscripsit Fran-
Forgách Cardinalis, et Steph Stricsonj, eam-
jamdu Cathedralis Eccle Posoniensis præfecti adhu-
vit ao 1610. 17 Apr, qui deinde ferebat Cathedrali
Archidiaconi Cathedr ausum et dispensandi

dari p Mistros Evang nam ante hanc Synodum multi
Mistri Evang A. C. dependebant adhuc a superioritate
Cathedr Eccle Strig in Scepusio.

§ 31. 2, Synodus Szepes-Váralyensis, celebrata
p Christophor Thurzó, Supremum Comitem, Comitum
Szepes et Lúcos ao 1614 et p Palatinum Georg
Thurzó confirmata, hic pariter Superintendentes
creati st duo, alter pro 5 Comitib alter pro 2bus
istis Comitib. Heu Pontificem Eccle Evang! ex-
clamat Szegi S. Soc. Jesu, morte in rabiosi
j. Hungri p[a]e III. pag. 5. de Thurzonem in Synodo
p[ri]dem egisse referret.

§ 32. 2, Rosenbergensis sub motibus Rákó-
czyanis p[ri]dente p[ri]ali Rákóczyano Steph Pe-
troczy celebrata, in dicta ao 1615. cassata e.

§ 33. Ao 1632 in oppido Tót-Próna Sub Su-
pintendibus Kalicska et Dibravio celebrata e
Synodus, in qua determinatu e. ut tam Secu-
lares i. e. nobiles qm ministri pro officio Supin-
tendentis candidare possint, ubi duos ritus.-
Jam antea sæpius late erant leges et insti-
tuta p diversas fratermittes Mistros, sæpe
Cottas confirmata. — Sic ao 1611 petente Sa-
muele Melichio Superintendente confirmavit Cottas Nes-
gradienses certas leges in hunc modum: Nos
Comes, Assessor, Judices item Nobiles, ac le-
tera Evang. Applicæ Regioni Magnatu et Nobili
Cottus Neogradiensis universitas etc.

§ 34. Syn Pestiensis 1791 celebrata cujus acta
Sua Mtas n dum confirmavit. In hac Synodo diu
et acriter disputatu A. C. adv. de formula jura-

menti p̄ Suptdtes à eam Seculares ad Eccla
regimen adhibenda deponendi. An scilicet ad lib.
Symbolicos drnt jurare et qui sint l. Symbolici?
quae quidem ultima quaestio vt dogmatica ad Sco,
p̄ Synodi n̄ p̄tinens deinde Seposita est. Pr.
Synodi erat Excellentissus Dnus Baro La,
dislaus Prónay. Ecctici aliqui vrgebant, ut
ex p̄te sua eam sit p̄ses, sed hoc illis n̄ successit.

§ 35. Evang. H. C. Add. pariter plures Syno
dos celebravert, v. gr. 1545 in oppido Erdöd
sub protecone Caspari Drugfi in qua 29
Reformae Mstri adfuert. – Ao 1549 in oppido
Torona in Cottu Zempliniensi hodie Toronya
in qua 12 Art. tulert vita et moribus, vestitu
Mstror. – Ao 1552 in oppido Beregszász, tar,
dius in oppido Óvár paulo p. Csengerini, quae
utraq loca st in Cottu Szathmariensi. In his
Synodis cōsumata fuit scissio Reformator
et Lutheranor in Synodo, quae Tarczalini in
choata et Tordae in Tsylvania finita ab ao 56
– 63. magis stabilita. Ao 1566 in oppido Gönt
Ao 1567 Debreczini in qua Syn 18 tractuum
deputati p̄sentes erant, in hac Synodo rece,
pta ē Helv. Confess. Late sumti ita dicti majo,
res Canones in 72 artic. Catechesis Heidel,
bergensis, jussa ē in coetibus sacris explicari. – Ao
1568 Cassoviae sub auspiis Lazari Schvedi bi
ducis Caesaris cōtra quosdam Arianos. In hac Synod
erant p̄sentes Ministri Eccla et 18 Cottibus loco
panis arianei, panis vulgaris in coena dni ad
liberi

liberi jussus. – Ao 1576 multae et valde utiles le,
ges latae st in Synodo Herczeg-Szöllösiensi, p̄ Mstrō
Suptdenae Baroviensis /: Baranya :/ Ao 1591 in
Synodo Karolina raones cōscribt, quare n̄ posst Ca,
lendarium Gregorianum acceptare. – Ao 1597 Cza,
nadini. In hac Syn festi dies majores, qui antea
tribus diebus celebrabantur ad duos dies reducti st. –
Ao 1610 Varadiensis. – Ao 1612 Höveskútiensis, in
qua lati st Canones Eccla in cottibus: Sopron,
Castriferri, Veszprém, Szalad etc. existenum.
Obsvand am qd et H. Szöllösiens et Höveskútiensis
Canones et alii posteriores ex Debreciensibus
supra attactis, quor auctor est Petrus pastor
Eccla Debreczienses et Eccla C. et ultra Tibiscum
existenum Suptdn, cōflati st. – Ao 1626 Synod
Homjáthianus celebrata est, cujus acta inde
a Cottu Nitriensi et Mosoniensi vsq Hevesiensem
p̄ oes Eccla erant recepta. – Ao 1630 Papensis –
Ao 1646 Synodus Tokayensis celebrata, cujus
in se sequelam:

§ 36. George 1mus Rákóczy pps Tsylvaniae et
p̄tis Hgriae sibi subjecta, adeoq eam in cottibus
Zemplin, Borsod, Abaúj et aliis oibus ad Tsyl,
vaniam proximioribus cvocatis Eccla senioribus
aliisq Mstris eod 1646 celebravit Synod naonal
Szathmár Németiens sub p̄sidio Suptdntis Tsyl,
vani Stephani Katona Geli, cui in eadem Synodo data
ē facultas, ut Canones Eccla antiquioribus tporibus
cditos colligat, id qd ille eam p̄egit, collecōnem suam
p̄ p̄pem cōfirmantem edidit 1649 postqm in varii
Tsylvaniae Synodis, Canones illi ecctici ex veteribus
qua Hgriensibus qua Tsylvaniensibus collecti, iter appro,
bati fuissent. In Synodo hac Sz. Németiensi fue,

rant aliqui Mstri ex Cottu eâm Torrenti, licet
ille Cottus ppi Rálótryo subjectus nõ fuerit. In
reliqua Hgria existentes Reformati, jam an,
tea v Herczeg-Szállo tienti v Homszálhiensi
tynodi Canones recepserant.

§ 37. Ao 1791 in sequelam Art. 26 an 1791,
celebrari tynodi Budæ, de hac tyna id notabi,
le ẽ, qd Evang utriusq cfessi eor tpore tynodi
celebraverint, et in eis cointelligentes fuerint
in mixtis extraq cfessione deputaõibs
laboraverint, in ppria ad poliam, regimen, oeco,
nomiam, et disciplinam ecticam ptinentibs ca,
luerint, leges matrimoniales eisdẽ tulerint.
Sed hactenus Budensis eam tynodus ẽfir,
maõne regia destituta. Fuit i hac tynodo
fuit Excellentissimus Dñs Comes Josephus Teleky
cj ista tñ cautela ut si quando in tynodis de
dogmaticis quæstionibs agetr, præsidat unus
ex suffraganeis. Opinio Cardinalis et primatis
defuncti Batthyányi de actis his utriusq con,
fessionis tynodalibs depromta et sue matti
porrecta, v mxẽ supremi grãle cãstorij fert,
qd Evang ex utraq cfessione mixtis exigere
volt, ver revera ctra ordinatam Evangor.
cõstitutionẽm tacite directa ẽ. Quale aũ illud mix,
cãstorij v pplexa aprobari posset p sumaitte,
qd ita tñ cpora Evang habeant una eadẽ q
ra in manibs hrẽt, sicq reb Evangor magis
inspicere possent, qm ẽ apud hactenus Cãs,
pinet dñs inspicere debeat.

Obs. 1. Leges Regni de negõ Rgionis Evang an
ẽ
ann 1791 latæ; Vdnes item Regis Leopoldina
et Carolina eam Josephina, ad antiquiores quid
ecticos jam ptinere putant, ver v ideo scirint,
ut aptateat, qm misera fuit Evangor ante Jo,
sephi IIdi edicta et quanto pere spes ipsor delusa
fuerit, qm tibi imo sec. XVII ex eo faciebant, qd
ppes Erdylvanicæ Palatinos fere oes, magnates,
et nobiles pro sua Rgione stare videbant, eo
tñ nõobstante post 20 a pacificaõne Linczensi
aos fere in nihilũ recidert.

Obs. 2. Clerus nõ tñ favores Protts, vm eam re,
strictiones eor æque ferre solebat, quia illos prorsus
exstirpare cupiebat. Circa fin sec XVII sp id age,
bat, ut unice a grã Regi pendeat res Evangor
cum Caroly VIIth Vdnem superius allatam, licet
Evangis valde gravem dimitt set, facta ẽ ut Comes
ab Althean Card et Epp Vaczienses Protta eam
porrexerit ctra quam nõ tñ leges antiquas Evang
favorabiles, ver eãm dictat Vdnem vel juribs pre,
gativis sedis aplicæ ctras am pro nulla declara,
vit, atq ab illa ad Pontif apellavit, qm ob eãm
Vienam his citatus, et nõ cparens, a mitione be,
nefi punitus ẽ, et Protta ipsius in Cgregaõne
Lottus dilaceravit atq ex Protocollo expungi jus,
sa ẽ. Ille quib beneficium postea recuperavit, ver
a Cfessionariis et Vicariis ipsius, retro pulsus ẽ.

Obs. 3. Ex legibs et Vdnibs Regũ magna et plu,
rimi anxietas in animis Evangor nata st, me,
tuebant enim, ne si illis acquiescant pro id suis
juribs renunãsse videantr, jdq vel illas nõ accipient,
periculi manifesti erat id eãm prendi, qd adhuc de,
licti hebant.

Cap. V. De subsidiis J. ecclici.

§.1. J. ecclica studij requirit, multar scientiar aparatu, hinc qd Logica, Mphysica, Philosophia tous, pue vō Mlis cognitione instructus ee debet J. e. Studiosus, quibꝫ ad me n monente intelligit.

§2. J. vō naale, imprimis J. publ. vsu ale, n tm qua subsidij, verūm qua fons J. E. notabilis e; ej eo magis dolendꝫ scriptores J. Naalis raro J. N. ad Eccl̄am et Rpionem adplicare solere.

§3. Hiar ordium, pcipue vō ecclica et antiquitatꝫ ecclicar cognitione qui caret, is in j. ecclico nihil proficiet.

§.4. Rgia naalia et Rgia revelata puriorꝫ pertus fit J. ecclica Studiosꝫ, nihil e necesse monere.

§.5. In spee vō Evangc ut in j. ecclico profi, ciantꝫ, juris Pontificii ecclici cognitione earent posst, quia j. canonicꝫ eatn quoad Evang, qua j. commune et subsidiarij adhiberi pt, quoad ejus ppria indoli Ecclia Evang et liberti esci exacte n ad vsuꝫ et auctoritas ejus pcipuas leges ecclicas vō p observanatn n est restricta. Nn valet itaꝫ.

1. In Institutis Ecclicis haud Receptis.
2. Quatenus tangit sacra interna et objecta fidei atꝫ ediendi.
3. In sanctionib quar vis in dubiis Evangcor ppriis pugnantib esse posita.

§6. Natim Evang Rgi histe politicam patriæ sue imprimis an ecclicam discere dnt, ꝺ j. suum ecclicꝫ excolere voluerint.

§7. Jura vō Rgici tam publici qm privati, ubi et criminalis notia simpliciter n posst carere.

§8. Non multo minus e ipsi necessaria cognitio j. ecclici Evang in Germania, et alius Europæ provinciis existentium.

§9. Jura Cultꝰ Evangci ad excolendꝫ jus privatꝫ Eccle Catholicæ n minus etulerꝫ qm ipsi Catholici, in jure vō publico ecclico externo et interno moderni sanctionibꝫ juris Consultis Catholicis viam straverꝫ.

§10. Rquos Austriaci scriptores eminent, pcipue vō Lalicos Profesꝫ J. Canonici Tridentini et Pehem Vienensis notandꝫ, eo qd p nostrate facilius hri possint, item Georgii Rechbergeri Enchiridion pticularis hungar. j. ecclici austriaci 2 Tom Linæ 1809 typis Haslingerianis, liber manualis in urbe Viennensi.

§11. Ex antiquioribꝫ Heumii elegantibꝫ libellꝫ eam in bibliotheca nra legi pt.

§12. Ex Evang Hugo Grotius liber Baro de Pufendorf, liber Baro de Cramer, Matthæus Pfaff Comes Palatinus Cæsareus et Profesꝫ Tubingensis, magnum juris mattici circa sacra et jurium collegialiꝫ excoluerꝫ.

§13. Duo Böhmerorum Patris et filii, illius quidꝫ Halensis, hujus vō Gottingensis Professor opera, in quibꝫ et j. ecclicꝫ Pontif et Evangor in Germania ptractant. In Bthea nra legi posst.

§14. Antiquitates j. ecclici qd attinet, illas Böhmer pater et Thaffius jam laudati n sine fructu scrutati

Pl. Imprimis laudant Planckium Ogiæ Profes-
sor Gottingensis, qui edidit: Geschichte der Christli-
chen Kirchen-Verfassung" Hannoveræ 1803–5. cujus
libri 4 Tomi jam prodierunt, et j. eccliæ antiqm
mire illustrant.

§ 15. J. eccliæ Catholicor publicæ ab 1803 privat-
æ 1804. Vesprimii edidit Michaël Szovényi
obtinuit ad Ecclam Hgricam aplicat, ver difficulta-
tes caute evitat, in maxis arduis sententiam
am n deponit v. gr. an Epporum Jdicæ sit a pti
a xto? an Ccilia sit supra papam? an
ptifex sit infallibilis? et aliæ similes quæs-
tiones indecisas reliquit.

§ 16. Szoholotai Tribunal eccliæ Posonii 1762.

Jus eccliæum positivum.

Pars 1ma De J. eccliæ publico interno.

Cap. 1mum De Ecclia xnâ in gre.

§ 1. Ecclia xnâ est sottas hnæ regionem p xsti pti-
ptam professionem J. illor hnæ qui xsti drinam
amplectendo mele et foliores in terris reddi. Sic
definivit Ecclam Göttingensi in libro ab 1804 edi-
to über die Trennung u. Wiedervereinigung der xstl.
Partein pag 9.

§ 2. De origine E. xnæ sentiunt Cathci illam
p xstm institutam ee et quidem ita, ut sit societas
inæqualis, in qua imperium sit apud Clerum, Laici vi
sint subditi, et sic intelligunt, potestatem clavium
potestatem ligandi et solvendi, potestatem pascendi, quas
potestates xstus aplis dedit, ex Pauli apli illud dicto
ad presbyteros ephesinos: attendite vobis et
toti gregi, in quo vos posuit Spiritus J. regere
Ecclam Dei. Actor 20, 28.

§ 3. Vulgata vsio qua Cathoci utuntur hat vocem
regere sed in textu Graco sui e posuit eppos, i.e.
inspectores regere; i. e. pascere Ecclam D. Tale
enim vocabulum adhibetur, qd propie de pastoribus
adhiberi solet; 10 quidam J. Evangi p pottem
pascendi potestatem docendi et hæc ope suæ drinæ
felicem reddendi, p pottem ligandi et solvendi
et pottem super eo respondendi, quid sit licitum et
illicitum declarandi, in quonam periculo versentur fi-
deles et peccatores, et gratiam annunciandi cresis
et redemptoribus, etc.

§ 4. Evang de origine Ecclæ diversa sentiunt. Pu-
tant aliqui xstum speciem et a Judaica separatam
edidisse, eig aplos suos, extraordinaria quadam potes-
tate ver assert, extraordinariam illam potestatem
cum aplis cessasse, nec ad alios, qui in docendo
populo aplor successores fuerant futuri, pro-
cathci assert pter charismata, dona miracu- keretica
lor, linguar et prophetiæ, quæ quoniam non tam Pallerij
ad docend et regend, quam ad persuadend et
convincend aplis fuerint data, ad modernos epos
licet in imperio et potestate legislatoria aplor suc-
cessores non fuerint.

§ 5. Böhmerus valde celebris Pater J. C in
Evang negat aplos pter Petro ullam potestatem pub-
xsti assecis habuisse, in dissertatione de Foedere
re xnor disciplinar Cap 3. § 12; Mosheimius vo
dicit habuisse potestatem legislatoriam, sed hanc
alios expirasse. Hist. Eccl. Sec 2. pt 2, cap 2, § 3.

§ 6. Plures vo ex Evang Ogiæ et J. consultis, qui il-
lam ipsam assignant, eam Ecclæ xnæ et pottis
ecclitæ originem, qm nos solius Dei nobis ope
superius cognoscibilem in J. nali ecclico pleri-

pfimus, qd tali illi, qui dnam xstū profitebant, ut etra pecuniam Judeor eo tuto reddi posse sint; per quos a ipsa communione Eccle Judaica ea privati erant: semet ipsos ad imitationem Synagogar judaicar arctius coarct, et sic singulor caam communem reddidert. Leges populo ad disciplinam pfinentes ir se tulert, adpte eo fine ut puritatem mor servare, sicq calumnias ad suor inimicor refutare possint, qui morum honestate et gravitate pcipue eminebant, docentq de populo servandi, et dispandos pecunias publicas pfecert, atq ii eam reliqua negotia committit q honoratiores mbri Eccle procuranda promisert, vbo: pottem ecclesiasticam s. jam Collegii alia exercuert.

§ 7. Baro Spittler Juris Professor Göttingensis, jam Mster Regis Vittembergentis in Hist. Eccles. Göttinga ad 1791 tertium edita, de hac re ita loquit: „cum sufficienti historica accuratione demonstrari qt quotidie adsecla xsti, qui initio nihil quam judaicam sectam facere videbantur, semet ipsos „in peculiarem p se existentem Sottem formaverint. Ipse Deus nullam talem Ecclesiam fundavit, „eam applicantis pastibus in hac re progredi „barbarq et potius prohibert ut ipsa Ecclia semet „ipsam formaret, qm ut ad eam formandam multa „obstitissent. Prorsus molestum illis fuisse videtur, „Judaeis divelli, nec facile tam matura divulsi „fuissent, nisi Judaeor impetus ipsos coëgisset, „prius qd Atheniensis et aplor dnam secutos „Judaei ferre plane n potuerant." Hactenus Spittler.

§ 8. Secundum Planckium superius laudatum interea quid xsti fuit, ut regio qm proponebat vid alibi

i. e. ut p illam oes hnes melr et felr redderentq, et sic similitudine inclinationq, affectuum scopi et spei, modoq stiendi et agendi uniantq, ut in externam eam ir se coalitionem formentur xstus n impulit, sed desideravit et futuram esse prrexerat; talem in eo stu ut hnes ejus dnam sequentes, cum aliis hnibus eam dnam sequentibus et in eod loco viventibus in sotted coaledcant, n ilem ut omnino pticulares tales Eccle p totum orbem existentes, easdemq eam politica conditionem, similem nexum foveant) qua talis coalitio valde utilis ea pt ad primarium xstiani scopum attingendum, i. e. ad hnes meliores et felices reddendos. In eand sententiam declarat semet laudatus Planckius in Kirchengesellschaftsverfassung, qm de ortu et reformatione systematis sottici ecclesiastica apud Xnos 1803. Hannoverae Gymnasii Rectoris Dr. Gottfried Christoph Gruners = Christlich-Teutsch = Catholisch-Protestantisch. Cujus libri Tom 2 prodivit ao 1804. reliqui sequentes 3. et 4. jam prodiverunt.

Schmerus Pater negat v intentionem illam xsti fuisse, ut dnam ejus secutari novam Ecclam formarent, qd adeoq licet aliquanto durius videatur, plura tn argumenta historica pro se habet, qm opinio Mosheimii Cancellarii quondam Göttingensis, qui xstum Ecclam immediate fundasse, eaq vehementer dolebat, qua hnes desperatam caam defendere voluerat. Comentq de reb Xnor Sectio 1, §. 1. Eandem dnam ex conatu defendere Catholicor, nam ut xstus Ecclam n fundavit, eo minus fundavit Hierarchiam et primatu Petri aquisitaq fert hoc pro se propositum qm Evang in dubium revocari, qd cuique de facto est Federich, elementor d. C. pte pma cap 5. nec sine caa: qua n ttm juridica ver

eam Opus et Politicum systema Catholicorum, cui huic ppio initio: qd Xstus E. externam et visibilem instituerit, cui inter ut externi hujus instituti ptices evadant, sub imposuerit, qd externa communio cum illa determinata et visibili Eccla, essentialiter ad christianismum ptineat: Eccla vo illa infallibilis unum credendor et agendor legislatrix et judex sit. Cum vo Cathci simul asserant, qd apud illos caritates et essentialia requisita Eccle p Xstm institute reperiant, inde fluere debet abqm manifesto foedere et sub omissione salutis eterne Cathcam E. deserere, aut extra illius communionem pseverare non licere. — Quia ii Cathci pro indubitato supponunt, qd is, qui ab E. vel recedit, aut extra illam pseverat, nunqm bona fide errare, sper scire debeat, cum ipso qd Eccla p Xstm fundata non errare non possit pro certo et innegabili hre deat. His itaq ppijs Cathcor nihil magis necessarij erat, quam ut Reformatores semet ab Eccla recedere debere viderent, cum ppium de Eccla desiderium; verum multis ptibus effluere debuit, dum nec illud ppium Cathcis opponendo clare cernere potuerit. Cathis mature quidem vestigia invisibilis et mlis fortis, quo opus habent detegere, non nemo illud, ne id ea quidem ex oculis evanescere permisert, dum antiquis adhuc de origine E. ptijs labor and tuam ab E. Dna declinationem pro id de fendere voluerit, qd Ecclam characteres E. p Xstm fundatae jam non hre

asseverarent; vere his imprimis disputatio mihi adscribenda est, qd nonnem Eccla, ejusq originem evitare, dum ptexerit, atq hodie dubitari possit, an ces in vris Rottes tam adequatam hujus rei ideam habeant, qm dnt hre, si libi esse velint, et qm supra post Planckium ex quo cum hec excerpta est breviter retulimus.

Ex institutione baptismi et S. C. negat Planckius necessitem externe coniunctionis in sortem fluere. Quia illa possit hoc hre, cum ab celesto in sortem externam n caduncentem dnam Xsti sequentes. In spe, baptismus edmodi ille pro externa professione fidei hm deat, n necessario involvit plus, qm qd sit signum externum, ex quo ad ecclam Xsti, se invicem noscere possint. Adhuc minus eam pro essentialibus cultus externi partibus hereri ullis Planckius asserit.

§ 9. Idem Planckius in libro et cap. 8 citato egregie illustrat illa, quae supernum ex S. naali ecclesiae de libertate Xpianos dximus. Intrare in aliquam Eccliam externam, aut ex illa exire obligatio nisi ea posse dicit, prout quis putaverit semet per id, meliorem et felicior aut pejorem et infeliciorem evadere. Quia vo certa dnam Xsti hoc duo possit et dnt quaeri.

1. Quid sit revera dna Xsti?

2. tm, licet aliqua dna, sit Xsti, meliorem et feliciorem hm reddere queat?

Haec duo, sicut alia ona quisq pro se debet judicare, et quisq pt, in hoc judicio sicut in aliis, ab aliis hmis differre. — Praeter talem casum pt quis adhuc exire ex Eccla si libertas sua in aliqua

Eccla ita restringat̃ facto, hanc, ut illa restrictio
ad ipsi melioren et sel reddend nihil operat:
an vo operat i n? Haec am pro se quisq; del
et pt judicare.

§ 10. Origo E. Evang est prorsus eadē, que
E. Christ: Reformatores invicti vi, et prout
Melanchtor in colloquio Vormaciensi Ecktio re-
ferebat: violentis edictis, excomunicationib;
et nova acerbitte, que in Ecclam n fuit vsq;
pata p Pontificem a comunione E. Rne ad
1520 exclusi, secessit ab E. eadē dicut Apli
ab E. Judaica. Postq̃m secessit Epporiaquod
i. e. la colleg per Eppos antea usurpata colle-
gio vindicari, assertaq; ita sibi potte ecctica
negotia sua ordinari, exercitiaq; juri; Collegali
s. potius ecctica v in ppem sue Dyonis stitu-
lerant, quia deinde illa p Consistoria sua
et Ministros suos, exercet, v vo Presbyteria
et Christoria ipsi exercuerunt et erigunt ho-
die, n nunq̃m eam in talib; provinciis, in
quib; ppem sue Dyonis hnt.

Cap. IIus De Hierarchia Eccla Rne.

§ 1. In E. pticulariq; p Apl̃os fundata, ipsi
Apli elegerit, ad imitationem juxta aliquos
Seniores v Presbyteros, qui alio nre Epporum, i.e.
inspectores vocabant, qui reb Eccle preent,
an hoc v jussu sibi cpetentis fecerint apli n
tm et auctoritte, qua magna pollebant nihil
iré. Probabilius tm est hoc ipsos tm ex auctorite
fuisse, quia nunq̃m ipse coetus fideliu sibi ta-
les Presbyteros v alios Epporum elegisse. Qd illa pres-
byteror et Epporum clam 1: feltöll rendü papi penchi:
id scribit ex locis S.S. Actor 20, 17. 28. Tit 1, 5-7.
Philip 1, 1. Tim 3, 2-7 evinci posse videt, tm n dest
v in ipsos Rottes eam extra Angliam, qui ex
uno loco et ex ipsa n clarne Epporum a Presbyte-
ro distinct et diuq̃ n tm superbrem fuisse
do ceant. Hujus opinionis e celebrimus Plan-
kius in sua dissert. supius laudata Tom 1. cap 11,
dicit enim: Epporum primam E. offalem fuisse, cui
eam inspectio in Presbyteros, coeter ipsi pares
cpetebat, qui n fuerit quid plus qm Presbyter,
sed tm cui plus inaluerit. Et hanc ee eam
qd licet Epporum a Presbytero diversum fuerit, tm in
locis citatis vno nomine et alter alteri substi-
tuantur. Hieronimus Sanct in comenty in epistam
Pauli ad Tit et scribit ad Evagrium asserit
Presbyteros epporum imo et institutione divina
pares fuisse, et mischi ad Schismata s. Szalad
n Lafonlie, tranq; Pzalt: | tollenda una de Pres-
byteris religione ppotiq; ee. Sicut e, inquit Hie-
ronimus, presbyteri sciunt, se ex Ecclae consue-
tudine epporum subjectos ee ita Epporum noverint de
magis consuetudine, qm institutione divina pres-
byteris majores ee. Haec uba Hieronimi impe-
ritissm dicit Havalar illoq; c dogmate ut vocat
Catholicor jure divino Epporum Presbyteris ppo-
nendum esse nihil, ed eo vo mxe, qd ipse Hie-
ronimus ordinandi facultatem s. licet nihil
aliud: soli Epporum tribuat.

§ 2. Ut illos Presbyteros s. Epporum unus v plures
id comitis erat ut ad cionem dicant, litis

tū erat inīō omni fideli ad cōionem dīa facere
ptergn mulierib. Tardius hoc restrict est ad
certas psonas ex presbyteris, qui ptera, cum
alīs presbyteris totam E. dirigebant, qt reve-
ra ir presbyteros tales eā n fuerint, qui popu-
lum docere r debebant, nec volebant, prodit ex
epla 1 ad Tim 5, 17, sic erat ē ministerij Vbi di-
ctm, cui ea rō v ex iure divino nulla potta
ecclica inē, licet sit ptipuy in Eccla offm.

§ 3. Quoniam vō mīstri tales, pter curam docendi
populū, eā jura Colleg ab E. delata sibi exerce-
bant: paulatim res eo devenit, ut n delegata
facultate, ver propria et quid ex jure divini
profluente semet alia jura exercere putave-
runt. Hic error fuit logica Böhmeri: Clerog-
nissus et profanus vō fere Eccliam turbavit,
et Hyerarchiā fundā posuit. Successive enim
mīsti et famuli E. legislatores evadere, et in
E. drāni coepere. Presbyteris s. Epīs ad do-
cendū populū et sacra pagina delegatis in-
serviebant diaconi s: eyhāzi segēd, segēd pap:
ex utroq sexu assumti, qui ptera dispensatorem
et pauperū curam habebant. Qd dicti offalij
Eccliae ex ea, ltm cā inīō introducti fuerint,
qd Ecclam suā stātā ad negōa sua serviāg
necessaria obeunda certis ptōnis carere, n pos-
tuerit, qd item dicti servitores ltm ad cultū divi-
nū destinati fuerint, asserit eam Plautinus
loco citato. Negat enim Xnos inīō cultū divinū
externū ullū exercuisse, dicitq ipsor preces,
cantus et agapas s: agapes, es. f. dr. Liebes-
mahl; Almo-
sen; agapa, ārum: n. pl. civilium paupertū exhibi-
tiones

sacros quid et rgiosos actus, n ltm ad cultum di-
vinum directos fuisse, et qd v. c. Presbyteri po-
pulo plegebant, pnunciabant, hoc eā ltm pta-
tis sacris fuisse.

§ 4. Primi ir presbyteros in coetibus mīstrijam
sub finem sec IIIi exclusive Epīs vocabant, quia
eā in coetus minores, in ercimis pagis exis-
tentes inspecō n ed exercebant. Tales vō epī,
qui nectos in aliqua magna citte metropoli pro-
vinciā habitabant, coepere sibi honorem et
tardius aliqn auctoritatem in alios ejusd provin-
cia epos vindicare, in synodis provincialibus pri-
dere, sicq jā sua epalia in totam provin-
ciam extendere, quae origine ltm jura Colleg
erant, minus illius coetus in quo habitabant.
Tales metropolitani Epī nati ss civiles to.
qui supra suos collegas singulares n. p. Eccliar
à successive provinciar minor epos, semet
extulerē.

§ 5. Ir illos to, pietate eminebant Ct: Rāe,
Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus,
qui in Cōilio Nicaeno ao 325 confirmati sunt.
In Cōilio Constantinopolitano praeter honorem
Romae novae, in qn Constantinus May sedem im-
perii transtulerat, accessit Constantinopolitanus,
cui data ē in eod concilio s: Vyanty; Byzan-
tium; Byzantz: dignitas, statim post Rnm p
reliquos tribus.

§ 6. Quing isti Epī erant pares, ver quilibet
volunt ex illis in reliquos drāni. Postremo res
liquit p occupationes Saracenor, debilitatis

duo ttm de ppatu ctendebant: Rom scilicet Constantinopolitanus. Honoris primatus, qui re vera Eppo Rmo ex usu Pter Rmæ urbis honorem, absq tn jurisdicone cpetebat, sed sione in Græcam et latinam Ecclam partem latim erata in occidente, in pttes primatem ivit, peipue postq̃m Pipinus et Car. Magnus, sibi tali ctra legitimos Galliæ reges firmare potuit, opib et divis auxilijs eppi Rmi jam antea eum p reliquis vib multo opulentiorem, qui illis semet libenter subjecit ut sic a Longobardor et imperator Constantinopolitanor imperio liberari posset. De Eppo Rmo quid eor agendi rat jam inde a sec. III. credibile reddit, ipsos primatu ordinis n tenuisse eum primatus jurisdiconis, sibimetipsis sinu tribuisse, ad quem sibi asserendi sib occasionib eam vix videntur, quæ occasiones ipsis Pter opinionem hon et honorem urbis, magis oportune et favorabiles erant, q̃m eppis reliquis. Verq̃ extra vē dubium est, q̃d de jurisdicone primatu nemo Pter ipsos adhuc cogitaverit. Quis enim idea ista, q̃d aes, p vrb vbem dispte Ecclesiarum n tm ary mle eppis verū eam unam externam et visibilem communitatem efficiant, circa medium sec. IIIti exacta et plane p Cyprianum exculta sit, q̃d tn abundante Ecclesiæ ad unitatem capitis Ecclesiæ visibilem constituende, probari n pt, minime vē id, q̃d eppis Rmis pro talibus habuissent sui; quin imo si singulas a singulis, certe saltem sub singulis metropolitis confœderatis provinciales Ecclesias ab aliis eiq̃ metropolitis sic sub-divisi principibus, sic ipsi etiam: independentes se statuebant.

Ipse Cyprianus epla 71 diserte dicit, q̃d nec Petrus quem prim Dns elegit, vindicavit sibi aliquid insolenter aut arroganter, ut diceret se primatum tenere et obtperari a novellis et posteris sibi tardius adscitis. Tertullianus, Ecclesiæ scribens ad Cyprianum sic loquitur, de Stephano Eppo Rmo: „De ecclesiæ sui loco gloriatur, succedit[em] Petro tenere se dicit, eo magis miror tam superbam et manifestam Stephani stultitiam, qui sui in ista causa de baptismo hereticorum cum Eppis Africanis.

§ 7. Omnis itaq̃ dissimulari n potest q̃d inordinatica valde magna fuerat eppi Rmi auctoritas, et q̃d alii Eppi in ctrov. fidei quæstionibus, opinionem eppi Rmi sæpius requirebant; illam tn pro tali, a qua discedere nefas sit, nunq̃m habuerit, imo ntnunq̃m ipsam et opinionem suam mutare potuerunt; sic Liberius eppus Rmus ad Semipelagianos scripsit; Zosimus aliquandiu q̃ Pelagianos sit; Honorius etiam vē apud successores suos opinionem orthodoxiæ præmisit; Virgilius jam hoc, jam aliud prout Justiniano imperatori placuerat pro vero habuit. In disciplinarib[us] am eppo Rmo reliqui multo minus tribuerit, nisi quod damnatica illa duntaxat se decertabant tunaque ppter prout mos est reliquos eppos, qui eorum Rmis ad suas pes ptrahere est sibi collibere stu-

duerit. In synodo caas epporum collitiganum pro judice apellaōnis sub certis limitaōnib⁹ e declaratus, ver illam synodū nemo dubitat oe cumenicā; illyricum n⁹ ad civilē vsū; et ānis post discessū epporum orientaliū illud decretū epporum occidentaliū effectū aliās eam n̄ ptm probare, qm̄ supremittem ex d. haro profluere prout eam decreta imperator Gratiani et Valentini IIIti quor primus in spāli aliquo casu alioquin in dibeceti Rōā lenato, et in ad alias provincias propagato, alter vō in decreto ad pfectū Galliā misso, in qua dā Galliā epporum ejus Rō clendebant, pro cibus caus Rōā imperij in judicem, reliquor epporum creavit, qđ ēt decretū ad Orientem ubi tunc tporis Theodosius junior imperabat n̄ ptm itinere in Occidente diu in vsu et vigore p⁹ mansit, et id mxē probat, qđ epporum alii primas jurisdictōis, epporum Rōm denegaverint. Secus enim illud decretū necessariō n̄ fuisset qđ alioquin extra in occidente p̄ migrationes gentium Rōo imperio, erutisq⁹ novis regnis, tributum summ p̄ dare debuit.

§ 8. Magno adjumento fuit ad Hierarchiam sacram pontificū Rōm stabiliendā, Isidorus mercator s. Peccator, qui efictas quasdā epistolas decretales epporum Rōm, qui ēt primus Sec. vixerit, edidit, et Gratianus, qui in sua cōpilatione illas epistolas repetūt, quę ita erant cōparatę, ut ex illis apareat, quasdā epporum pontificum Rōm uni et soli subjecti ab antiquo.

§ 9. Secundū illud ppium Isidoriani, qđ ēt sit supremus Dnus Rōm et Cler inferiorem utro q⁹ epporum protegeret, ab illor judicio ad suam apellatē allicēat, instituta ecclesiastica v. gr. monachos sibi subjiciat. Primus fuit Gregorius VIIus, qui pallij epporum obtrusit, qđ olim soli imperatores ferre solebant, tardius illud jus epporum Rōm ad se pertraxit. Imprimis ut dicit Cavallarius Instit. Juris C. pag 186 occasione controversiarum ecclesiasticarum incepere Rōi epporum propria auctoritate pallij sibi sumere, et alios epporum ferre; verū ante Gregorij VII tempora cogebantur ad id epporum ut petant sibi pallij. Ille coepit cogere epporum, et occasione collationis pallij juramenta fidelitatis ab illis sibi jurari facit. Facta hoc fine Sec. XI. Vrbano pp Sec. vixit Innocentius IIIus pontifex Rōm, qui eam Epporum tibi jurare fecit, atq⁹ ita spiritualem monarchiam erigendo, sub effictō Constantini Magni caritatis titulo Eccles Rōm ex nexu cum foederatis in nexu subjectionis redusit.

§ 10. Decenni ętate vacillare coepit haec suprema monarchia pontificū Rōm, postqm Mosheim sub mente Justi Febronii illud oppugnare coepisset ex Juris Cons. Gallici sub protectione pp liberius spiravissent, Ante Febronium, si frustranea Episcoporum Pisani, Constantiensis, Basiliensis, inio Sec. XVti intra 2 secula celebratorum, paucorum item eruditorum molimina excipiendi, vix p̄ alios oppugnata fuit imperij Papae

in Ecclam, qm̄ p̄ Prottes. Duo jam hodie st̄ systemata hierarchiæ Rnæ:

§ 11. 1, Papale systema cōsistit in eo, ut solus Pontifex sit imperans et legislator in Eccla, reliqui vō Eppi nnē ttm̄ Pontificis gubernent Ecclas, illa pōtte, quantam illi dare vult Pontifex Rnūs.

§ 12. 2, Eppale cōsistit in eo ut oīs pōttas ecctica sit penes eppos, in cōcilio cōgregatos, et singulis eppis par pōttas et j. propriis cōpetat regendi Ecclam habitu quidē urs̄am Eccla in solidū actu vō porōnem aliqm̄ cuiq̄ assignatam vut, qui oēs st̄ aplor in offo successores, salvo tn̄ Pficis honoris et jdicōnis eām, in quant illa ad unittem Ecclæ cservandam nefariā ē, primatu et aliis progativis, quæ obsvantia v̄ pactis definitæ sunt. An vō ille primatus nssario et jure divino sedi Rnæ et Pfi Rno adhæreat, v̄ alter eām, alterius loci eppus in primatem eligi et tn̄ S. Petri successor ee possit, licet n̄ sit Rnus Eppus, n̄ cōstiunt ir se R. Cathci. Pehem Professor J. C. Viennæ dubitat solū Rnū Eppū ee posse primatem totus E., putatq̄ aliū eām cujuscunq̄ loci eppi primatis vrsalis munus gerere posse. Kavallarius putat primātū jure divino restrictū ee ad sedem Rnām, eo, qd S. Petrus jure divino in primatem cōstitutus Romam in suam sedem elegerit. Inst. J. C. pt 1, cap XI, § 9, p. 184.

§ 13. Illi, qui Pfici Rno monarchiam n̄ absolutam, rer ttm̄ primatū tribuunt, jura primatialia ejusd dividunt in essalia et adventiā.

§ 14. Essalia primatus jā st̄ circiter hæc:

1. J. exigendi relaōnes ab Eppis in negotiis Em̄ tangentibus.

2. J. mittendi legatos.

3. J. edendi decreta provisoria in fidei negotiis curandis.

4. J. cōvocandi cōcilia.

5. J. iis prsidendi.

6. J. cōfirmandi decreta cōciliorū, quæ tn̄ valorem eāmsi ille n̄ cōfirmaret, qd eām Szvörényi agnoscit.

7. J. illa publicandi et exequendi.

8. In casu nssittis j. ferendi leges provisorias, quæ tn̄ nnisi ita valent in disciplinaribus mere talibus si p̄ Eppos recipiantur.

9. J. relaxandi canones cōciliorū eām grali in casibus pticularibus /: in quibus u. p. ipsa eām concilia relaxent :/ secundū dispensaōnū regulas in cōciliis pscriptas.

§ 15. Adventiā vō jā primatus hæc sunt:

1. Jus cōfirmandi et cōsecrandi Eppos, cui necessitti Eppi semet subjecerūt.

2. J. exigendi juramentū fidelittis ab eppis et aēppis secundū formulam a Clemente VIII reformatam et Pfici Rno insertam. Adqm̄ formulam juramenti hoc obsvat Pehem Pr. V. qd illa formula stabiliatū Pontificii dnī directū et eminens in bona Ecclar tpōralia, Eppi ad talia adstringantū, quæ salvis rgnor legitis p̄ ipsos servari n̄ posst, et deniq̄ qd monar-

chia pontifice planissima in dicta het. Dubitat Pehem ullo tale juramentu vel utile vel necessarium aliam formulam Ecclae systemati et regnorum legibus esse, nierorem desiderat. Eam Marchio Tanucci qui primus erat Prof. J. C., postea minister Regis Neapolitani, svadet Regi suo, ut illud jura, mentu sufferatu. Szvoreny et Zalics putant formulam illam juramenti in ee pericolosam, quia illam Reges tolerant.

3. J. beatificandi et canonizandi.

4. Infallibilitas Pontificis, quae item sit superior Concilio, pro multis in Catholicis indubitata, pro multos vero defenditur, uti eam hic recensita et alia similia adventitia primatus jura. In spec multi in Pontificia Romana vel ipsum Concilium tribuunt inerrantiam i. e. infallibilitatem in rebus fidei et mor. Clerus Gallicanus superiorem Concilio et supra Papam et Papam in ee infallibilem: vide Georg Szelepcsényi primas Hungariae post absolutionem cum pallio Romae et jejunio habitam, proscriptis et damnavit opinionem Cleri Gallicani ut refert Pehem Tom 2, pag 447.

5. J. approbandi et tollendi institutu religiosorum ordinis etc.

§ 16. Jura primatus tam essentialia quam accidentalia ita ut separata ut aequale systema licet pro recentiorum Canonistarum defensa tuta in Theoria subsistat re ipsa vero totus pondus in Papa et in Concilio

Ecclam dnchq; nec aliter fieri poterit, quo jura-
menta fidelitatis pontifici praestiterint; nec Concilium
tridentinum audebat definire an episcopi suam jurisdic-
tionem immediate a pontifice habeant vel a Christo? Pro
pontifice militabant Jesuitae aliique Regulares; vero
Dominicani pro Christo. De pontifice Romano breviter
adhuc tenendum, quod pater civilem supremam potestatem,
quam in notabili Italiae parte exercet, ipsi sequen-
tes dignitate ecclesiae tribuerint: Est dicti: primatus
universalis per totum orbem, Patriarchia per Occidentem,
primatus particularis per Italiam, Regnum Metro-
politanum in suburbanis Romae regionibus; episcopus
dioecesanus in urbe Roma ejusque parochiis.

§ 17. Hierarchia est duplex:

1. Ordinis s. ministerii.

2. Regiminis s. jurisdictionis. Utraque vel divina
vel humana i. e. ab Ecclesia.

§ 18. Ad hierarchiam ordinis jure divino
pertinet Episcopus, Presbyter i. e. sacerdos simplex
et diaconus, qui soli vel ad efficiendum eucharis-
tiae sacramentum, vel ad ministrandum circa illud
sunt instituti a Christo. Et di sunt ordines ma-
jores et sacri, ex quibus non licet ad statum lai-
calem redire.

§ 19. Ad hierarchiam ordinis jure humano pertinent:
Subdiaconus, qui diaconi duplex, Acolythus
fuit apud Graecos et nunc pedissequus, 2. est officium
infra subdiaconum et exorcistam duorum custodum, qui lu-
men curat et vinum fert pro eucharistica actu fa-
ciendo. — Exorcista, qui daemonem adjurando nec
ex mandato Presbyteri vel episcopi molnyeiat,
si facultate daemones expellendi triplici primum

Sec. Chos ꝯ̃ quatos fuisse dicit Cavallar dss. Tom 1. pag 241. Post Justin Martyrem, Minucium Felicem, Origenem: |— Lector, qui S.S. populo plegit.— Ostiarius, qui E. claves custodit, eam aperit et claudit.— Hi 2 ordines minores et ñ sacri, ex quib ad huc ad statu laicalem redire licet, secundū artiquiorem E. disciplinam, a Sec. XI enim eam subsidia conatus sacris accersendi, et ad celibatu lege vndali coqi coepit.— Minores hi ordines hodie ĉterū in E. Lnā, priusq̃m quis ad sacros ordines admittat, tm hec dffa p̃ illos, quib hi ordines ĉterū fere nunq̃m exercent, sic v.c. acolythi et ostiarii offm, laici, exorcistæ vō et lectoris offi ut eā m diaconi et subdiaconi ipsi presbyteri exercent, s: apud Græcos tm lector ordinat̃ spealiter s. Ex variis his ordinib itaq̃ tm Eppus et presbyter st in sacerdoq̃, reliqui in ministerio.

§ 20. His oib ordinib p̃mittit Tonsura, que vō sola hoc in Clericos beneficia clericalia possidendi capacitē, et reliqua sa clericalia tribuit.

§ 21. Ad hierarch jdiconis jure div tm Primatus et Eppatus ptinent; varii gradus deinde instituti jdem st v.gr. Patriarche, Primates, Legati Metropolita s. eppi, Cardinales, Archipresbyteri, Archidiaconi. Quib hodie dantq̃ Patriarchæ in E. latina v.c. Portugallia et Venetiis, ñ hnt plas juris qm Primates Ptic alores, i.e. hnt sub se Metropolitas, Metropolita vō eppos plures; ver tam primas qm Metropolita nor jura, post Isidori etatem valde st p̃ Pfem restricta, cum hic plerasq̃ illor jura ad se ptraxerit. Oĩ Eppus est & mul Eppus in sua diocesi.

§ 22. Patriarchæ, Primates, Archiepi dnt pallium supplices petere, et pro illo solvere, sinequo plerasq̃ suas functiones p̃agere ñ possit. Et eam aliqui eppi v.gr in Anglia, Quinque Ecclesis qui hnt jus et pallij obligationem pallium petendi. Pallij istud est fascia circiter digitos lata, ex lana candida ĉtexta, crucib distincta, et circa humeros certo tpore et loco gestenda. Insigne plerar illor e crux.

§ 23. Eppi comune q̃ presbyteris s. sacerdotib reliquis hnt jus conficiendi canthari: j: extendendi hostiat tartat ñ rotat pomp̃ familiaq̃ venerandæ, familiarum: | propriam. Et illis hnt j: ordines ĉterendi, chrisma benedicendi, sacramenta p̃agendi, Ecclas et altaria dedicandi, calices benedicendi, chrisma ĉficiendi etc. Aor eam jura valde immimuit Ofex Rom. tm in casu ñ rarissimo possit vō dispensare a legib ecclicis mere humanis nec absolvere a criminib. Eppus ĉsecratq̃ p̃ plures, à quib minus est p̃ duos Eppos cum unctione chrismatis, q̃ fit ex oleo et balsamo, plerea cum manuum impositione et enunciatione verborum: Accipe Spiritum S. in Anglia ex pratia ad Epp

Diecesalem Diecesanem Abbates adhi-
tentes sufficiunt.

§ 24. Cardinalis vocabat olim ordo Clerus
cert ac fix beneficium hñs. Successive illud
adhesit Epp̃is 7. Citti Rome vicinar, Paro-
chis Rome existentib S. Presbyteris Rome
parochialis hntib; et denique diacomis domi
quas hospitales Rome curantib hoc
officio tolebat ut Pontifex Nicolaus IIdus
ao 1509 exclusive illis dedit ptem alle-
gandi facultatem excluso reliquo Clero et
populo, qui antea Pontificem eligere tolebat.
Alexander IIItius, plures eam assumbit ex
Clero Rnō, ut eum deliniret. Successive nrus
ad 70 crevit: initiatore 70 Seniorum in Sy-
goga Judaica: quor 6. St Epp̃i, 14 diaconi
reliqui 50 Presbyteri. Vtuntur veste eisda
lesa: Kerek talap, kegyes tapka, v. süveg, mint
a pogány papok'é volt; nisi rubra Gut, nisi
tegn Mütze, usurpe gntrary. v. d. alb Priestri
Purpureo, vtr Eminentissi, regib equi-
paratur volt, sed jam nunc electoribus
etiam imperii Germanici precedentiam per-
tere dnt, secund morem nunc Proxime
in aula Gallica introductu. Sede Papali
vacante, singula die 2 dni ordinel
Cardinales loco Pontificis in territorio Pon-
tificio regnant, sed jd Primalia, Cala
non exercent. Cardinales in illis Eccliis
a quib titulj hnt, gaudent: dicono Epp̃ali,
licet sint 11m diaconi vel Pontificalia intexer-
cent, si tñ sint Presbyteri; posst tonsuram
et minores Ordines pro servitio earuh Eccliar con-
ferre quamvis nō sint Epp̃i, Cardinalis Presbyter
pt extra suum titulj simul Epp̃us vel Archiepus esse.

§ 25. Legati Pontificii, et triplicis ordinis!

1. Legati nati vtr illi, quor officio ē illa dignitas
adnexa v. gr. Archiepus Strigoniensis est legatus
natus per Hungariam.

2. Legatus a latere vocat Cardinalis pro tempore
missus. Alii vō ex inferiori choro missi sunt.

3. Nuncii Applici, quia sua tribunalia exigunt
in aulis, ad quas missi st v. gr. Vienna ē nunc
iatura.

§ 26. Vicarius in Pontificalib supplet Epp̃m in collatione
ne ordinis in Consecratione tplor, aliisq Pontificalib,
qui ē eam Epp̃us Consecratus. Talis olim apud
nos erat Epp̃i titularis. Vicarius in Spiritu-
alib et temporalib s. Vicarius generalis supplet
Epp̃m in causis dijudicandis, et in aliis speciale
mandatum nō desiderantib. Poenitentiarius
Epp̃i absolutionem dat pro facultate sibi ab
Epp̃o data.

§ 27. Epp̃i Senatus hodie ē Capitulum Cathe-
drale s. Epp̃ale Ecclo. Canonici ibi exis-
tentes, olim erant Monachis similes, sed ab-
jecta vita communiore in domibus privatis hab-
itare bona sua ab Epp̃alib secernere coepe-
runt et Secularis: licet nō desint eam Canon
nici et Clerici regulares in communi viventes
v. gr. Premonstratenses, Benedictini, Cisterciti,

Basiliani, Greco-Catholici, Jesuitæ, Sanctæ, qui et Monachi v monachis similes et vota deposuerit: Illis pē Præpositus, apud Gr. Ritos Archipresbyter vocatus. Post ip̄z sequuntr Lector s. Archidiaconus, Cantor s. Primicerius. — Custos s. Ecclarcha. et apud N. Ritos vō adhuc Ichonlasticus et Cartophilax s. Cancellarius. Hi sunt propie in dignitib et vrb Columnæ Capituli, hatq; judicem, reliqui sī v officium v. in p̄sona ītm v. gr. qui sunt simul Præpositi titulares. Ver hodie oēs fere Capitulares censentr eē in dignitate, quia possident legatos sedis Applicæ agere. Sede Epali vacante capitulū p̄ vicarium Capitularem administratr. Epūs in spiritualib et in pontificalib, n̄ item in ils quæ st ordinis. Dantur cum Capitula Collegiatarū Eccl. abq; Epō quib pst Præpositi: antiquis tp̄oribus sic Clerici vocabatr Canonicæ.

§ 28. Parochi administrant sacramenta baptismi, Eucaristiæ, Pœnitentiæ, unctionis infirmor, benedicunt matrimonia, cineres, fontem baptismalem, carnes, herbas, sepeliunt defunctos etc. Putantr eē instituti divini, vere aliqui dubitant, an propria sibi a Deo data v vel ab Epō delegata potestate præsint gregi suo.

§ 29. Cum Regularib s. Monachor p̄ Papam approbator superiores exequuntr. Hierarchia ecclica munia quæd, adeo de illis cum est dicendū. Quod in Ungria receptī st, plerq; jam dictos, sequentes: Ordo militaris crucigerorum de stella rubra, Dominicani, Franciscani 3plicis ordinis et ex illis orti Capucini, Carmelitæ, Servitæ, Misericordiani, Augustiniani. Qui voh castitatē, paupertatē et obedientiæ deponit e Regulari s. Regiosus; qui n̄ deponit expresse, vere ītm implicite i. e. promittit se secundū regulam in communi victurū eē, quasi Regularis. Regiosus vi status sui n̄ et Clericus, sed pt evadere, si e habilis ad ordines. Hinc dant Religiosi Clerici et Regiosi laici, qui fratres civi vocantr. Votor emissionē præmittit tpus probationis s. novitiatus, quo durante ante professionem liber e exire ex claustro; post professionem intra quinquennium ab illa restituendi integr est oppugnare vrb, si error v ignorantia aut coactio probari pt. Voh solvit matrimonia ratum, si n̄ e matrimonium carnaliter consummatum et intra bimestre spatium a matrimonio emissum. Consummato vō jam matrimonio, n̄ licet voh deponere, ad ordines sacros assumere, nisi ob adulterium v hæresim alterius ptis, a cujus lecto altera libere discedente, et Religionem v ingrediente, vel saltem, si p̄ etatem suspecta homo sit, cui nequam valente. Matrimoniale vinculum tū p̄ id n̄ solvitr, et in casu adulterii redeuntem recipere, et ex claustro exire tenetr. Voh paupertatis n̄ repugnat, quin in communi aliquid possideant. Monachi voh qd p̄ susceptionem sacri ordinis, ad professionem Religiosam solemnitatē, nulli redditi matrimonii postea etiam apud Catholicos; dicunt

ver apud Graecos eam Vitos votor rīgvotor
emittio si eo minus sacri ordinis assumo:
n̄ e impedimenta dirimens. Ore alteros ultro
vires gravati n̄ admittunt ad rgionem per
eppm absq indulta Papae.

Obs: Plerique hor ptinent ad si privati
ver speciē eam hic relata subt. Ordine
rgiosi; nisi Privilegio Pontificio exemti sint
subst Epp̄o. Benedictini ptt Abbates.
Canonici regularib v. gr. Praemonstratensib
Ppositi, Crucigeri Comendatores; Carmeli
tici, Servitici, Misericordiani Priores; Di
vinis Rectores: Ceteri Provinciales et Guar
diani.

§ 30. Regularib accensent equites Johannitae
Melitenses, item Teutonici de illi Clerici Sae
ci, et qui vota deposuerint, separatim tri
vit et de bonor reditib talos pauperta
vote dispensant. In ordine Melitensi S. Johan
nitico ir celeros Priorates, est eam Boe
micum, cujus notabilem pte fecerunt Ballivi
Brandenburgica, in qua equidē est cum suo Mag
gno ministro ut Aug. Conf. addicti. Ri ad talia
instituta n̄ cogit, quae rgioni ipsor repugnant.

§ 31. Dantq eam alia classes seminar Regu
larij, et fere tam multiplices, qm̄ rivor, ex
cepta capacitate ordin, istis institutis et mo
ribus gaudent, quib mares rgiosi; et quod nos re
cepte st Vedeline item de dna nra nec n̄
Elisabetha.

di

Cap. III. De Regimine Eccle Evang.

§ 1. Regimen eccliq est exercitium potest ecclicae
Potestas vō ecclica e exercitium Juridicum collegialiq.
Jū collegialiū est ipsi vi Eccliae, quia ipsi tantū
vi subditi. Ea am ab alijs subditis ītm eo differt, q
nobiliorem finem habet, ipse ut hos meliores et
feliciq in eternū reddat: q̄d item ad finem subdi
civilis, qui e securitas civitatis, plus operatur, qm̄ alia
subditi, s. collegia à coetus in Republ existen
tes. Quia tunc demū est summa securitas ir
civet, si vēs hnēs mīlter optimi evaderent.

§ 2. Id ipsū vō, q̄d ex mente Evang, potestas vē
ecclica originaliter penes ipsū coetū s. Eccliam re
sideat, magnam dubitū in regimine ecclico
apud Evang introduxit.

§ 3. Uti Evang sub ppō vī summo magistratu
suae rgionis vivit, nihil potuerit prudentius
facere, qm̄ q̄d potērem regiminis ecclici ptem
ad ppem d Magistratū transtulerit, qui illud
tota christiana exercet. Sub tali ppe nulla
e potestas ecclica, quae a civili data est. Ministri
rgionis et alii Eccliae Pontifices sunt n̄ jam ab
ō vī Eccliae vel offacti resp. ab eo cohibiti facultate
p̄ se in temp delata q̄ jurib supremae potes
civilis propriis. Ita stit celebris Herlae Prof.
Helmstadiensis, in additamentis Willerianis de in
fluxu Reformationis Lutheri scriptis. Idque
ē puto de Reg tuli, cujus imperandi Catholi
licet, nulli differentiam et distinctionem faceret in
cives suos Catholicos et Evang. Potestas q ecclica
unica ita pt et debet distinctim et sub ppō
nē e. exerceri, ubi Evang in statu presto degunt.

ida Hanla.

§ H. Q. Ec Evang in Hgria Reformadorem sacra adoptassent, suo jure ordinare localia presbyteria s. Ministra.

§ 5. Presbyterij est collegij membrorum E. alicujus Speciei, ad colleg jura exercenda institut. Constat ex presbyteris secularib s. laicis, & presbyteris ordinato s. ministro Ec. Hoc presbyterij majorem ut plurimum het activitatem apud Reformos qm apud Lutheranos; ver erect jam tractualib et Supintendentialib Ctstorij vix alia ja exercet, qm circa vocaadas Mstros bona Ecclia administranda circa pauperes et minores caas ad disciplinam eccticam pti nentes.

§ 6. Posteaqm enim plures E. cent formata, illae inds quid nullo alio modo, qm unione fidei erant sibimet unitae, ver sucessive cfoederationem in se eam in Hgria fecerunt, et de rebus ocis tangentibus in comunq Ecclesiis erat, sicque viam sibi invicem Ec leges ad politam Eccle et alia ptinentes tulerunt, inspectionemq et directionem vinis ad id electis comisserunt. Sic enata sit Ctstorum tractualia, qui tractus sape cosdem limites in Hgria hent quos cottus.

§ 7. In hac Ctstorio sit Assessores tam ex statu seculari qm ex Mstrij Eccles pertali Sociacioni ex pte Ministrorum Senior ex pte vo seculari Curator s. Inspector.

§ 8. Tardius illa cfoederatio adhuc laxa e extensa, postea qm in ipsa dieta ad tbos ptidte erat admissi, quib plures tractus s. Ctstorij Superintendentes inspectionem comisert, quae est Conventus Superintendentes, ad qd pcipue Nobiles, impiorum am Seniores et Curatores tractuum tenent conuenire, sub Pridio Curatorum secularium, qui hyperanes audit nec non Superintendij.

§ 9. Talia Superintendia Ctstorum ex pte Reformatorum H, ex pte Evang. Aug Conf. Agg pariter H, quae H Superintendia libere invicem (plane H subordinata, et Aug Conf adhuc Superintendentem qui eis H ipsorum Superintendijs inspiciat.

§ 10. In Synodis suis ad 1792 celebratis adhuc grale Ctstorij ex utriusq Confessionis eligendi determinavere Evangelia, majorum uniformitatis et negotiorum celebrandorum causa; sed illud grale Ctstorij ante confirmationem actorum Synodalium a Sua Matte impetrandi exigent.

§ 11. Ctstorij itaq s. Collegij ad exercenda determinata p Statutis Eccticis exigit solitis limites et ampliores et restrictiores res solet bre.

§ 12. Quelibet E. pticularis het sua ja collegialia, sed si frederis ex pluribus E. limitibus ordinata altioribus Ctstorijs, quib Ctstorij oes E. pticulares, oes idem pdna in rebus ad exteriora regionis ptinentibus tandiu subsit, donec ad eandem E ptinere desinant possint; nec ad eandem E ptinere desinant ex illa causa, qd in Eccla nati et educati ibi adoleverint et ex Eccla non exeant, adeoq in statuta Eccltica p delegatos E. edita tacite consentiant; ver eant propterea quia civiles

extent

imperans Rgionem aliqm recipiendo, juxtaq
legialib ordinandi facultatem tacite approba
verit, imo Canones Veteres et vz in teh eccl
cis phibit art 26. ai 1791 expresse efir mand
mba Eccla ad eam observanda cogendi jus
et obligaonem in se assumserit.

§ 13. Sptdtes et Pastores Ei ad inspeconem
ecticam pl certi distrikt exercendam cstituti.

§ 14. Seniores differt a Sptdtib qd in pte ttm
districtus attgnatam inspeconem exerceat
et quidq Sptdti subordinatam.

§ 15. Et Sptdti et Seniores pottas, limites
suos accepit ab Eccla. Apud nos ad offm Sptdt
spectat Ordinaõ Mstrõr: licet illam funcõ
nem eam Seniores exercere possint: cognõ
nem judicialem s. pottem judicalem ipsi n de
dit E, sed ttm Audeha m, ut lites amica
biliter cponere possit; cetera oia majoris
momenti negoa det ad Cistoq referre. Ad
ipsius inspeconem ptinet, visitare E, qm
pue quoad sfatq Sacramenq; Ecclar ædifica
nem tñ illam quotannis pagere solent
Seniores; vel ipsor delegati pagt.

§ 16. Ministeriq ê exercitiq funcõq cultdi
immediate ccernenq.

§ 17. Cstitud ministerii ê pr potter ecticã
Hinc funciones ejus dependent a potte ecti
et p eam determinari possit.

§ 18. E q mstrium prorsus dr a potte ectica
vel mstriq est in potte ectica. Mstri tñ pm
deatur adhibend ad potty ectica exercitq
Presbyteri laicis,

§ 19. Potta mstrii vr Ordo, sed n illo stu,
quo Cathci sunt ordinem s. saltem 3 ordina
majores sacros: qd v. gr. dit sacramenth, vel
qd sit indelebilis etc. verum ttm, qd n sed hñ
sint apti in E. ad hoc offm gerendq, vel qui apti
sint, illis huic offo vacare p suam vel
adjuncta n liceat, ad illi vacare nolint.

§ 20. Collaõ ipsius pottis vr Ordinaõ, quæqua
liter et p quem pagith vi pottis ectice pt
determinari, quia ttm Eccla pl revera efferre
et n p se efectat vel p sui delegati est id qd
ad jus attinet; vivos tñ tales creare, quib
pottas eferendi mstrii deb bona polita exigit.

§ 21. Ordo ad oes actus extendith, qui mini
stendo ex. st. Hinc in ordines nulla est discrimen
apud nos prout apud Cathos.

§ 22. Eo qd aliquis possit ministro v. gr. Eu
caristiam administranti et benedicenti ad
stare, et nefors pecuniã lucri offerre, ad ad
cionem dicere, p id nec ordo illi collatus,
nec ordinis distinctiq p id enascitq. Tales q
exercent officia sacra ptes aliquas sibi ab E assigna
tas. Aliquãn E cpetit determinare, quid in
sit ordine. Apud Evang A. C. Adh. in Eccl, in
quib frequenter est populus pter primarii pastoris
dantq Diaconi, qui eadq q primarius pastoris
facultatem hnt, sacra oia pagendi, nisi qd
his cpetat direcõ sacror. Apud Reformatos tales
Collegæ st invicem sibi æquales. Illi vo, qui
in executionem offi sacri pagt tales functiones
v. gr. Cantores exercent offm eccl.

§ 23. Titulus ordinationis dicet ee offm sacr in aliqua E. certa obeundi. Ista e antiqua praxis primitivae E. Jure moderno dantur apud Rom-Cathos ordinati Utopienses ut aliqui Cathci annantiare qui prius ordinantur qm Ecclae habet, i nec valet a postea hre vigm. Hoc ea m apud nos invalescere incipit.

§ 24. Ex eo, qd in mysterio nulla potestas p se sit, sequitur qd inspectio ecclica vlg. mystm in particularem Ecclam s. mystm unius tup plurium mystrorum a Ecclis v. gr. seniorib, demq inspectio unius mystri in plures inspectio nec i tractu v. gr. Sptdtis n e pars mysterii sed eius commissio p Ecclam, vi juris collegialium.

§ 25. Eo qd mystro cferat ordinem Mysterii creet mystr, hoc n e pars potestatis mysterialis, ver peculiaris ei mystro p Ecclam collata, qua ipsa habet j. creandi mystr. Est ej hoc j. Ecclae, facto vo ordinandi e illius cui E. cfr.

§ 26. Eo magis, qd minister talis, qui inspectionem habet vigt. Seniorat Sptdis, cferat inspectionem alteri mystro v. gr. Seniorem creet a decret Sptdtem hoc n propria, ver delegata sibi p Ecclam potte facit.

§ 27. Quarit tmo An mysterium sit j. divini? Cathci docent ee juris div, Evang pariter aliqui hoc stiunt, ver major pars Evang ttm missionem etiam credit ee immediate j. divini, horumq vo mysteria putant immediate j. hanc, vi potius ecclice introducti, cum n possint oes et singuli vacare mysteriis, mediate vo a Deo dicit ee originem mysterii, eo, qd Dei voluntas, sit coalescere in Ecclam ac decor vo et utilitatem Ecclae mysteria necessario ee. Nemo ex Evang liberius dicit de mysterio qm Luther licet sacerdotium vocet. Docetque omnes sacerdotes ee. Ordinatio statu spiritualem facere e mendacium, larva, impostura, i mero diaboli. Sacerdotes et laici plane a se invicem n differt, nisi offo prout judex v. Chl a reliquis civib. Vide opera Lutheri edita Valch ao 1536 et ff.

§ 28. Quarit. IIdo An in mysterio sit sacerdotium? Cathci docent ee sacerdotium et in eo pont essam ordinis hujus, ut sacrificium inchruentum Deo offerat; ver Evangelicum illi, qui mysteria immediate a Deo credit, n jam credit ee sacerdotium. Antiquiores etiam Evang dum debant modernum mysterii et sacerdotii veteris Testamenti, cujus functiones v. Serena aulica etant in Theocratia vel futurorum; ver jam hodie papae explo Mosaici nu recentiores cum Pastoralis scriptores, v. gr. Niemayer ttm ita tractant ministerii v. ut offm ver sacrum.

§ 29. IIIo etiam, si mysterium sit juris div, sint in illo dati ordines et facultates data aliquid faciendi? s. qd id est: an hierarchia ordinis sit in mysterio? qd unus ordo det aliquid faciendi facultatem, sed actus ad cultum divinum pertinentes, alter vo n det eam facultatem. Cathci affirmant ubi diximus et ita distinguunt presbyteratum ab eppatu, qd illi Epus

possit ordinare Presbyteriat, sacramentū
vō ep̄ōs Christi cām Presbyter possit, nō
item diaconus. Tales vō mīstros, qui n̄ sūt
p̄ epp̄ ordinati, n̄ hūt pro legitimis mīstris
sīmo illor mīsteriū nullū ee putant, regardū
illam E. in qua tales mīstri sūt veram E. ac.
Ad cōsecrationem vō epp̄i 2 aū ad minim
in casu urgentis n̄cessitatis duos epp̄os requirūt
putantq; in sua Eccla inde ab Apl̄or tpō
nūq; serie n̄ interrupta p̄sonalem successio-
nem ostendi; Idemq; ttm Anglām Eccl̄am
ee E. Augustinus dixit in quest tot Ale-
xandriā et p̄ totam Africam si desit epp̄us
jubeat, ordinat presbyter.

§ 30. Dē Evang plenius ex epp̄alib Ang-
lis ih̄ūtur, n̄ posse mīstros ordinari
posse, nisi p̄ epp̄os. Ad epp̄i vō cōsecrand
2 aū 3 epp̄os desiderant. Alios nec pro ve-
ris mīstris nec pro veris epp̄is hūt. Cathō-
lacentes s. presbyteros hūt pro veris mi-
nistris, p̄sonalem eor genealogiam n̄ re-
quirūt ter ttm dūnalem i.e. q̄d in dūna n̄
sint successores ap̄lor. Hinc si sacerdos
Cathūs Rḡionem anglicam assumat, eum
absq; ordinatione ad ministeri admittunt;
Reformator vō alios n̄ epp̄alis; a quibus
ogtin rītualiter receptis Eccl̄ā cathacteres
faciunt v. gr. de sacra Coena, n̄ differūt, vel
ttm in rītualib; mīstros eq̄ nōsct quūs
ee successores ap̄lor in dūna, vel p̄
p̄sonalem genealogiam ad ap̄los n̄ possint
deducere; illos reordinant, si illor operā in
sacris uti vōlt. Et in plurib casu, q̄d epis-
les, Anglī Anglicanor presbyteratoū si qui
E.m absq; epp̄is p̄ presbyteros dingt: mīstros
absq; reordinatione ad functiones sacras eam
antea admiserint, id q̄d hodie jam frequen-
tant, sicq; tantū agnosct, n̄ ee necessa-
rium ut mīsterab epp̄o p̄ duos 2 3 aū ee-
cratō ordinatus s.l. Sic v. gr. Anglī epp̄alem
in urbe Helsingör sub rege Daniae viventes
varo hūt epp̄alem missionem, ver p̄ mīstr
reformatae Germanicae E. ejusdē curant
sibi sacra celebrari, prout eam legatus An-
glicanus Viennae existens ad Eccl̄am Reform
Viennen se applicare solet.

§ 31. Aliqui vō ex Anglis ipsis epp̄alib ne-
gant ad essam Mīsteriū p̄tinere ut ab epp̄o
ordinetū; cēteri vō alior eam Evang saltem
Reform religiōnē mīstros jure divino tales,
docentq; presbyteros ab epp̄is jure divino
n̄ differre, ver quidquid epp̄us hūt pro
presbytero s. simplici mīstro, id ipsi jure
haūo cōpetere ex voluntate E; absq; hac dif-
fert a cathūs, qui epp̄os presbyteris quod
facultatem p̄ Christū ter-septos dicūt. Ideoq;
ex mente hor Anglor idem est si Ec epp̄alem
formam introducat, sive presbyterianam, si
utraq; sit a Chsto. Veri; qui ex epp̄alib Anglis,

sic stiebant, p̄secūrem patiebant̄, a suis ante hac. Et n̄ hodie id̄ usu veniat dicere n̄ habeo; id affirmare posse, qd̄ passim in reliq̄ inīo sec. XVIIIi multi latynā salutem in Anglia epp̄alem dignitatem lacerare cepissent, cum Beniam in Hvadles unu ex doctiss̄is epp̄is Anglos collegas suos nullitenus hujus progatiue reliq̄ cassāri n̄ agnosc̄t et nemo sanus inuidet p̄ piscē et stemmere docuit.

§ 32. Evang reliqui sē putent mīsteri i media te jure div sē hāri, equalitatem m̄strorum defendt. Uni tñ m̄stro posse dari majorem facultatem q̄m alteri, n̄ quid quoad sacra administranda, uerum tñ quoad alias funcōnes v. gr. ordinandi, nem m̄strorum admittt. in spē multi ex anglis reformatis in Scotia pleriq̄ in Belgio, Helvetia et Gallia ces̄ presbyteriani sc. m̄strorum equalitatem observant et quoad facultatem et quoad juris dictionem. In Germania utriusq̄ sexus Evang presbyteros sp̄tlis funcōnem ordinandi et inspectionem dant. Eadē rō Evang in Anglia. Hinc stigli Anglor reformator sp̄tlis putabant epp̄os anglor, quoad facultatem pares esse Anglis reformatis presbyteris, ideoq̄ reformatos pro epp̄alib̄ erronee habuerit. Quantivanos hinc inde pro talib̄ hīe videri.

§ 33. In Dania et Svecia dant̄ eam epp̄alem vocati, vere a nostris sp̄tlib̄ parū nihil differt. Quia ibi n̄ soli epp̄i ordinant vere eam alii missi p̄positi dicti nec ostendt epp̄i, Dani et Sveci successionem epp̄alem canonicam se n̄ habeam̄ sed in ipsos ab Anglis derivatam esse, prout Angli utrumq̄ ostendt. In Dania initio Reformat̄, in primeva ordinatione ecclica an 1537 n̄ Epp̄i et Steppi vere sp̄tlis vocati. Gustavus Vasa primus rex Sveciae Evangū professus fuit n̄ ausi esse, ut p̄ epp̄os Evang coronet̄, hinc 2 epp̄os hoc fine decerni curavit p̄ Petri Magni antea Rome decorati, qui jam factus erat Evang. Rex Borussiae Fridericus 1mus pariter 2 epp̄os Evang creare curavit, qui ipm coronarent.

§ 34. Bohemi Reform valde inhorebant successioni canonicae. Hinc sec XVIII ad finem vergente cum post multas p̄secūres unus tñ habuissent epp̄m, aliad seniorem dict, voluerit in Anglia quend Bohemum jam apud Anglos epp̄ales mīstero fungentem in epp̄m decerni facere, et dominorum ordinare ut sic illi duo deinde in Bohemia alios eam seniores decernere possint, et sic mīsteria valide ordinent̄. Verum ille Bohemus in patriam redire n̄ potuit. Vide Pfaffius Prof Tubing in dissertationib̄; cum quib̄ epp̄alis dignitas in Borussia cessavit. Haec et similia reliquis hierarchiae Rae ut adscribenda.

§ 35. Si itaq̄ necessarium et utile est epp̄ale systema introducere, dicq̄ plenam illam epp̄oē apostolicam, a tulem ab epis primitivae Ec successionem eam ad nos propagare, possemus petere et anglia; dicq̄ argtū illud catholicor, quo apud nos veram Ec ex defectu mīsteri veri se negant evitare. Quia in Anglia clerus pt demonstrari potuit successionem personalem epp̄oē qm extra Angliam, imo in Ecclia Graeca eam clerus postulat, qm in

Rna. Quia in hac tapa fuerat simul ad Hensel
2 â 3. ffice, p quor alterutr illegitime fuer
ert edecrati epi, qui pariter alios epos ille
gitime creart, quor ordinaones eam illegiti
me fuert. Ita epor illegales edecraones
n tam facile pvenert ad Angliam qm ad re
liqm Europam.

§ 36. Calhi et ir alios celebr Bodiver
epus Gallus, succedionem Anglor Epor post
Reform creator acriter oppugnart, ver illis
Angli respondert, imo ex Anglis Calhis er
ditus quid Canonicus Curayerius bene de
fendit dictam succesionem, i. eam pte Reform
Canonici sper creati fuerint Angli epi, licet
quoad drnam hereticj, eo tn n obstante
mltos Anglor epalis, qui ad Calheam rgionem
diert Calhi reordrant. Ipse Curayerius
mehu pseudonis ex Gallia in Angliam fugere de
buit.

§ 37. Probabilius e p totu orbem terrar de
fecisse illam succesionem dnatq Eccla tuo
jure creasse sibi mstros, ex mstis epos, qui
demq epi prasim primitive Eqlut tp
epos erecti epm p ep mstrem, assumsert
in aliquib locis.

§ 38. Reformatores n ltm epos ver ips
ffices qua prima ir ptes admittebant, illi
q jà, Evangelio n repugnanà p mittebant
Papa et epi Eccla reformare sivebant id
qd sape declaravert. Ab illo eam tpore ep
magnifice sent Evang de epali Anglor ig
temate. Ipse Halinus approbavit illud in
littens ad Anglia regem Edwardu VIto et tardius
ad Elisabetham reginam datis, declarando
se illud systema apud Genevenses introduc
fuisse, si possibile fuisset. Galli Reformati Caval
cioli epi Cathi, quia Rginem Reform tuerat
p missert eam ir ipsos manere ep Cathi,
licet ne spedes quid hre toleant. Si sper
tam equi animes fuissent Evang, plures epi
ffiem destruxissent. Cum in Synodo Dodra
cena, qm Reform in Hollandia tbis celebrat,
pertes Angli epi ctra equalitem mstror potti
fuissent Hollandi respondert: Se systema epale
magnifacere, ver illud in Hollandiam introduci
n posse. Ipses Synodi pastor Bogermann diser
te dixit: Nobis n licuit hunc ee beatis, eam pu
blice ob eam, qd epale systema monar
chia faveat; et hoc e vrm, qd illud reges Anglie
retinuert. Hinc enim est Proverb in Anglia:
Si nullus epus erit, eam nullus Rex erit, qd
provbi reges Stuarta sp in ore habebant,
nec sine ea, quia epi regem imediate ee a
Deo, eiq obedienam passivam pstandam ee
docebant.

§ 39. Independentes, Quaceri et alii dge
nus fanatici in Anglia ep putantes se An
tichristu; nec mstros hnt, quilibet apud ipsos
pt ad cionem dicere et sacra administrare.

§ 40. Quertr IVto An, si mslem j. divini sit,
aliqua hierachia jurisdictionis sit a Xto instituta?
Rn: qd ffex e verbalem jdicionem solus habet,
e saltem illam que ad primam requisitam affir
mant ffici; vert an jdicio epor si secundi dili
systema epale si in presbyteror s. sacerdotes n

epos jure divino v̄ haō ipsi ep̄etat? Rō è
p̄cūlia definitio. Cum in Trid. dicō hoc
stabiliēb. Galli et Hispani voluerūt adjicere
jure divino; ver Itali n̄ cōsenserūt ut scribit
Cardinalis Pallavicianus in hāc cēlō huius.

§. dicō illa quæ Ecclia, adeoq; v̄ soli Papæ v̄
epis simul ep̄etere putat, è duplex inter-
na scilicet et externa. Illa è in usu clavi-
in facultate absolvendi et condemnandi, cre-
denda decidendi, imperandi; hæc vō exter-
nam v̄ politicam administrationem Ecclia tan-
git.

§ 41. Anglicanus prout ad ordinem jure
div., ita quoad judicium externum jure
haō epos presbyteros ponit; externam ju-
dicium nulli hūi tribuunt, imo eāmdē le-
ges et determinationes E. judicio et sanc-
tioni Parlamenti subjicit. Reliqui Evang
v̄ nullos plane epos hūt, v̄ illis solis nullam
judicium dant, ver Seniores, Ipti Ecclie à epis
suos ad judicium externam; qua internam
alioquin ⊙ soli committit: in cōsistoriis cum aliis
ex Seculari et ecclico Statu selectis, exercen-
dam adhibent.

§ 42. At Evangici et Ordines et judicium hier-
archia exulat.

§ 43. Capitula, Canonici, Abbates, Ppositi
apud Anglicanos C. Aug. Evang in Germania adhuc
dantur, imo eām claustra virginum, absq; tā voto
castitatis, licitē illis ēpor exire. Dantur eām
in Anglia fundationes, in quibus cœlibes hæc
tota sua vita manere, et literis vacare possit
pariter absq; voto castitatis. Atqui et epi. blicani
vt in matrimonio et proventibus amplissimis gaudent,
sedent q; Abbate Helmendi in parlamento su-
periori, hunt eāmq; suos Canonicos.

§ 44. Quæritur 5to Quæ sit melior forma regiminis
Ecclæ, an hierarchica a Catholicis, v̄ popularis Evang?
Rp: Hæc questio n̄ è juridica sed politica. Catho-
tranquillitatem E. suadet, hierarchicos regimini n̄
tinere cāq; adscribit; turbas vō et scissiones quib
Evangici pūpue tales ppē n̄ sua religionis jactari
solent, popularis E. regimini tribuunt, et di-
qualitatis. Neque in hac re valde aberrare vi-
dentur. Nam ecclici regimini eadem plane ex
videtur rao, q̄m civilis. Paucissimæ naōnes ho-
die in orbe terrar existit, quæ libertati
et æqualitati ita capaces essent, ut monarchicam
se bene se male administrandi n̄ exoculentur,
quibus ipsas ab atrocitate popularis despotismi,
tyrannidis paucor. specie libertatis et æqualitatis
in vēs grassarum libret. Optandum è ne locum
E. aplicari possit.

§ 45. Quæ de relatione membror Ecclæ quoad
Em in jure naturali ecclico §is 32 et §§ 47, 48, 55, 56,
58 dictatis, illa eām in jure positivo valent.

Pars IIda De Jure ecclico publico externo.

Cap. Imum De habitu Ecclæ Rnæ ad Rpblicam civilem.

§ 1. Mos erat apud veteres Chnos, lites suas,
quas ir se habuerant ad epos deferre, et p
illos, quasi epromissionali modo judicari facere,
ne coram hostilibus, suis judiciis sæpe Paganis, liti-
gare cogerentur.

§ 2. Constantinus M. primus imperator Chris-
nus effirmavit judicatu epor, quod caas
eam civiles, judicium illor pro tali hre-
luit, ac si imperator ipse eam decidisset,
ab ipo ita illis p privilegium dedit.

§ 3. Ita sim facti st epi ex connivenā pp,
civiles magistratus et fere p solos ppes de-
nominabant.

§ 4. Nrātim Dnus epus erat primo subdi-
tis imperatoris Dni, post Negri Gothor, tan-
dem imperatoris Constantinopolitani, licet jam
antea coeperant asserere epi Xi se pter
O, p neminem judicari posse. Virgilii tn ep
Rmi ita tractavit Justinianus imperator
Constantinopoli, qua delinquentem. Eid
imperatori mouit erat eam disputationes theo-
logicas p edicta aulica decidere, prout ante
ipos plures imperatores fecerant: tm abe-
rat, ut epi semet ir res civiles immiscere
p mitterent.

§ 5. Illam judicandi pottem ab imperatoribus
Christi sibi delegatam, epi Dnus paulatim ita
coepit exercere qua propriam, ptendebatq ab
spē peccati et sub spē denunciāe mi Pecti
ex dicto illo Christi desumtā. Sic Ea caas
civiles ad for E. ptinere, quia in oia caa pec-
cati subesset, nam alterutr ex litigantib
nstrum injustam rem vrget et quia omis pi-
delis pt et debet lesionem sui Ea denun-
ciare. Judicatus taliter in caas civilib sta-
bilitus delit occaōnem legib, quae de mari-
civilib donant, p pfcē ferendis et imperio
civili p ipsos affectando.

§ 6. In provinciis ab imperio Dnō avulsis, in
quib nova regna enascebant, multo major fuit
initio auctoritas epor: quia adhuc plane in de-
pendebant a Dno: quam in Dni imperio. Quia
in novis istis regnis usurpatores, pape curabant
semet p epos ungi, et coronari, ut sic populo
V. Testamento demonstrari posset ipsos ee legi-
timos reges. Cum hoc aliquoes fecissent epi
putabant sibi qui reges creant, eam regen de-
ponendi facultatem cp elere, pcipue postqm bo-
na ea ducta, et in fundi mutata st sicque Cleri
ir status regnor cenderi coepit. Illud jus, qd
ita sibi acquisiverant epi provinciales reges
creandi et deponendi, debuerē postea epo Dno
cedere, qui ipsos sibi subjecit.

§ 7. Dnus epus, qui ex subdito imperator Con-
stantinopolitanor, qui ipos citra Longobardos de-
fendere n poterant, jam futurus erat sub-
ditus regis Longobardor, qui ipsius ambioni
valde resistebat. Ver tale dnij in Italia no-
luit fere pter: elegit sibi remotū habitatem
evocavit q Pipinū ex Gallia, et filij ipsius
Caroli Magni. Et obstricti erant pfici, quia
pter approbavit et laudavit fac Pipini, qd
id, citra regnantem dnm Gallis rebellavit, eamq
oppressit et imperij ad se ptraxerit. Carolo
Magno facto e imperator Dnus, Dnus Roma-
et simul pfici.

§ 8. Posteaqm successores ipsius Caroli qui
imperatores la majori fortitudine degrassent

eam Pfex R. audacor factus ē; verō Imperatores Rnī-Germanicos, qui Carolingici successerant, coërceri coepit, ex quib Otto Magnus audit quid feuda Pfis qui a Pipino et Carolo M. acceperat, ut sic Pfem sibi fidelioremfaciat, et potestatem ctra alios ppes Italicos, qui ctra imperatorem rebellare et Pfem vexare solebant; tales tn dispō nō fecerat et Otto M. et reliqui imperatores, ut urbē Rome inhabitatores ab quo imperator ēssent Pfem eligere n audeant. Fbit itaq eppus Rnus subditus imperator Germanicus, quib eam urbs Roma subesset. Verūm ea eppus Rnus alios reges vexare incipiebat, ita regem Galliæ Roberti excommunicavit Idem tentavit sibi putavit Pfes, cum imperatore Germanico, sed prius electo Pfis debuit nō independens ab imperatore, ptera urbs Roma subjici Pfi; Clerus et bona Cleri a jdicione civili eximi, postea imperiū in ipsos imperatores extendi.

§ 9. Hæc Pficere incepit Hildebrand. Archidiaconalis qui 20 ann erat minister Pfis, priusquam ipse Pfex factus fuisset. Subtiliter mistendo & Statuta, ut soli Cardinales eligant Pfem, ita electus ē Alexander et post illū ipse Hildebrandus sub nōne Gregorii VII vir magni talenti et experientiæ, qui in aulis multorum pp legatus Pfis fuerat.

§ 10. Jam ante ipsū valde erant (animi) inbecille et ignorantiæ, quæ secuta illis diebus ad id pparuit, ut pulsa imperii civile p epos et Pfem eferri. Jam Nicolaus IIdus anno 1503 Fasc. IX. cessit Normannis in Italia, terras quas occupaverat & occupaturi erant. Illis tporibus res magni momenti in eventu certorum symbolorum pagebant, sub illis symbolis plebs semibarbara aliquid magni latere putabat. Jam vō ab anno 800 Pfex solebat coronare Imperatores. Ipsi imperatores sper p symbola efferebant feuda ſ: örökbe adott földeket v. jószágokat ezekből nyert jószágot nincs Lehetségük, de nincs Joguk & Lehetségek gyakorlásához: / vasallis suis ſ: fő-földbirtokosokban jobbágyi, nō Vasalli, de Summa: / v. gr. Platis p annulos et baculos. Pfex tpore coronationis dabat imperatori coronam, sceptrum, pomum s. globum aureum, qd scat orbem terraqueum, quem Pfex imperatori, qua suo vasallo conferat. Ipse enim erat Supremus dnus, et ideo qd dicebatur ferre ipsum coronam, que 3 orbis ptes bene cognitas denotasse dicitur. Eo tn n obstante aut primus observasset eam plures mundi ptes esse, eam in illas novissime detectas, et dū et quando detegeret has terras, jdicō rem sibi sumsit, illasq semel prosper Hispanis et Portugallis dono dedit ſ: Schlanitz Megyer Tom t. pag 433 ff: / licet coronam suam in quadruplicem, v potius in quintuplicem n mutavit. Attigui putant Gpli coronā Regem, sacerdotem et Prophetam designari.

§ 11. Jam Ludov. IIdus, Carolus Calvus imptor Carolingici n obscure agnoscebant semel ipsum ex gradu Pfis esse. Cancellarii enim et secretarii ipsorum, qui ipsi erant ecclici, talia vba ipsis suppeditabant; alia, eam adulatores Pfis talibus obstrepebant. N. est plane inauditum erat

Fasc. IX. 613 § 10

qd jam ipse Pfex Gregorius VII imperam
mando Germanię, Hispaniam, Hpiam, Saxoni
am diserte profendis Pfis declaravit, etic
tacite toti orbem terrar, ad hereditem Pfis
Rni ptinere ptendit. Post Gregor VII. manifes
hoc asseverant Pfes puque Innocentius III et
Bonifacius VIII, qd imperij et regna ee
et adimere ipsis epetat. Hoc si ubi potuer
eam exercuerit v.gr. Innocentius in Angliam
ille regi Gallię donavit, mox in ea peculiari
sua grāa et misericordia suo legitimo regi
stituit. Successores ipsius eam ita prorsus
tractarit Angliam qua Supremi Dni, puque
sub regibus Joanne Sine Terra vocato et
Henrico III, Henrico VIII eoq descendentibus pr
varit. Jure possidendi et acquirendi, prout
eam filiam ejus Elisabetham reginam. Ter
ptendo Pfus in Angliam sub Carolo Imo re
cruduisse, Pfex ao 1675 declarasse Regn An
glię jure imprescriptibili ad sedem Rnam pr
fessos ptinere, illadq dui Evoracensi Anglia
nem Rnam professo ecclesiae. Ceterq in im
peria adhuc altius efferre voluisset, qm an
tecessores ejus extulerit illam potiem Bo
nifacius 8us primus e p Philipp pulcr. Fac
illud Philippi, captivitas item Jubilei secuta
in qua Pfes p reges Gallię detinebantur ex
citm quid supreme potis turbavit, sed ptem
vem edere non potuit.

§ 12. Ut Gregor VII. monarchiam civilem
bi et successoribus adstruit debuit primo cler
rem omnib bonis ecclis potii pro eximere. Ho
fine coelibat introduxisse dicit, et Clericis impo
suit, postea, postea prohibuit Platis, ne ab
imperatore investituram, qd bona ecclica acci
piant, ne recognoscant se net ab imperio ci
vili hrē sua feuda, ut sic collatorem benefior
ecticor imperatori extorqueat, hoc intendit
anathemate si: egy hádi átok, v Dann i.e. Futsrongs
ninb Myß v. d. Umgyn mit d. Anstoßlöcherig
n átkozott, nin Dann dsutzig, Allmächtig: illo,
qd ctra simoniam si: egy házi dolgokban alkálás,
der Kauffer mit gmeltig Autorn: promulga
vit, cui rei deinde appendit Pfexa, qd revera
sepe reges et mti illor preo vendebant di
gnitēs ecticas et bona cum illis exsea. Henrico
Pfum excommunicavit et Subditos ipsius solvit
a juramento fidelitis adeo, ut nisi imptor se
mt Pfi subjecisset et imperij et vitam pdi
disset. Hoc eam q alis facta v. gr. q Friedrico II.
et Ludovico Bavaro. Ut cetera id eam juris
erectionem monarchię civilis Pfiane, qd Pfes
callido cilio de rebus mere civilibus leges
fere coepert, que leges q in ppore jus canoni
cum tinerent, et in scholis eam ac sec. XI. plerum
verq facile pvaderi poterat adolescentib
Papam ee Supremum civilem legislatorem.

§ 13. Tria SS Systemata apud Catholicos
de relone Eccle ad imperij civile:

1. Systema Papale qd nunc Statim hinc
describimus. Hoc Systema illo ipso tpore et
inde medius erecti est, quo monarchia spiritu
alis Pfis in Eccliam, exclusis epis. vi hujus
Systematis immediate et directe epetit Pfus
imperij: in oes imptor et reges, qui itaq fi
delitatem Pfi jurare debeant, secus privari

possent: impo et dignitte p ptificem, quia
sunt Vasalli Pfur; et hinc nec ullu titulu
s. denominacõnem possit quisqm ex ppõ in
orbe terrar assumere absq Pfis cõsu,
quia ille s supremus dnus orium terar co"
gnitar; sic v.gr. egre ferebat Clemens XI
qd rex Bonnie Fried. IIIus ipso nõ rogato re"
gium titulu sibi assumserit; monuit ppe
Cathcos, ne illum dignitem agnoscant; decla"
ravit in cõsistõio Cardinali qd haereticus pps
s dignitem antiqm deat pdere, eo minus
possit novam obtinere. Et Bonifacius VIII
in celebri bulla, que "Vnam sanctam" vr ad
1302 data s, de necessitate salutis ecie dicit, oem
hnem creaturam subce R. Pfici.

§ 14. Ho systema Pfcis ipsi sub specie
divini exercuerit, ut pt tum ex Epistolis,
nibus et Epis, bullis Innocentii III, Bonif.
VIII, Clementis V et Joannis XXII. Multi vi
ex eruditis, quos recenset Bellarminus
in libro "de Pfce Rõ" illud systema defen
derit, Pfices ipsi hactenus s nõ revocasse; im
eam recenti etate plures bulla Pfum
cund spiritu spirant v.gr. bulla in Coena
dni, et bulla etra Pavienses ducem
ante eos civiter dta data.

§ 15. Qt ad Hgriam attinet, nõ defuerit ex er
ditis catholicis, qui Regem Hgriae fendi docebant
ee Pfum v.gr. Bellarminus, Pinhofferus
Stinllingius, Levaloviticus, Augustinus Ste
chinus; ipsi vo Pfices in supremum exercere ex
lebant in Hgriam v.gr. Silvester IIus in bul
la ad S. Stephanum data, ex qua plendio hinc
Pfa derivat, et qm bullam p Levarkaviti
ediftam, atq ut aliqui putant fabricatam,
saltem arte Levarkavichium nulli vi am
ee, Praj pro impollucta et viata declarat,
in qua Pfex Regni Hgriae p Regem S. Stephanum
S. Petro oblatu eidq et successoribq reddit
et cfert. Hinc Gregorius VII in bulla ad Sa"
lomonem Regem data egre fert, qd Salomon
Regni Hgriae Rnae Ecclae propriu a Rege Teuto"
nico in feud acceperit. Gregorius IX sub An"
drea IIdo, Nicolaus III sub Ladislao Cumano
ita semet gessere qua supremi dni Hgriae
Bonifacius VIII vivente adhuc Andrea III, Carolo
Martello Reg Hgriae de nunciavit. Juri suo in
Hgriam insistebat Pfex, pupue q Arpadiana
familia in sexu masculino defecisset. Quae
am reluctati fuerint Hgri, et Clerus eam
Hgricus, qui sibi eam legati Pficis, imo eam
ipsi Pfcem excommunicavit: tn Pfex scopum
si in Hgria attigit, quia Hgri strenue certa"
ntes pulsi, Carolo Roberto sponte hdem Re
Hgriae creare, quem Pfex cfirmavit, hicq jus
suum in R. Hgriae manu demisit. — Ludovicus
Magnus R. Hgriae qui sub juramento promiserat
Greco auxilia etra Turcas, a juramento absol"
vit; — postea Ladislaus qui ad Varnam put
etra promovit. Ferdinando Imo coronam impe"
atq cõsu suo dari posse negavit. — Maximi"
liano IIdo et Josepho Imo in Edicto benecaminate
excommunicationem et imperii amissionem mi"
natus est. — Sub Ferdinando III pterq jus Pfcis

in Hpia artib Levanhovitsii recrudescere coepit. His tñ nõ obstantibus fatend est, nullu Regem Cathcum majora et pulciora circa sacra jũ tñe, qm hel. Hpia, ut infra dicet, jũ tñ dolend qd eadẽ jã in propria potte vel p Pfcem delegata putent aliqui p. Hgiã ex Iercei.

IIdum Systema erexit Bellarminus Card celebẽ valde Scriptor et athleta Rgionis Cathcæ. Ille negat directe cpetere potte Pfũ in imperij civile, vel assenit indirecte cpti hoc cpetere ppter bonũ Rgionis et Eccle ad cuj jus potiũ pdict Pfex ad finem Spiritualem promovend eãm ipsos Reges Regnis suis pi bare, subditos fidelitis nexu solvere, et p. Hereticũ dt, vel aliquo scelere saluti aũ nocet. Sic describit Pehem Prof Vien nens Systema Bellarmini. Hoc Systema par ẽ nihil a priori papali systemate diff fert, licet multis argtis defendat.

§ 16. IIIi Systema est juris Canonici quorũ recentiorũ, qui q videssent priora illa systema ta nõ posse defendi, novũ excogitarũ, sed eãm par feliciter. Secund hoc Systema in ea rõ ẽ republ in qua Cathci plures vel pauciores habitant, duæ sunt Supremæ potte, ab invicem nulla ratione dependentes, sed quarũ utraq Suprema et Suma est in sua linea et Sphera ut p. imp ecticũ in ecticis, civile vero in civilib. Hoc Systema ẽ recentiorũ autte p plures p plerosq Europeos ppe adoptatũ, novũ est p Gallicam, virtute cujus ti q Pfice initi, de quo infernus furiosq agebã

§ 17. De hoc systemate observand:

1. qd secund hoc systema non dependeat quid ut ptendit imperiũ civile ab ecticis, sed nec ecticũ a civili, imo ut videbimus recepta civile dependet ab ectico.

§ 18. 2, Secund hoc systema oẽ regnũ in quo est Cathcũ, externo imperanti subest up. Pfci Rõ, cui eppi juramentũ subjectionis jurant, quo promittunt semet jura Pfcũ etra quoslibet defensuros, quicquid terra ppsa etra illu aliquid moliri vellet Pfcũ detectũ, vel, hereticos aliq schismaticos, vel denig illos, qui Pfcũ inobedientes et persecutores s. pfcale R. Clementis VIII jussu edidit Anth verpiã 1627 p. 59.

§ 19. Cum vo prout vidimus ptentiones Pfcũ infinitæ sint, quas in civilem potteñ et in eam formant: extranei illud imperiũ valde periculosũ putant et imperanti, prout fuit sapere ipsa. Quia eppi si posset vel illas Pfcũ ptentiones dnt vi juramenti defendere et manutenere.

§ 20. 3, Secund hoc systema: quicquid juris et progativar habent Clerici et Ecclia s. realia s. personalia ab imperatore habent: quicquid potest in reb civilib ab imperante sibi delegata potte posset facere; si tñ imperans illa progativa minuere vel potteñ delegatam recipere vellet, repugnarent ipsi eppi et dom lites. Quia nõ approbant illud systema, quo dicerni s. Cardi stabilire voluerit; vera antiqui

vrib adhuc systematibus libenter adhuc
inhærere vellent, si possent, vgr. multi D.
exulti hodierni, Evangeor more imperanti
fuere volentes hoc struunt, qd Eccla in suo
proprio jure posset impedimenta matrimo,
nii dirimenta & impedienta ponere, ul,
tra qm Moises posuit, ver delegata ab
imperatorib civilib potte. Sed tu, si illa
impedimenta tollere vellet imperans, n
libeater ferrent Epi, imo eid totis vrib
repugnarent. Quia cailj Tridentin jam
diserte definivit, qd in si quis dixerit eam
in hac jus impedimenta dirimenta ponen,
di matrimonio, ultra qm Moises in levitico
[: libr 3 :] fecerat, anathema esto". Sic
e cailj Tridentin manifeste, jus legem
ferendi civilem, Eccle dedit. Dicit quid D. con,
tulli superius attacti, qd cailj illud patiat
anathemate, qui nec proprio nec delegato
jure posse eam illa impedimenta statu,
ere, asseereret; ver boni isti viri propter
hanc interpretationem anathema cecidit in effu,
gissent; cailj revera in delegato ver proprio
jure Ecclæ posuit. Tam difficile est, quod Ca,
tholicos discernere, quæ sint civilia, quæ
ecclica, adeoq; quid sacro, quid civili imperio
subsit. Hinc in secunda hoc recens systema,
na, valde dubitari pte, an imperanti Catho,
lica plena majestas civilis spectat, vel ttm si ea
mi plena? an vera sua potte, si plena sit
illa & minus plena, secure uti p Clerum ipsi per
liceat? Infra nos videbimus.

§ 21. Desisterent Epi si Imperans prohiberet, re
censuræ s. pœnæ ecclica aliquos effectus civiles
haurij, à nec pœnas tporales infligat Eccla — velne
in negotijs civilib censura adhibeatur, quum ta
effectus civiles & plane pœnæ tporalis in ca,
dunt sub imperij spirituale, ver dependentiam ab
imperio civili, prout negotia civilia, quæ nec fors
ecclica delegata sibi potte tractant, quæ si im,
perans tractaret, ipse in posset in illis cen,
suras ecclicas adhibere, & nec delegati ipsius.
Super talibus quæstionib & periculosa certa,
mina enasci possit in duas illas tas in una sotte
civili existentes supremas potteas. Quia illa
quæ imperans ad suum pertinere diceret, eam
Ecclesia sibi vindicaret, ut ad suam pro,
priam in delegatam potteam pertinens, qui vp.
ttm abe ut aliquid sibi delegari [: hildesiæ valaho,
vá o. gr. rem ad senatu valahova igaritni :] posse
ab Imperante putaret, ut potius civilem potteam
em a se pendere et sibi subordinatam esse,
et sibi et alijs persuadere velit.

§ 22. 5, Dantq; negotia quæ sit mixta ex civili
et ecclico, de quor sequelis et effectib an et in
quanta, scilicet illi effectus sit civiles & spiritu,
ales? in illas duas supremas potteas sit facile est
decidere, v. gr. apud antiquos Xnos matrimonij et
in praxi et in theoria fuit dissolubile, eam quoad
vinculu idem obtinebat sub imperijs Xnis, donec
Augustini dogma, qd matrimonij sit signum unionis
Christi cum fidelibus paulatim invaluerit

et in Ogiam irrepsisset. Divortii vestigia occurrit adhuc sub Regib Carolingicis in Gallia, et sub Stephano V. in Hgria Libr II, cap 28. Justinus eam effect Christi divortium admittentis, quoad thorum et mensam thm restrixit. Jam hodie matrimonij ptim e tractus civilis, et inde fluunt effectus civiles, ptim est Sacramentum et typus unionis Christi cum fidelib, sed Li Imperans jure sic uti vellet et divortij quoad vinculum civiliter admitteret: de effectib talis divortii magna disputatio enasceret ex Imperatore et clero, quia Clerus, putaret talem psonam valide in vivo posse aliud matrimonium, et proles inde nascituras fore legitimas. Quia hoc cum divortijs Evangor denegat, quod tn pro nullo habel aliquando; eo magis ej debet negari divortijs Catholor. Hoc eo periculosius est, quia de legitimitate natalij quoad Catholos hucdu Clerus judicat in Hgria. Adhuc major difficultas e illa qd aliqui Catholi nec admittat matrimonij ee fori mixti, vel unice fori spiritualis dicit: negantq valid ee matrimonium alem ctractu e civiliter si a Sacramento abstrahatur.

§ 23. Verum quid e, qd aiu D. Culti, qui hoc systema stabiliunt independentiam duar supremar potestatum in Republica docent, via illa qua Evang aut naturaliter ex jure matricollum eria Imperanti circa sacra tribuerunt, et quae supra de jure Naturali ecclico diximus, eidem imperanti cpetere asseverant, atq in hac re velle Evangij imitari, ne videantur minus facere civili potestati qm Evang. Quae jam circa sacra e ad jus advocatiae positivum vel ad jus inspectionis negativum reduci possunt.

§ 24. Advocatia ecclica explectis ois illa jura Imperantis circa sacra quae ad rectorem promovendam et recenam regionis ad deum bonum ordinem, pacem et tranquillitatem Ecae et eam bona Ecae defendenda faciunt.

§ 25. Sed de limitib hujus advocatiae in eadem Ecae sententia pius et D. Cultor imo nec horum dium. Hinc, si Imperans bullas Pontificias tranquillitati Ecae periculosas a junib pp. prohibitas ad publicari e in scholis plegi prohibeat, prout Josephus bullam quae a Christi vicariis „In coena Domini" vocatur, item bullam, quae ita incipit „Unigenitus" prohibuit, agere fatebar Pontifex et Epi, qui tn facti D. Cultui defendit et laudant. Nempe bullam „In coena Domini" aeternis tenebris ad quas damnata e adscripsit. Bulla haec „In Coena Dni" ab ut fertur 1610 per Paulum Vtum reducta, per Urbanum VIII ab 1627 publicata, anathemate fecit haereticos, schismaticos, et eos illos qui a Papa ad Concilium appellant, etiam ppter abusivam prohibitionem Pontificiis nem exigentem, a haereticis foedus faventes, necq qui citra abusum curiae Romae secularem potestatem invocant, et ad eum recurrunt secundum Benedictum XIV Pontificem; Prosulem, Cardinalis Lambertinum de festis pt I, cap 19 jam ab eo 1748 facere in stenam dictae bullae solebat Pontifex die Dominicae passionem Christi Dni precedente, haereticos deos

vere, qd hodiedq faciunt:/ postea singuli fere Pfes aliquid addiderit. Sic erata famosa illa bulla. Q Josephus bullam Vnigenitus prohibuit, set in plecoribq Epis explicari, que bulla occasione Jansenisticar in Gallia etiam tunc temporis turbas fecerat: putabant enim Epi Pem ad fidei questiones semel imittere. Porro ad D. advocad ptinere asserit ich D. Gulielmo levare falsam opinionem, ita eam vocant eam opinionem que differt a Pontificia. Clerus tm et Pfes reclamat, tm tolerand veram legibus et pactis, quib dissidentes a Dna Ca recepti sunt. Tribuunt adhuc Imperanti Duq de bonis Ed utilitatem disponendi: vertit Trident in ceiliq sessione 22, cap 6 hoc jus ad Epos, qua sacre sedis delegatos ptinere definivit. Eam alia limitia dant, vgr. jus ceiliq provincialia celebrandi, jus limitandi dioeceq determinandi etc, que pariter Pfes ad se ptinere defendit.

§ 26. Inspecto Seculari, qm aut ex jurib matrimonialib civilib fluentem D. Gulielmo dicto Imperanti circa sacra tribuunt, explectiq in se ji oia illa avocandi, quæ circa Vnionem, Rei pubq nocere possint.

§ 27. Si tm vgr. festa, processiones, peregrinationes ad loca certa, jejunia vellet Imperans mimere, a vota, juramenta, professiones Religiosas suffere, ordines Religiosos tollere, appellationes a Decretis Romam mittendas prohibere, Epos juribq illis, que Pfes ipsi ademit, uti jubentes, a deutiones Papæ, quæ pue dogmaticas ante promulgationem inspicere vellet imperans: toti Cleri, si saltem supremi ectiq in suo Do imperantem i.e. Pfem Rmo offenderet, Epos, qui juramento ad Pfici obstricti ipsi invenirent reluctantes.

§ 28. Nq e impossibile, ut ubi Pfes, hq ad sufficienter ppatatos viderit, etra pces talia audentes, arma sua antiqua arripiat, illos excommunicet, subditos a juramento fidelitatis tollat, si saltem toti Rmi in dicto affiiat, qd alio quin sufficit ad id ut plebem superstitiosam et bene ppatam ad rebellandu etra ppem pmoveat. Tunc enim Cultus Dis saltem ex more aliquo:/ externus cessat, altaria ornamentis spoliantq, imagines Sanctor, statuæ et cruces humi prosternuntq, campanæ chicescit, sacramenta n ministrantq, mortui loco profano absq cantu et precib defodiuntq, matrimonia in cœmeterio copulantq, nemo neminem salutat; ubo ita ist eparata ria, ut appareat totq regnq esse D. maledicomis. Ctd quantam effervescentiam possit influxus Cleri fanatici et superstitionem plebis catholicæ, quæ alioquin fere unice in his ponit religionem in tali rerum statu producere, quisq pt arbitrari, qui vires Cleri et fanatismi novit.

§ 29. Ex his ef fluit, qd licet hoc systema tolerabilius sit priorib duob, quor vn ipi Pfes stabiliverit, aliud Bellarminus introduxit, tn nec hoc novum systema pt salvare independentiam civilem a spirituali. Instituta tm subsistit, multis & difficultatib laborat quo ex nra regimi-

nis hierarchici et ex portento vicariatu Christi fluunt, eâm Pfis et Epis hoc systema agnoscerent, qd tm Lactemus fecerit, quin imo typhematis antiquo firmiter inherent, illudq in quarto post exercent. Sic bulla ctra Parmensem ducem ao 1768 data in spiritu antiquar bullar è scripta, prout eâm recenor, quae ad Synod Pistorensem in M. Ducatu Hetruriae celebratam è data, in qua Pontes Epi reprobant Pfis usurpaones. Pius VII ex Gallia redux, p Hetruriam iter faciens, dicti Epi priorem suam opinionem coram Pfice abjurare. Bulla ctra Synod Pistorensem è dta 28 Aug 1794 vbis "Auctorem fidei" a Pbis initialibus. Proxime prohibuit Epos quo Catholicis certi tractatus circa dictam bullam Italia scriptam.

§ 30. Cetera mala quae ex celibatu Cleri, ex multitudine regulor ordinis, ex intolerabili Cleri Rni Catholici ex zelo proselytas faciendi, aliisq regiones optimi studio, ex pnis Cathedr, plene Jesuitar de hereticis in sinum Eccliae Rnae reducendis, ad defendendi Pontificis auctoritatem indurent, licite ad libertatis fluunt, magis ad poliam, qm ad jus pting. Quia vo, tam hdie qm illa, quae superius de systematis Cathedr circa habitu Ecclae ad tempus dicta st, ostendunt Catholicae regionis exercitum, n posse tam secure admitti p Epos Pontifices a Christus in suis terris, qm Evangelia p Cathos Epos admitti pt. Quis vo dubitat an illa, quae hic toto capite de Pfice Rno et Eccla Rna dicta st, revera ita se hnt sint fontes Evangelii, et rem ita se hre intelliget.

Ad fontes vo hac in mau pnent: bullae pontificiae, libri de ceremoniis Pfis tractantes, bibliotheca Vaticana, ao 1591, Romae edita. Glossae Gratiani pfiale Rno, opera Baldi, Decii Felini Cardinalis, Parisii, et Bellarmini; Velaones Curiae Rnae auctore de Lucca, et Augustini trium phi liber de potte ecclica; opera Alvari Belagii, Hostiensis et Demitar fere oium. Hiberni Cathei in instana sua, nuper Parlamento porrecta, fere haec oia abjurant; pettis libri regionis eorum et oia jura civilia dari. Instantiam plures 100 e nobilibus subscripsere, ver ex Aepis et Epis quos multos hnt, nemo subscripsit, id qd suspectum è.

§ 31. Vix unus ex Cathcis pphis jam plura et pulciora hnt circa regionem qm N. Hpia. Exercet enim jus placeti regii v. gr. Neapolim ex communi cuno ante publicationem et executionem jubet sibi pro implendo placeto regio referre. Vide Resol. ddo 4 Jan 1793, bullam Pii an, quae ad Synod Pistoriensem celebratam emanavit, prohibuit in regno ingressum, imprimis Resol ddo 20 Dec 1794 recusans pro dispensatione damnam fanchelos absq ctu sui Pris impetrandi vetat 30 Jan ao 1794. Pingit statum professioni regiosae anni sui 21, 12 Mart 1802. Succedit Plato ab intestato beneficia vacata aprehendit, et cui placet efficit Epus denomi-

nat, p Pfces tñ cfirmandos, sepe plato epp̃os inferiores denominandi facultatem eãm privatis cfert v. gr. Epũs Zagrabiensis, pps Peterhazy, Batthyányi et Comes Festetics denominant aliquos Pprios. Porro vicarios capitulares speciali decreto cfirmat, limites diœcesis defigit, cpatus dividit, novos creat cum cõsẽsu Papæ.

§ 32. De his vib observand, qd plerique et quib pores (alibi) Cathci ex his tñ putant, ita exercere v. Hgiã qua talem, i. e. jure mattici, ver qua legati aplici, adeoq de legato p Pfcem jure n proprio. Refert em chartul. ut in vita S. Stephani, Lib vestr. Pfcem Dn̄ dedisse hoc jus S. Stephano. Certus est Andream IIm ao 1233 ad legat Pfis Jacob Prenestin. item Belam IVm ao 1238 ad Gregor IX scribentes agnoscẽ hanc pottem a S. Stephano cẽ datam, qm̃ Postea civiles Cstantiens sub Sigismundo imperatore et Rege Hgiæ celebrat cfirmavit, ut refert Verbœczy P. II Vide Szvrényi J. publ § 178–224. Si hæc ita sũt, et de jure ita cẽdnt, R. Hgiæ n̄ ẽ independens. Quid Veri Jesuita Peterfi et tacite eãm Epũs Batthyányi de legib in dictis Hgriæ latis, ja in Lapidibus

§ 33. Rex utriusq Sycilie, quo ad Sycilian Pfcem ips repetet, et illius pottem exercet, qua legatus ejusd a latere. Hoc jus vr̃ monarchia Sycil dict tribunali Rgio, qd ẽ in Sycilia et ejus pres judex Monarchiæ Sycil

vr̃as

Pars X.

vr̃, ad Pfcem n̄ dat. appellata in Regno Neapolitano usq ad ann 1788, quosq Ct. et Cpatus, Papa cferebat, ver Rex modernus dicto ao declavit semet eosq in pottem collatur et, si Pfex cfirmare nollet p Cpes suos decrari et confirmari curatur?

§ 34. Cum ao 1801, modernus Imperator, tunc adhuc cõsul Gallie cordat cum Rõ Pontifice cãlasset, observat ẽ Regnanti Gallico, vi illius cordati, n̄ cpetere tlia jura; qm̃ aliquib Cathcis ppibus circa rgimen cpet. Vide Politicus Journal ao 1801 pag 393. Qui hoc observavit, non potuerit, alios ppes pre oculis hre; qm̃ Reges Siciliæ et Hgiæ. Quis ppia et ptentiones Rmæ Curiæ novit; dubitare pt, an d Pfex id genus cordata cludit, id ea mente faciat, ut jura supreme pottis civilis ess aliter eib cpetẽa agnoscat, vel vo eas ja tunc primo ptib dare et exercenda p̃mittere putet, id cert est, qd di Cathcus pps sup juribus mattic, illorq exercitut jure Christo et dubio cum Papa tãgere det, suam ab ea dependẽa n p id agnoscit.

Motiva Cordati Gallici cludendi erant:

1. Synodus nãlis Gallica et Bonaparti et Pfici suspecta, ut sali: illam quasi beh ẽt p̃ Cordat cpositis dimittendi occõ adsit.

2. Fervens hum̃ cum Anglis, quos ipse Bonaparte hæreticos ẽ dicebat.

3. Captãd benevolẽa Hibernor Cathcor.

§ 35. Vi cordati hujus Rgio dnãnt in Gallia n̄ dat. Pontifex Galliam divisit in diœceses, Bonaparte denãt Epos et Pfos p Pfcem confirmandos. Nec juramenti fidelitãs erga Stat putt

deposituros. Ecclia renunciat bonis ademtis
ver libi stipulat ut mstri R. Cathci et ex d,
rio publico, provideant, ut item et illius pote
exercet, qua legatus ejusd a latere. Hoc jud
monarchia tyrannid. Attribunali regio qd est in
fundaones pro Ecclia privatis facere liceat. Exer
cij cultus externi cakeniend ee det ordinaonib
politicis, ordinaones illæ circa exercium et ad,
nexa regionis facta st multo majoris momenti
qm ipsi ccordat. Bonaple declavavit omnia ca,
thcam regionem ee illam, qua Gallos felices red,
dere possit. Legatus Pscis det scriptis et ver,
balibus semet obligare, qd offo suo fungi sta,
tim in Gallia desinet, ut prius regnanti Gallis
ita vix fuerit. Bullæ, brevia, et alia ordina,
nes Pfis absq esu Imperantis publari n po
sunt. Dies festi, præter festa Nativitatis Christi, ad
sumonis festa Mariæ Virginis, et deinq om
sanctor st oes ad Dominicam sequentem re
stricti; matrimonia copulari et benedici n pos
st, nisi prius coram Magistratu civili legali
ter inita fuerint. Mstri extra Eclam habitu
seculari; ebque nigro uti dnt. Regsi ordines
oes in ppetuum sublati st. Porro coelibatu
Clero Catholico impositus e. Infallibilitas P
ficis Rni n cognoscit. Epi, qui sub revolu
ne offa sua retinuert e adepti st, Justhia
matici in graam Pfis retigrare coacti st, de
fuerint adorati se non. Erant enim apud
Pfem quidem Jansenismi, apud Bonapti vo
Jacobinismi suspecti. Emigrad eam Epi, qui v
Anglia e in Germania huc degit, e domu
Bourbonicæ adhærentes, in graam Bonapt

p Pfem ad retigrandi comoditi st, qd tn tt
in Anglia, tz in Germania viventes hactenus
facere recusavit. Sic e Epi, qui antea in Com,
nione e Pfice pmanserat, facti st Schismatici et vv.

§ 36. Ver nec in ipsa Gallia st res E. ita pac,
cata, prout ps e ex dicta. Qui pro ccordato scri,
bunt ad ultra montana ppia inclinant, Pfis
auctoritatem et ja ultra ccordata extendere stu,
dent. Celebris Albe Daruel; qui tn am Jaco,
binismi edidit; scripsit in hanc rem „Du Pape,
et de soi Droits religieux al occasion du
ccordat" 1804, & Volumina similia st huic „Histoire
du Clergé de France de plus la convocaon des
etats generaux par loeaux tb, jusque au re,
tablissement du culte parte premier consult
Bonaparte 1803. Pars adsta libertati ecticæ
sub revolucone vindicata coheret. Cssel ex
Republicaonis sed jam dimissis Epis et alis
mstris Pronis quor caput erat Gregorius Blois
epus, hodie relicto statu ecclico senator, qui
cum annales de la Religion edere solebat
a ccordato introducto cessantes. Hac secta ho,
die fere tacet: quia et dicti Jansenismi et
Jacobinismi suspecta e: celebre scripta pro
hac secta prodiit ao 1804 Le Curicien Clergé
de France fuge par un Evêque de l'Italie.
Hoc opus edidit Degola Genua oriundus, mbr
Cæli Statuonalis Gallici; extraxit vo ex ma,
jori opere illo qd Benedictus Solari epus in
Liguri Nolensis ctra Cardinalem Gerdilium
scripserat, qui agre ferebat, qd Solari ad litteras
Gregorii honorifice respondent, quibus illum invi,
tabat Solari p Gregorium ad Cæli Statuonale

Gallia, accusabat ita qd tit pticeps schisma-
tis & republicanos ejus primatu Romani Papæ
Rnæ derogantes excitabat.

§ 37. Quidquid ejus sit, fatendu ē, illa, quæ Bo-
naparte fecit ecclias, pro reformatione Catholicæ
posse hñ; hoc eo magis aptabebit si leges subse-
quas de matrimonio latas videmus Codice
civili, l. divortio Tit 5, § 155–56–57. Secundu
has leges admittu ē matrimonia inter patruales,
amitinos, et consobrinos i. e. fratr et sororis libe-
ros; facultasq dispensandi in casib prohibitis
civili potius relicta, et hoc ratione pr status Ci-
vilianis postulat in sua oratione, qm ad ejus le-
gislatio habuit, egregie redditu est; pariter
divortii quoad vinculu & facultate ad alia vota
secundi admittu ē, Cod. Civil. 2 livraison Tit 6.
adhuc laudu qm apud Evang in Hollandia admittitur
hujus rationem reddit, et qd libertas civi-
one pr hanc legem n violet, imo defendat;
demonstravit Constitutionis Treilhard id
recte. Siquis enim ex fidei sui principiis, n
putat sibi quoad vinculu a Juge divortium,
n petet divortii, vel si altera pr petiit et
impetravit, n tenetur ad alias nuptias: eodem mo-
do se hñt res in secundo et gradibus ulterioribus
matrimonii admittentibus. Siquis enim pu-
tat tale matrimoniu ee ctra Religionem absti-
neat ab illo. Ratio cogitandi legislatoris Gallia
circa matrimonia eadem ee videtur, quæ observata
quoad matrimonia Catholicorum in legibus Borussicis,
quæ leges auctoritate publica ad eo fine in
Gallicam linguam vsa, ut legislatoribus Gallis
subsidio ee possint, vide Allgemeine urb. Teutsch
Archiv für Preußen 2 Band, 1ste Abtheil. § 2. item
§ 135. Eodem modo statuat Josephus Primus, n quid
de divortio, vere de impedimento dirimenti, ex
cau adulterii, de dispensationib a Sede
petendis. Ex his intelligitur, qd legislatio Gallica
majorem sibi facultatem sumserit, circa res
ecclasticas. Divortium quoad vinculu ctra dogma
Catholicæ Ecclæ admittendo, qdi & unus pps Catholi-
cus ante hac fecerit, & canonistæ veteres
res admiserit. Et hæc de relatione Ecclæ Evang ad
Rempublicam.—

Cap. IIIus De habitu Ecclæ Evang ad Rempublicam.

§ 1. Quæ de hac nata in jure ecclico naturali tradi-
dimus, ista eadem in jure positivo ecclico Evang.
valent. Evangeli enim nihil invenit in sacris
libris tale, qd illis incitamento est, neq leges ecclicæ
illius hñt positivas, quæ civili imperio dero-
garent. Ordo & jura circa sacra quæ imperanti
ex nata imperio civili, vel circa advocatiam
ecclicam vel circa inspectionem exercet, et quæ
superius in jure naturali ecclico § 60, et jure positivo
Statuum 2do § 24. 25–27. exaravimus, una
cum limitibus eorundem § 61, jure naturali expo-
sitis, venerantur, et suspiciunt. Catholici eadem de cultu
qui illa imperanti circa suam Religionem tri-
buunt, a Protestantibus illa dicerent, qui n minus
ad sanctam Papisticam-Cæsaream, qm Cæsareo-Papeam.
Papisticam-Cæsaream vel antiquioribus & Catholicis Evangelicis
monarchia illa vel alia Principis, secundu qm doctrinæ

sit simul supremus imperans, supra oēs re-
ges, et ppēs, et in civilib et in spūalibus.—
Cesareo Papea tyrannis illa est, qm civilis
Imperō vellet exercere in ēdiera v. gr. ere-
denda imperare, ad rgionem aliqm invitos
cogere, prout Papa hec plendit sibi cpete-
re. Vbi illa est, dum Eā immiscet semet in
res civiles, vt dnāt in mbra Eccle, hēc vō
dy Imperō dnāt in rgionem.

§ 2. Ver quia qd Evangi eām sua colle-
gialia pā habeant, quor exercium vnice illis
cpetit, nec in illo pō Imptem turbare possit.
Quia posita rgionis libertate ponit jus in
societatem s. Collegij evalescendi, tīcq; media
ad finem necessario ordinandi. Dicta vō so-
cietas ttm ita differt ab alijs societatibus
minoris in republ, qd nobiliorem finem habeat
et qd magis sit necessaria qm alia ad finem
eām attis. Quivis am in hac sotte n possit
pscribere Imperō externos actus et illor
formam, prout refors in alijs sottis quibus
pōt si; quia si hoc vellet, deberet primo cō-
sēnem internam imperare. Nam actus exter-
ni in religione ~~in rgione~~ externa ex
civōne dnt profluere, et illi cformes esse
tō stato in statu n formatur nec cujus-
lis nec heresim formati. Quia potus ipe Impe-
rō deret cavere suos subditos, ut in sottem
talem coalescant, ut sic ea decenter et ordi-
ne fiant, cām in republā n ttm in E. Illa
q pā collegialia, eorū exercium, n ttm Impe-
dimenta n ponit exercō juris Matteor circa
sacra, vert illud facilitati. Quia multo facilius
ē iteyre sotti inspicere, qm multis hnib extra
sottem, et quia Evang nec in fidei articulis,
nec in exteriori cultu, ā alijs rgionib adnexis
patiantō quidqm, qd civili sotti periculosum et
damnosum est; et hec ē duo, qd statuus illi, in quib
Evangor rgio viget multo florentiores et vnis
validiores st ceteris partibus qm cathi:

§ 3. Evangi itaq n ttm ab exercō supre-
me inspectōnis nihil sibi, sueq Eccle metu-
end hnt, vert eām ab advocatia imperantis
vbi illa, que ad emolumenta rgionis sue
faciunt, suo jure sperare possit.

§ 4. Quod jura potius publica, circa sacra
Evangor legib patrie stricte positivis, plane
art 26. 1791 declarata: v. gr.

a. Caveat ne erecō novar parochiar intro-
ducō qd publica rgionis exercitia in aliquem loc
et tpli illa occasione instructō cum agravā-
ne plebis stipuentis fiat, vert nisi ita
admittatō, si coloni, sufficienti fundo provisi
sint, et cgruus stipendio rgionis exercō
rius familiar in loco tali deprehendatō.
Jure nobili ā dnor terrestri, Evangor intro-
ducne liberi rgionis exercitii erectione item
et restauratione parochiar et tplor pro irre-
stricte declarata.

b. Synodor celebrandar loy, objectu nium
sonar dnt Evangli sue Matti pure inti-
mare et hnem regium absq rgionis dimi-

mine deṙna ar, ad illas in testimoniū ad-
mittere. Canones et Statuta in Synodis con-
denda nisi post cōfirmationem Regiam vo-
lent exteri firmitatē.

c. Inspectio Regia in Scholas Evang
medio legali Regni Dicasterior exercenda
Suæ Mattī reservat: Coordinatio Studior ad
propriam Statuum et OO: p Suam Mattem
determinanda, eāmq ad Scholas Evangor
p: talvis Religionis objectis: extendit. Schola-
rios absq indultu Suæ Mattis Evan-
gelicis exigere n licebit.

d. Supinspectio Regia cum ad fundationes
Evangor extendit ut saltem illæ ad men-
tem fundator ad ministrent.

e. Ne Cives a Religione Catholica ad alter-
utram ex Evangeis temere fiant, cura-
rentes ejusmodi casus ad Suam Mattem re-
ferant.

§ 5. Limites ejusd juris Mattici circa
sacra Evangor eod art. describit:

a. Evangi in suo Religionis libero et ubi-
que publico exercitio, ne quid p Suam matter
turbari possit, eo minus p alios.

b. Canones in Synodis Evangor editi, in
quor cetu sunt in posterior modo quo dicit
e diversi, nec p Dicasteria alia mandata
nec p Resolutiones Regias poterit elaborari.

c. Studiosi Evangor ad beneficiorum pro
recipienda a stipe, et adjuvando ministerio, et
erudiendo, pariter ad Academias exteriores et
beneficia, quæ ibi distributa sunt, participare licebit.

d. Libros symbolicos, theologicos ad proprium exer-
cium spectantes, sub inspectione peculiari ipsor
ipsos distituendor et nec tenus edito V. Locum-
tenentiali referendor censor excudi facere po-
terit, ea tñ lege, ne ulla in Religionem Catholi-
cam convicia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Cum Clerici Evang per suas rgiones ppes
et Supos magistratus ad res Ecã dirigen-
das adhibiti, ptes q̃ Edictõis ecticã illis
demandate fuissent, emisit inde in Böhme-
rus ait in libb dñandi ingenio ductis id
fere clericalis pottis abusus, quo premit
Ecclã, ut scil: jã cõmissa vi et potestate
tenere, in usum eorum obeundi arbitrio, imu-
nitatem et executionem tueri vellent, quos
conatus cum graviter ferrent multi tum ad
eos impugnandos animi civi sunt: tum
el Pufendorfius, de habitu rgionis ad ci-
tam civilem, Papatu aut impugnaturus
impugnavit, Clerum sub Ecclã affectare
imperium et nisi eius Clericos Ecclesiam
pottem vi ecticam penes Ecclam ee, dei-
q̃ alia ee ppria jura, quae ex naã matris flu-
unt, alia, quae hpti Ecclae ppria vi ostendit.

§ 7. Ulterius progressus e xnus Thomasius
qui Ecclae vim jã denegavit, vere ee in potte-
tem ecticam ex imperio civili derivavit, p rid
alia occasionem dedit, ut vestigiis Pufen-
dorfii insistendo jura imperii a juribus Ecclae
accuratius distingerent, et utrique qd suum
e attribuerent.

§ 8. Jura Ecclae s. collegialia in emolu-
mentis E. et ex ejus usu in Evangos ppes mxam
ptem ut jam alias monuimus translata in
reformatis apud Evang jã ep alia vocabant
eo q̃ arcta p epos exercenda recepta vel
reddita e libertate in adempta st, atq
hodie p Evangos ppes in propria, prout Impe-
circa sacra, vere delegata pottate exercentur
jam magis jam minus restricta st.

§. g. Quid positivi mihi innotuerit de relatione
E. Evang in Gallia ad Rpbm civilem, in eo ab
institutis alibi hic loci retuli se. Par. Illud e, sed
momentosi. In Gallia nulli dogma, nulla formu-
la rgionem tangens, pt p Evangos publi-
ã in Ees e scholas indui, ante a probatum nem
civilis pottis. Offales ecticos Evangos imp
civiles denominat. Dt imperans in Gallia utpe-
re semet in jã Evangos collegialia intromit-
tat, in mixtis qui intelliget qd duo pjudi-
cii ex Evang ex utraq cestione, unus p
mstm status qui rgionem pt de habitu Ecclae sue
ad remptam irrogati in collatis in se Csilius
quisq pro se respondeint, in cetera: Impe-
rantem civilem ee caput Ecclae Evang et supre-
mum rgionis mstm atq sacerdotem, cuicunq in
dem rgioni, qua privatus addictus sit. Quod
opinionis exstat aliqui Evang in Hgria occasi-
one dictae ao 1791, qui Leopoldo IIdo R. Hgriae
pro capite Ecclae Evang declaravit. Vide Jus
Naali ecticum § 57 Obs 4-5. Porro in Ecclis
quae Catholicorum vicinis degentes, ministri acci-
piunt in Gallia talaria, ex erario pblo in alii.

§ 10. De relatione E. Anglicanae ad remptam
dictae e alias in Obs 2 § 57. Juris Naalis, idem
juris positivi Part 1. Cap 3: § 41 et passim alibi.
Silentium adhuc meretur qd ad parlamentum

glicam ex anglia quidq; toli Epales, ex scotia toli presbyterianis tñt dent jurare, qd Pfessionum et dogmata Ecclie Cathlice nñatim substantialiter adserto, idq; pter moliminа Pfis ctra Angliam.

Cap. III. De habitu E. Gr. ritus n. V. ad Dnp.

§ 1. Greci ritus N. V. Art 27: 1791, jure attiq; Hpicie donati sñt, Art 10: 1792 ad Cancellariam Hpicam et ctilis V. Lottale Hpis aliqui ex ipis applicandi decemunq;. Metropolite vo et Epis ipsor voti et sessio indicta dnq; qualitas vo voti et sessionis a futura comiorum organisatione suspendit.

§ 2. In benigno declaratio instrumenti p Mariam Theresiam ao 1779 extradato notabiliora sñt hac: Hepus et Metropolita pnationem in Congressu eligent p regem confirmabit, q; stitop sue natis fidelitatis juramento p Comitem Regi installabit. Eccl. Presentatus honor Dalita Rabuit 1779 ex erario Regio fl. 4000 Alb. Pro bullis, quas Epus confirmat, solvit ipi aliqui 200, alii 150, alii 125, Carolostadienses denq; 100 aureos Cremnitzenses. Sede vacante provectus Hepatus fundo Nationali cedit. In electionem metropolite non licet plus expendere 1500 Rhfl. plus 100 Rfl. in pulverem pyrium pro implendis mortariis, occasione promulgationis Hepi p comitem Regio fa-

ende inservitur Deo, am militib pompe cam comitem Regij adventantem excipientib et occasione installationis Nov-electi Metropolite, assistentis distribuent.

§ 3. Congressus q; p citu regio et presente commissario regio celebrabit, et habit ex 75 vicis aqua Rabne et Cler p provinciales et p militares deputandis, quib diurna ex pecunia, que a singulis domib per Graci ritus N. V. inhabitatis exigent, solvi debebunt. Liquid ex pecunia dicto modo percipienda superit a regia dispone pendebit.

§ 4. Synodi pro eligendo Epo, de acquisitor suor mediate ad fines sñ sacros sñ profanos testari potuerit, ita tñ ut pecunia extra

§ 5. Synodi pro eligendo Epo aut aliorum ea q; citu Regio pariter presente commissario regio celebrabunt, qui quidq; scrutinio et votis cabm non intererit, vero tunc cam oia pennes directionem ejus tractabunt et vota ingrossali sue Mati submittent.

§ 6. Metropolita et Epi de acquisitor suor mediate ad fines sñ sacros sñ profanos testari possunt, ita tñ ut pecunia extra dispones sue Mati non efferat. Si vo ab intestato decesserint, metropolie fundus Nationalis inalienabilis succedet. Epo pupiter. id fundus in mediatate, in alia vo mediatate Schola Carlovitziensis, expensis pns funebres subtrahunt, vero in funus metropolitae ultra 3000 fl. expendere non licebit.

Clerus minoris ordinis, qd in statu ecclico adquisivit in 1/3 testari licebit 2/3 cedent epo, si intestato vel si liberi et fratris nepotes desint in tota hereditate ejusdem Epi succedit.

Sacri ordines absq; taxa conferendi et non ante 25m annum etatis. Papa non alter admittendus quam subditus austriacarum dionysii. Pro decretalibus quae aurei nrabuntur, pro decretalibus portalis am 3. aurei, pro decreto investiendi Parochi s. Pope solvit Papa epo, a singulis domibus sue parochie 30 kr. ita tm ut supra 50 Rhff illa solvi non exsurgat. Pape in cottu Bihariensi existentes eo titulo s. stm aurei epo debiendi vigore actus solvit. Pterea singulos Papa solvit annue suo epo a singula domo 1 grosz. Rotopope ab hac solutione st immunes, qui in modicis stolaribus proventibus dimidio plus, qm alii eos loco degentes sacerdotes percipiunt. Nulla communitas am st plures qm 3 Popas absq; Rmi regis introducere, aut si nr domor 150 non excedat, non plures qm unum, si 250 non supet non plures qm 2 licebit alere.

Extranei Monachi vel sacerdotes ad Rmum regem non venientes statim superioritati civili vel militari denuncianda st. Nec intranei Monachi vel sacerdoti licebit absq; pmissione Regia extra regnum ire.

Filii et sanguinei Popar, cum iisdem eos tecto et loco utentes, et in communione bonor viventes absq; tributione et pstationib; immunes st.

Atma promulgatione sponsor in casib; extraordinarijs epo data est disponendi facultas. Matrimonia p Parochos sponsae copulanda. Poena corporales aut aresti, nec in pecuniarijs st p clerum majorem sacerdotib; st p clerum laicis impuni solisti prohibenti.

Clerus in ecclijs et spiritualib; unice a suis ordinarijs singula hebdomade edocturis et respective ab epo sedis metropolita dependebit, salvo spero ad matrem recursu. Si clerus criminali processu convictus fuerit, poterit metropolita vel dioecesanus 2 assessores ordinarios qui judicio intersint, et delinquenti assistant mittere, quibus tpore sessionis faciendae e judicio exire debebunt. In casu evictae sententiae st ordinarie et extraordinarie citra delinquentem ferendae, item rite ecclico degradandus epo sub secura custodia extradabit et facta degradatione ne judicio secularis fiat affligendae poenae restitutus est.

Nec Metropolita nec Clerus, nec ipsi N.U. in corpore possit, absq; Rmi annuente Regio, et nominatim pro ablegatis est merito ablegationis, item legitimato fundo expendatur in tributentes nunquam devolvendae ablegatos ad suam mattem mittere.

In locis, in quib; non uniti mixtim cum Catholicis degit, festo natalitio et epali Christi tota die clausas habebit tabernas mercator et opifex; aliis Catholicor festis uniti a hora 8 – 11. Calendario tpore nulli stricti labore m aut opificium exercebitur.

Templa restaurata absq; Rmi annuente Regio

suscipi poterit, n̄ item novor exstruco, v̄ totalem ruinam minarū restaurāo. Etiam fundus, ex quo sumptus deprom̄ndi indicandy ent sue Matti.

Si ꝑsona Rnō = v̄ Graeco- Catholica, q ꝑsona n̄ unita matrimonij inire, v̄ apud n̄ Ritos famulatū suscipere vellet, id ꝑ Decernentē Rnō, v̄ Graeco-Catholicō- Parocho ꝑie insinuari debebit.

Si quid Clerus de benigno jussu Regio populo n̄ unito publicabit, ꝑtente militari ꝑ provinciali individuo relationem sue Matti deferri per facturo peraget.

Ad offm ipsor ꝑtinentes, eor correspondentias extraordinarias Regias postalemittentes Hussari Cottum et judices locorum deferent et promovebt.

Epus, dioecesim suam q ꝑrio annuto Regio visitanti, vectura gratuita dabitur.

Excommunicationis poena absq ꝑrio annuto Regio neminī irrogabitur.

Popas ꝑ mortem uxor suor in monasterium detrudere n̄ licebit, et alia multa, ꝑinde de administrantis vacante sede ecclesiasticis bonis, de monasteriis, de variis tollendis et taxis ꝑtim abrogandis ꝑtim stabilitis, de sepultura disponendis.

Pars IIIta Jus eccles privat externum.

De habitu Eccles Rnar ad se invicem.

Cap. I. De habitu Ear Evang ad E. Calhcam.

§ 1.

Pars IV.

§ 1. Relationes illas quas in ꝑ. nostri ecclesiastici Ꝑphi a N—40, item 37, 38, 44, 45, 46 in ꝑsonas ministeriales, ad eam rnem i. e. integras Eccles Confessionis subordinari exposuimus, nec jure hanc mutari potest.

§ 2. Hanc exactam et mutuam aequalitatem et immunitatem a laesione in rebus ad Religionem ꝑtinentibus quoad imperium Rnō-Germanicum differt sanxit pax Osnabrugiensis et Westphalica art. 5, §. 1, 2. Quae ꝑ. ꝑ. ad justitiam, alteram qq ꝑ. ꝑ. ad justitiam et v. v.

§ 3. Pacificatio Viennensis ꝑ. nam aliae antiquiores leges in praecipuam Evangor latae silentio praetermisi: licet eo ad Westphalicum, eandem aequalitatem Religionis volebat, tamen ex interitu, ne unius ꝑtis trahentis in Religionem stabilire, absq tm ꝑjudicio Rnō Ecclae, i. e. ne illi velut debitum insultet, nova illa opinionis vide supra Introd. Cap. IV. § 2.

§ 4. Ante hanc pacem mixta ꝑ. Evangelicorum subtraxerat, vel aliqui adhuc sub eorum potestate ꝑ. duraverit v. gr. mixti Ecclae Lutheranae Sacerdotes, dependebant a Episcopo Leopoldensi, illiq Cathedratica solvebant, illius auctoritate et permissione divortia sanciebat, eumq quoad vinculum ferebant.

§ 5. Citatus superiores Religionis ꝑ. Boeckayum ad defendendam libertatem Religionis violatam, quem Boeckayum acerbissimo scripto prosecutus quidem ꝑ. ob quam vastationem ꝑ. Boeckayanos militem identidem vastato et expilato stipendio tm ꝑ. ad Boeckayanos libenter stabant, ubiunq

Pars III.

luch, atq̃ eam in fontes s. ecclie primo loco ponit, qua pace admitt̃ ē, ut una quaq; rgio ppria sup̃dict̃ heat. sic cessavit judicio Epor in Eccla Evang.

§. 6. Cum aũ in dicta pacificaõne libertas rgionis Evang. et relaõ ejus ad cathcam brevissime tm et graliter declarata fuerit posterioris v. gr. ptis ppotena Cathca Ea gravior sper ac gravior rei Evangor incumbuisset: erata ē ingens necessitas, jã nrã lia Evangor et relaõnẽ eor ad Cathcos lege potissimũ vbenius exponendi.

§. 7. Fach ē hoc art 26: 1791 in quo:

1. Clerici cleri et alicujus ptis Seculariũ Cathcor libertati rgionis opposita, provida declarat̃.

2. Dni terrestres Cathci Evangcis, Evangcis cam Cathcis fine introducendi legaliter, ubi ex re fuerit publici rgionis exercitii, fund̃ ẽ extravillanũ p̃ Capitalem pro Eccla mistro et schola tenebr̃, in item debitaelib, prout neutra pũ alteri pti ad exstmendas vẽ reparand as Eccias vẽ scholas adjutorio ullo eẽ debebit.

3. Nemo Evangor ad missa sabatina, vẽ ad Processiones, aũ ad alias Ceremonias, aũ actus rgioni sue extraneos, ullo titulo, ullis sub multis, aũ datis hoc titulo ppstanũ adigi poterit. Vice vẽ la adjungit̃ sub severa poena, ne quis cung dem ullũ Cathcũ ad amplectendam alterutram ex Evangcis confessionibus

qũ ppensat allicere medio.

4. Solus Stole aũ Eccliasticis Parochis Cathcis, ludi-magistris aũ aliis Ea servitoribus s. in ara parato s. in nãlibus s. in laboribus ppriis at cessat. Si vẽ Evang opera dictor Parochor spontaneis voluerint, stolam cum Cathcis equalem deponere teneant̃.

5. Mistri Evangor agratos et captivos sue rgionis adire, ad mortem dem natos ppurare, illis in loco supplicii adstare potert.

6. et juramento p̃ B. V. Mariam, Sanctos et electos Dei deponendo absolvit̃.

7. Sententia divortii in Matrimonialibus Evangor cãs lata, quoad effectus civiles, ubiq; pro validis habenti quidq; vetat Epi agnoscere nẽ tenent̃ id, qũ taliter soluto matrimonio jam vinculo cessaverit. Hinc nẽ ad nuptias Epi cum cathcã ptona evangam p̃tonam a priore ejusque separatam aliud matrimonium ineunte.

8. Pacta ẽ in Evang et Cathcis de adventitiis ante linc legem tpis, scholis et Parochis aũ fundationibus s. salva tm quoad fundationes Seyrmianam, Haborskyanam, Apatyanam, Plebanone pro Evangcis permanente: s. In futurum attamen ordinatum est, ut status actualis Possessionũ cognoscatur ponat, aũ ea mutua ademtiones, et accumulationes, sub poena boni Pfennig Agrien prohibent̃.

9. In Croa Slavonia et Dalmatia, nec in posterum licebit Evangcis, ullam proprietatem fundos nobilitares vẽ civiles acquirere: Ecclis tm quæ in inferiori Slavonia existit in talibus permanentibus.

10. Mixta matrimonia coram Cathcis Parochis

ert in eund a, et sedib⁹ spiritu alibus Cathcor subjiciend a. Patris Catholici rgionem oes proles sequant⁹, patris Evang. rgionem vo uniti masula.

II. Diebus Cathcor festis ir privatos oes impiros labores; quod for vo externi ji. Ecclin intrabillano lucor, in quib⁹ Cathca Ecclia e, et divina pagt⁹. Resolut. expl. Vid supra, et Dni terestres et Patres familiar sub acone fiscali prohibeant subditos et servitores suos s. Catholicos s. Evang ab observacone festor⁹ suig ritus ac devocnis abstrahere. Hic erit occasio de gravaminib⁹ Evang loquendi ad dict⁹ instanc suc Matti, p Evang⁹ porrecta, de qua diximus supra. Cap II §§ 21.

Cap. IIdus De habitu Eccles Evang ad se invicem.

§1. Mutuam Eccles Evang ad se invicem delcon v pacto v lege publica v resolne rgis determinare, hactenus in Hgria necesse fuit.

§2. Omnis enim ir dias has tendet circa medi sec XVIti scidio fere consumata fuerit, exposea vniti pauci ex doctorib⁹ Ec lutheranc in Hgria Crypto-Calvinistic ut vocabant⁹ suos accusari potuerint; ipsi vo Reformati, nulla vo communitas eam post scissionem ab Augustana Confessione ad Helveticam declinerint, hocq usq ad medi sec XVII ctimach fit, deserto Calvino, qui concordiæ, de qua posset fieri cum Luthero in eund a cau, spiritualem quid sed re veram, adeoq cum miraculi n expertem presen in Cuchanistia defenderat, ad Zinglii figurata, et symbolice presentia Statorem: pondus, tolga, bndmutter, bassidnos brüder, Abendtlich Mahl: redierint, adeoq adhuc longius a Lutheranor opinione receserint: dictio tn illa n obstabat, quominus et ab injuriis mutuis abstinerent et alterq alteriq causam suam putaventi §2. Cum vo recenori etate posset invita, imo tepe lamnosa pp et eruditor quorib⁹ Protts Evango undiq endi studia, et conamina, sponte sua, et quasi aliud agendo, ha duæ Ec alterq ad alterum tam prope accesserint, ut asserenti Planlio Opis Profes Dlli, fingenti, vix aliud, qd ad exteriora Rgnis ptineti ir ipsas discrimen faciat.

Ab illa scissione ad spem durante minus qm usq n nobis metuere possumus, adeoq plenum unionem colloquiis et tractatib⁹ in ejus finem instituendis acceleranda explo major monitis, n suademus, ver tpori committimus.

§4. Laudatus nobis nunc Stadion in aliis Planius in libello sapius jam citato; Ueber die Trennung u. wieder Vereinigung der Katholischen Confession. dum de his reb⁹ egregie disserit, in ea re fortunior, qd eum culpam et cam exorta et etemata, igit⁹ Evangs Eccla scissionis, in suos rejiciat.

Pars IV. De jure privato interno.

Sectio tma De pson⁹ ecticis, illisq adhærentib⁹ juribus, officiis et beneficiis.

Cap. t. De pson⁹ ecticis.

Persona ectica in suo lato, e vel homo, qui ad Eccl am ptinet, in suo stichion, qui offa ectica gerit, v funcones ecticas exercet, in suo stichio an tm Clerici st pson⁹ ectice. Clerici vo illi st, qui ordinati, s. p collacnem ordinis ad ministeria dicati st. Debent ee masculi.

Ordinandi Clericor obstat irregularitas, quæ enascit⁹ ex defectu et crimine, alq in regula, n facit ordinacnem invalidam vel illicitam.

A. Defectus essi.

1. Animi, hinc illeterati, lunatici, demoniatici, epileptici ñ ordinanꝺ.

2. Corpis, hinc mutilati manu altera vꝺ digito ad frangendam hostiam necessario, oculo item canonico i.e. luminis carentes, muti, balbutientes, manu inutilem et andam habentes, ab baculo ire vꝺ subsistere nequeuntes, quorum prorsus absolemꝰ, nasiby vꝺ auriculis carentes, pygmæi s. három arasznyi, torpe, vñ Zwergi, gibbosi, vꝺ aliis similibꝫ ordis scandalꝫ vꝫ horrorem excitare queuntibꝫ laborantes ordinari ñ possꝰ.

3. Nefandum. Hinc ex injustis nuptiis nati ñ ordinanꝺ, nisi aliquꝺiu Monachalem vitam egerint, p id tñ ordinꝺ ttr ñ dignitatibꝫ ecclicar erit capaces. Expositi, indubiꝫ et injustis nuptiis nati ee censentꝺ, quia ea id præsumit qꝺ est hominis.

4. Ablatio. Hinc tonsura clericx minores ordines ante septennij cpletꝫ; subdiaconatus ante 20; diaconatus ante 22; epatus ante 30; diaconatus ante 23; presbyteratus ante 25 incho atꝫ ñ effectꝺ. Quoad Pcs, ñ est determinata ætatem tñ dicit Concil ad ordinem cavallar, qꝺ Joannes XII ad ætatis 18; Benedictus IX, 10; petri Cathedram occupavit, instit p. 280 Tom.

5. Fidei ñ satis probatæ v.g. recens baptizati, vꝺ in morbo qvo decumbebant baptizati, clinici dicti.

6. Defectꝰ libertatis, hodie apud nos vix alios excludit, qꝺ milites et Paganis deditos obnoxios et mancipia, nisi vtor emerat, et etiam

tiam voveat.

7. Ex defectu sacramenti, hinc ñ baptizatiꝰ ñ confirmati ñ ordinanꝺ, item ante receptos ordines minores, nemo pt admitti ad altiores, licet minores ñ sint sacramenta, quia ñ pt institutis divinis. Denꝫ bigami ñ ordinantꝰ i.e. qui duas uxores habuerat, vꝺ virgines duxerant, vꝺ vꝺ propriam uxorem post cpm cum adultera carnaliter cognoverant. Tales hinc ea mente manederent, et ad ordines aspirarent ñ admittuntꝰ.

8. Def. famæ. Hinc irregulariter laborant judices criminales delinquentium, sceleratorum accusatores, testes in criminali causa, milites licet juste bello gerentes, si modo longiorem fuderint: vere hodie facienda ttr exceptione:

a. Si sanguinis effusio quocunꝙ modo impedita fuit, ñ sunt irregulares, qui in judicio presentes fuant.

b. Ñ sunt irregulares epi et Prælati, alii judicem sanguinis sententes, et illam p alios exercentes.

c. Clerici, qui sibi illatas injurias ad prosequendꝫ et reos, qui criminalibꝫ delinquendo mortem promerendi judicia deferunt, modo protestentur, presse, qꝺ illos pœna sanguinis affici ñ intendant. Epi clericos degradantes et brachio seculari tradentes, modo morbis pœnam deprecentꝰ i.e. rogent judicem, ne delinquentem morte afficiat.

d. Homicida necessarius.

e. Qui ñ sponte vere coacti militiam secutiꝰ sit,

licet sanguinem fuerint.

3. Omnes irregulares, qui in bo justu pdi sentes fuerint, vel sanguinem n fud erit, v.gr. prout olim Hgri olim.

4. Ne testis ad testimoniu phibend legaliter coacti. Resolu Leopoldi II de do 20 Aprl 1791 ao 1803 republata et inculcata de ptonis ecclie disponit, qd ab illis testimoniu in causis criminalib exigere n possit secular judex.

II. Irregularitem facit crimen:

1. Homicidij illicij et voluntarij s. dolosi s. culposi, n am casule plane et nis ani qui in imo vel atroci de crimine homicidii suspicio irregularem facit, v.gr. siquis facile potuit hominem a morte liberare et n liberavit.

2. Mutilatio sui vel alior.

3. Hereseos, apostasia schisma. Vel in Hgria Evang vel schismatici ad Catholicam Hgricam religionem venientes, statim admittu ad ordines, absq dispensatione, quae ti nonnisi Ep̄i, de Evangelicis parentib nati ad Epatus provehi velint. Sic dispensavit Paulus V. cum Petro Parmano, qui in etate sua Strigonien. celebrasset divina. Vide tbt 6.

4. Infamia, s. juris s. facti.

5. Delicta circa sacramenta commissa, qd varijs modis pt fieri, v. gr. p illos qui bis baptizarunt vel baptizant, qui furtive ordinarunt vel a limitato vel a schismatico Epo, qui maioritus qm ecclie sine ejus ordinarius est, qui minorennes ordines et subdiaconatu eod die successive.

Irregularitas vel cessante defectu tollitur vel v.gr. irregularitas hanc juris dispensatione, qm tandem, cultatem Papa in multis casibus Epis eam tribuit. Ordinatio det fieri pmisso examine sup vita, moribus et doctrina, pmissa item fidei professione et deposito obediendi s. fidelitatis juramento.

Titulus ordinationis de jure antiquo adhiberet, i.e. certa E, cui ordinandus subserviat, vel lodie sufficit, titulus patrimonii i. alterius civilis vel tit. pensionis s. mensae, q scil. ordinandus vel ex propriis bonis vel ex scripto facta alterius obligatione honestam subsistenam habet. In Hgria usitatus e gratis titulus dioecesis i.e. sustentatio et applicatio p ordinantem dioecesanum Hstand ej apud Monachos tit. religiosae paupertatis, i.e. ordo religiosus semet obligat ad illa alendu, quem ordinari curavit.

Ordinationis minister e episcopus consecratus catholicus et ordinando pontificalis, penes dimissionales vo litteras cum alter. Tales litteras pt dare dare episcopus titularis, licet nondu consecratus. Neppus eam, licet nondu habeat pallu. Quia n ptinet illa facultas ad pontificalia, et n e ordinis vel jurisdictionis. Sede vacante Capitulu vel Vicarius Capitularis, sede plena vo in casu sum de absentia vicarius Epi, Abbas vo ppositus pt Monachis suis tonsuram et 4t minores ordines dare.

Quid juris circa Cardinales, diaconos et presbyteros, dicta est in jure pubto Introd Cap II. §. 24.

Minores ordines quidu possit eod die cum tonsura dari, vel majores singuli unius anni intervallum requirit, nisi ex justa causa aliter fieri dre videatur.

tonsura quacunq; die et hora pt quis in ãi. Minores ordines dnicis et festis diebꝫ ꝯferꝫ. Ꝑ̃ diecrãd die dnico natali cujuspiam ãpli die ē pagenda. Celebri majores ordines quatuor tẽporibꝫ Sabbatho Sancto, ĩ Sabbatho ante dnicam Passionis, tũ publica diuinor celebratione pagꝫ.

Et tonsura et ordiꝝ qualibꝫcunq; collatio ptinet ad ptificalia, quãobrem in aliis diocesi abq; ordinaria licẽa exercere nõ possꝫ. Ꝓter personalem Clericor ĩmunitẽm, cui renunciare nõ possꝫ ꝓter aliam item singularia, aliasq; portune dicenda, gaudent vi juris Canonici Privilegio Canonici, cujus ea est vis, ut quicunq; ĩ eos ꝓcusserit excommunicatꝫ, nequit ꝑ epm posꝫ absolvi, excepto periculo mortis. Excommunicatõ tñ placꝫ regis desiderat.

Clerici tonsuram et vestiꝫ clericalem quã post cuilibꝫ tridentin det ẽ nigri coloris: debent deferre, secus pœna suspensionis, quam et privationis officiorꝫ et beneficiorꝫ plectꝫ. Choreas et spectaculor frequentatõ, familiarior q; mulieribus conversatõ, lusus alear, negotiatõ, rer secularis procuratõ, militia, chirurgicæ artis exercium, venatõ ipsis ꝛ ĩdicta.

Clericis, qui ĩ minoribus ordinibꝫ st, datꝫ quidem matrimonij ĩeundi facultas: verũ ipso jure amittit quæ hnt beneficia, et ad alia obtinenda reputantꝫ ĩhabiles. Canonicis tñ et forì privilegij retinentꝫ tunicam eamq; virginem duucant, habitꝫ et tonsuram clericalem deferant et Ecclie aliemi.

Clerici in majoribus ordinibꝫ cõstituti ꝑ quo ꝑtinet a Sec. XI ea m subdiaconatus: nullũ ferunt matrimoniũ, in quib ꝓpter vowꝫ ver ꝓpter legem eccliam disciplinã, nec lege, nec traditione divina, ut ipsi falentꝫ, nitantur, adeoq; mutabilem, et ab Ecclia suffemi queuntem. Qd vo jam hodie ordo sacer tãt impedimentꝫ tale, qd matrimoniũ dirimat, id a Sec XII. repetendũ ẽ. Nam antea ut Pehem observat, ea m voto obstricti valide ineunt matrimoniũ pro foro externo. Lyricius, opus dnũ primus fuit, qui Epos presbyteros, et diaconos ab uxoribus abstinere jussit, sub finem Sec. IVti qd ante nullo expresso Canone cautꝫ erat, quæ lex Lyricii cum iterlanguesset, ꝑ Gregoriꝫ VII summo rigore executioni data ẽ.

In Ecclia Græca illi tñ Clerici promoventꝫ ad epatꝫ, qui neq; filios, neq; nepotes neq; ustorem hnt, si saltem illis ñ adhærent. Diaconi et Presbyteri viduos, ante susceptos ordines ductas retinere ꝑmittꝫ, quin imo ea m si post ordines susceptos ducant ꝑ id matrimoniũ eor ñ dirimitꝫ, verũ functiones suas amplius exercere ñ possꝫ. Diximus supra Distinct. Cap. V, § 5. jus Canonicũ ea m apud Evangos in subsidiũ adhiberi tolerare, quoad dñi, moribꝫ et institutis Evangor repugnat. Id ẽ mãe verũ est in jure privato interno, qd nunc tractamus. Quid vo dñi et institutis Evangor repugnat, ñ erit necessarij sub decursu hujus tractatus ꝑ singula manere. Id enim ad acti Evangei sua

sponte quisq; intelligit, scripue di eaque in
jure publo traditimq; rite pspexerit.

Circa teneat circa res mayoris momenti
id, qd in disciplinam Cathor atq; Evangor
discrimen facit notabile, brevitas cuā sit, an
nulla in jure pblo occupata.

Ponsor et otiosam ordinis divisionem Cath
Evangi reiciunt, qualitq; illas, quas indoles
ministerii et existimatio status ecclii requi
rit, in ordinando exigit. Alias illos alibi dat,
alibi an ut plurimq dar. aut desiderat est. In
tendo qd penes Christoni est, idonea, stu
dior et mor testimonia investigandi, qua
drina tri et scientia, periculi brevi examine
facere teneatq; ad ordinem adspirantes.
Ordinatio facienda est ex forma in E. approbata
die dnico v die festo publico in Eccla i. e.
in tplo, i dq gratis, eamq honoraria, jamolim
probata reprobentq.

Cap. IIus De beneficijs ecclesiasticis.

Beneficium ecclq est jus percipiendi fructus Clerico
ecclsto, v ob speciale ministerium v gratem sub ob
ligone offij divini horis indictis solvendi. At
sec XII cepit coepit auctis, in dies bonis ec
clis ecclsto, tractus beneficior absq; speciali fun
cone exerceri sticq in mala m gradi direpere,
quidqm ad augendam Cleri potentiam magis
accommodatum excogitari potuerat.

Offa ppter quor functionem et ministerij benefi
cia ecclq sunt: majora v media v minora.
Q ea in beneficia sit triplicia, ad majora per
tinent papatus, Cardinulatus, patriarchatus, pri
matus, atq; et episcopatus, abbatia et praetura —
media ut Capitulor dignitates personatus et offa
in spe dictaj — minora sit, quae divinum ministe
rium in ecclia ad nutum, v sine divino ministerio
alicui functioni sit destinata. Prioris ordinis curata
qd scilicet, aar cura sit q illis con exa; posteri
oris vo Non curata.

Sit adhuc beneficia secularia et regularia,
prout secularibus vo regularibus dat clerici.

Minora beneficia, quibus aar cura est adnexa v esti
mare, v constituta dividere, a divisioni atq; pbere
ad ordinarij Epi dioecesani spectant.

Jus beneficia haec principium a parochiale. Paro
chia e coetus fidelium sub presbytero auctoritatis ju
perioritatis constitutus. — Presbyter ille vo ut a dilecta
sibi plebe: Plebamus pro exercenda in plebem
dilone interna: quia aliam ni hab: item po
curis pastoralib. Hab jus exigendi stolam nec
jure et consuetudine debitas; eo ptinent nuptiar.
Jura stolae s. honoraria et sportulae: q andeh, alias
melly manudelibol: occasione administrationis sacra
mentor quorq v aliar functionum spiritualium offerendi
quae nisi ultro offerantq, nullibi in canonibus appro
bant.

In regula parochi munia illa anidi intra limites
parochiae exerat, pterq ex consensu alterius parochi,
v permissione dioecesani. Parochiam facit domi
cilia et et ejus simul cum profectu quis. Plura
domicilia hos plurimum parochiar onera ferre
Majora beneficia ut p. Archidiaconatus et episcopatus, platurag
regulares imo eam in capitula in Hispania rex cum
consensu Pontificis, v statuit v unit v dismembrat, prout
M. Theresia cum bonis quibusdam ad episcopatum Stigoniensem

ptib, modernus vo rex nser q bonis Epatus
et qrsus fecit. Nonnuq vo alicui in ptibus
liberaliq adjiciuntq beneficia, sic sicut alia empta
antiquiora pterea mus bona abbatiar quarundam
vsitti pfidenti data st p M. Theresiam. Vna
cana beneficia, que regi collatoni st obnoxia,
nunquam rex retinere pt. Retentionis hujus
apud nos st tres spes.

1. Aliquanto tpore suspendit collatio,
fructusq beneficior in pios vsus cvtt.

2. Tpore collationis inserit in collatoralem
ut novus epus stricte obliget ad certam pecu-
niam summam quotannis dependam, que
pecunia ad evanda fortalitia et castanda
vicinor civitatis, ex qua minuit castra, parochi,
egeno proventu destitutis succurrit.

3. Substana Clerici ab intestato vi n ad
mentem articuli 16: 1775 edita, testamento
morientis ex bonis Epalibus obtenta, fisco cedit:
reliquor vo beneficior ab intestato decedentium
substana tera pro cedit fisco, nisi cognatus heat.

Modi ad beneficia ecclica perveniendi, st quoad
majora et media: electio, postulatio, nnatio et collatio
apud nos collatio regia. quoad minora vo collatio,
presentatio, institutio.

Olim in eligendo epo prout Petrus de
Marca epus Parisiensis asseverat, equo jure
utebatur Clerus q populus. Hoc jus tandem pau-
pud aliquas nationes ad capitula Cathedralis
Eccliar tdüt, in quib illa pagit vi p epros
mis simbolas, tibi vigbant lett m legere, pfindris,
turlisper Vglnis Capitulanis in aliquot pson
quib electio pmittit, vi p scrutinium s. secretam et

digillatam vator collectionem, vi p inspiram
nctm, dq tali electores nullo phabito tractatu
unanimiter in aliqm psonam cdunt.

Postulatio fit loq de pson aliqua, qm vellet Capitu-
lum in epum hre n e eligibilis, qua defectu
canonico laborat, a quo pfex dispensare pt.

Apud nos quoad majora et media beneficia
adeoq eum Canonicatus: sola regia nnatio
fit loco, sine pmissione aliquot privator: dum quoad
fundationes quatuor specialiter acquisitas, ecclia,
rei expla in jure publico diximus: sub Matthia
imo et Ferdinando IIdo, Rnis pfcis, hoc regium jus
vellicare coeperant: verum p reges strenue vin-
dicata. At pfex Rmus gravitta de causa, que in
regnis ecclia in hoc regno vigorem hactenus imi-
tatis et confirmationem denegare possit vulgo pu-
tato. Electionem putat pfex confirmationis regiam
esse, adeoq sua auctoritate papa debere, qd fit, p
unum epum Consecrantem in presentia aliorum duorum epor
aut in casu necessitatis prout usus docet, duorum abbatum.

Beneficia minora si curata fuerint si simplicia,
i.e. si heant adnexam curam animarum si non, dispo-
nit hoc p ep proprio instinctu, ut plurimum am
ad presentationem patronorum.

Patronatus acquirit
1. Fundatione, i.e. assignatione terre pro extruenda
E. apta.
2. Constructione scil: cum vi nova Ecclia erigitur vi
diruta sic reparata, ut nova indigeat benedictione.
3. Dotatione i.e. tali reditum oblatione, ut E.
et Mster ejus sustentari possit. Singula ex his 3

faciunt Patronum. Eam ille fit Patronus, qui emit bona, quib⁹ jus Patronatus adnex. est; si tn hoc titulo majus pretij pro bonis exigat⁹ v⁹ solvat⁹ est limodia. ℔. Sr Wenc. mit gnädig. Disp. Illi, qui structam jam p alij Eccl̃am symbolis s. collatib⁹ dotarit, n gaudent jure patronatus. Quo fund⁹ quempiam do nat Eccla, ver n pro exstruenda E., benefactor n est patronus.

Jura honorifica Patronor⁹ st hæc: petunt hont⁹ loc⁹ in supplicationib⁹ s. processionib⁹ et in Eā insignia gentis suæ collocare possit, in earū primi ad pfatū aqua benedicta, morti sepeli, unct⁹ in tplo. Hæc cpetit illis, qui Eam fundarit illius psentatū cpetit et pfered. ipsi et ipsor⁹ successorib⁹ ad pauptatem redactis, et cum fund⁹ Patronatus Eccle proventib⁹ pro nem alij qm pspiendi jus, qd quib⁹ apud nos abtg pmi tione sue mattis fieri n pt.

(Libr. 1. cap. 5) Patroni si id, quod Eā promiserit pstare nolint, judex aliter ad pstandū cogi potst. S. Ladisl. t. 5.

Quomodocunq et qualemcunq acquirit⁹ beneficium, sit hoc ne eporale atq reale, qm p institutionem s. investituram vocant, det in effectu deduci et roborari, adeo ut beneficiatus licet optimo titulo beneficio nactus sit, si tn pria auctoritate aprehendat, illud ipso facto det amittere etiam investituram quoad parochos espon contingit in quorcunq bonis. In beneficiis regio Patronatui obnoxiis per institutionem eccl̃iam nam investitura civilis requirit⁹. Retol. ddo 25. Febr. 1862, idq eam quoad esp⁹ titulares. In

Hæc

Hæc promotus ad beneficium parochiale, juret, se Eccl̃am sibi creditam abtg pculis v⁹ hujus vij, carij facultate n desertur⁹. Dispensatio ex gravioribus cās admittit⁹.

Occasione beneficij adepti pblam et solennem fidei promissionem edere dnt sq:

1. Ipse Pfex Dnus.
2. Epi, quor⁹ professio scripto exarata domum mittit⁹.
3. Plati ordinis regularis, eam militans.
4. Canonici Cathedralis Eccl̃ar.
5. Beneficiati curati hortes.

Hanc eand professionem edere tenent⁹ baptizandi, si adulti sint hæretici, ad Cathedram Em̃ sequentes; sacris ordinib⁹ initiandi, doctores et magistri cujus, cunq disciplinæ promovendi in Academia ad gradus litterarios v⁹ licentiam docendi.

6. Beneficiati dnt in regula in beneficiis residere, pasque oves pastores; epor⁹ tn cōscientiæ relicti sint, n tn diebus festis solennioribus.

Duo v plura beneficia eni offerri prohibuit Concilium Tridentinum, ni si alterutra sit simplex et residentiam personalem n exposcat. Idem Concilium anathemate ferit, qui cunq aliquid familiæ sue vivend⁹ de, qd dat ex proventib⁹ beneficior⁹. In beneficialibus bonis n cpedit beneficiatus dnt⁹ pris et veris, sed tm sustentationis nec in bonis quib⁹ et in proventib⁹ clericalibus ita dictis i. e. que n ex fundo stabili et pretio, ver ex oblationib⁹ et solutionib⁹ quotidianis fluunt; que tn solutiones et oblationes n ita cōdecent⁹ quæ merces; hoc enim cedit in mercenarij sc. ver tm qua stipendia. Si quid itaq ultra

honesta m sustentaõ nem ~~imo necia bona quoq~~ et in provectis clericalib⁹ ~~qui~~ in spē ita dicti i.e. que n̄ ex fundo stabili et ppetuo, verū ex oblaõnib⁹ et soluõnib⁹ quotidianis fluunt, que tn soluõnes et oblaõnes n̄ ita cedent, tanq̄ q̄a merces: patrimonia sua eorū, ⁊ beneficiatus ⁊ Eccle pro stipendio servi, hoc est eā. qui q̄ sufficienā stet dom⁹ sua ad vivendū bona, illicite etiam clericalia, illicite parit patrimonio suo, ex beneficio ⁊ proventib⁹ clericalibus vivendo, ⁊ tn n̄ obstantib⁹ posset Clericī ad ea alienq̄ ex proventib⁹ suis stipend⁹ cogi.

Beneficiati tenent⁹ epō eās vitare pro frugali ejusd⁹ vite ne, necessaria subtrahi, trare, hoc ar procurare. Porro tenent⁹ eid⁹ epō Cathedrali⁹ in q̄ subjecō nis ptolvere et nunq̄ in urgente necessitate in emolumentū eā subdi curatis ēferre. Extranei in platea regio denati ad castra regni 1000 aureos, pa peniores vō 200 solvere tenent⁹.

Annatā solvi dnt Pfici Rō p epō i.e. quod provenit⁹ anni primi et quid pro confirmatiōe bulla art 69: 1698, item 72: 1504, jubent⁹ epi, semel ttō a plebanis subditis charitatis exigeren⁹ ut valuere possint bullas suas confirmationū. Art vō 9548 item tit: 1550 ordinat⁹ ut gratuita confirmaõ expetat⁹ a Pfice Rō expetat⁹.

Apud Evangū in q̄ta beneficiū nostro speciali adjungit⁹. Hinc collaõ beneficiū nihil aliud est, q̄m vocaõ ad ministeriū, quod cuilibet pit penes Eccl̄am spiritualem tn at in respectū spiritualiū altiori subordinata sit, cujus confirmaõne indigeat: / eām collaõ beneficiū penes Ep̄m sit, necesse e. Dni terrestres Evangi quib⁹ jus patronatus quoties e, vocand⁹ et beneficiū providend⁹ proponit Eā salvo hujusmodi dispositionis, ⁊ et justa eāa dispensandi jure.

Cōtribuō Parochiar⁹, earūq̄ immutaõ unio ⁊ dismembraõ e pōtifex ecclica, ad cōfectionē altioris pretii, entis, que tn legi civili art. 28: 1791 de tributis lata ea omnimode exercen⁹ dēt.

Addibet Eā membra certe parochie adhuc ea dēt. sumus terra pp̄ Evangū jure privatorū sacrorū in suis terris gaudet, atq̄ illud jus eā in alio ēsse pt. Cum lex hyrica nobilis et dnor terrestris, quod erectionem parochiar⁹, quo prius restricto declaraverit, jus privatorū sacrorū unice a Cōfectionis altioris pendet, absq̄ cujus indultu nemo tenet oneris parochie in qua domicilia het subtrahere pt, et quia divisio membrorū Eā in parochias ad solidam ecclam cum hujus vō regulaõ ad ja colleg pertinet: Collegio vō bē et singuli inde et subinde dnt, juris naālis §57, quilibet ad sacra parochialia, n alibi ver ipi ea ad qm pertinet parochia percipienda obligat⁹, que tn obligaõ ex naā rgionis moderanda e; nec violentam coactionem recipit, ver postaõnes parochiales jure pfecto debent⁹ ex naā sortis.

Sectio IIda De rebus ecclicis.

Res ecclicas nra veniunt res oēs, que ad finem Eā obtinend⁹, promovendum ordinate et destinate pt. Hę ⁊ spirituales v. benedicte ⁊ pricte ecclica ⁊ rigiose.

Res spirituales pt, que primarō et directe ad

eternam salutem procurandam divinitus vir-
tutem nactæ sit.

Res sacra et sancta sit, quæ in se quid spiritalis,
et ad augendum patrimonij civilis conferre apta
sit, vel ad cultum Dei, mediante consecratione vel be-
nedictione deputantur.

Sticheccica verba illa, quæ absq; consecratione
vel benedictione, ad cultum ordinarie exhibendo eo-
rum, quæ sua impendat ministeria alimoniam desti-
nata sit, v. gr. decima.

Epitheta dein sit res illa, quæ eam in finem
collata sit, ut spectatim in usus pios impendantur.

Cap. 1. De rebus spiritualibus.

Dr 3 spirituales eminent sacramenta, quæ 7
ex civili tridentina definiuit:

1. Baptismum. 2. Confirmationem.
3. Eucharistiam. 4. Pœnitentiam.
5. Extremam unctionem. 6. Ordinem. 7. Matrimonij.

Græci baptismum tum et Eucharistiam pro sacra-
mentis passim pro talibus habent.

Baptismi materia est aqua naturalis. Forma consistit in
verbis, quibus exprimitur actus baptismalis, persona
baptizata et distincta personam tertiam in
vocando. Minister in baptismate solenni est Parochus
ordinarius et proprius vel ab eo delegatus, alter
sacerdos aut saltem diaconus, in casu vero ne-
cessitatis laicus, mulieres, imo etiam hæreticus et pa-
gani possit baptismum pagere. Obstetrices in hunc
finem juramento adstringi solent. Locus baptis-
mi nisi gravis causa aliud suadeat, est ecclesia.
Susceptores s. patrini non possit esse plures quam duo
ejusdem sexus: sufficit tamen unus vel una. Viduos

ante 18. annum ætatis non pt baptizari, nisi civilis regi-
admittat, vel in periculo mortis versetur. Resol 16 Sept.
1791. Matricula sub clavi debet asservari 13. Febr. 1778;
Hæretici non possit esse patrini ut hæc parentes in
baptismo illum publice ob cognationem spiritualem.
Græci in mente differt baptismum sæpe etiam usq;
20 annum; nec in latina Ecclesia fuit inusitatus baptis-
mum differre, si casus urgens non aderat. Extra Græci
eucharistiam Græci vel parvulis ponigit.

Confirmationis materia est, manus impositio et Chris-
ma s. unctio; forma vero oratio consecratoria. Minister
est ordinarie episcopus, extraordinarie ea in Resbyter
frequenter tum apud Græcos, quam apud Latinos. Tempus
deberet esse festum Pentecostes. Patrinus etiam in hoc
sacramento adhibetur pro masculis masculus,
pro fœminis fœmina; pt etiam hoc sacramentum
post septimum ætatis annum; adultos ante susceptio-
nem jejunare oportet. Apud Græcos illico post
baptismum offertur simile quid, vere confirmatio, quia sa-
cramentum illius necdum est notum.

Eucharistiæ materia est panis triticeus fermentatus
et vinum de vite. Forma consistit
in verbis salvatoris in cœna ultima ad hibitis.
Minister vero effectivus eucharistiæ est solus sacerdos,
administer autem vero jam etiam eucharistiæ
minister pt est jam etiam diaconus, laicus vinum
in parochia. Qui in paschate non communicat, privatur
ab ingressu Ecclesiæ arcetur, moriens ecclesiastica careat
sepultura. Eucharistia per jejunium detur tum
infirmis, tum eam non jejunis viatici datur pt. festi
quo ejus dein circa gestatur vero festo Theophaniæ, in-
cidit in feriam quintam post 8vam. Octavæ vero pen-

tecostes ē, dnica prima post Pentecosten.
Sacrificium missæ potest celebrari ē cum ē sine cantu et solennitate, ḧm modo unus mas sacerdoti ministrans assistat, licet totus sacerdos cantet. Vt in missa regis Hyspaniæ mox fiat, vel post ep̄z admittit Clemens XIII 5. Mai 1767 p̄ hac ḧm orba „Pro rege suo" sic enim loquitur Breve illud. Missa celebrāda ante auroram et post meridiem n̄ p̄t inchoari. Quilibet sacerdos tenet̄ diebus dnicis et festis sacrificare, nec p̄t pluries, qm̄ semel de die, excepto die natali dn̄i et casu sum̄æ nēcitatis. Sacrificium missæ valent cathi modica mercede nedine, re aliq̄ pro se et alijs celebrari et aplicari facere v.gr. 30 Xros. Una eadem̄ missa vo, pluribus aplicari p̄t. Hanc artem de pace lucrandi plane improbat Pekem. Sacra congregatio ad 1689 decrevit ep̄z posse defigere taxam imponendo poenam celebrantibus pro quantitate minori, ne sibi p̄ tales alij sacerdotes stipendio fraudentur. Alexander VII damnavit illos sacerdotes, qui p̄tem taxa pro celebrando p̄ alios sacerdotem erant tales minutas stipendiarias sapit. Attalus, in quo missa celebrata det̄ consecrari, nec p̄t ordinarie extra Eccl̄am consecratam v benedictam celebrari.

Græci Eucharistiam nullo cultu venerantur, eo minus adorant, eam sub duplici specie laici communicant, latinos etiam tradit fatentes pro hæretica habet, panem fermentat̄ ad Eucharistiam adhibent.

Pœnitentia ē sacramentum, quo peccatoribus contritis, confessis et satisfacere volentibus absolutio impendit̄. Minister pœnitentiæ ē sacerdos proprius, aut cum illius licentia alter presbyter, in casibus vo reservatis Epus v Papa. Fratres eam mendicantes potuerūt sub certis limitibus absolute remittere. In periculo mortis, nullus ē casus reservatus, olim pœnitentia publica erat, et nisi ob incurrenda delicta agebat̄ v.gr. homicidij, adulterij, furti etc.

Pœnarum ecclicarum gradus erant hi:
a. Exclusio a communione cœnæ.
b. Exclusio a cultu ipso.
c. Exclusus debebat in vestibus lugubribus p̄ fores templi fideles pertransuntes veniam orare, nec post aliquot septimanas v menses, nisi nihil eidem solenniter impositis admittebat̄ ad cultum. In fine v̄o præscripta communionem non exire debebat, tardius eam ad communionem non admittendus. Postea in hac pœnarum canonica quod, et pœnitentia publica vigorem suum amisit, et loco illorum jejunia, peregrinationes, erogationes, ad ultus pias psalmi, flagella, genuflexiones, recitationes, pater ter &c. Ave Maria invaluerunt, et pœnæ injungendæ ab arbitrio tum confessarii pendere cœperunt, vix in vera pœnitentia disciplinam in usu abusive dicit Pekem.
Pœnitentia apud Græcos ē arbitraria prout communis Paschatis.

Indulgentia est remissio pœnitentiæ, s. satisfactionis ecclicæ, propter commissa peccata imponendæ. Non ex peccatis remittit, vere pœna peccati ecclica: licet vulgo creditu sæpe fuerit, peccata remitti. Per eandem satisfactionem illæ applicantur peccatoribus, quæ in thesauro Eccliæ continentur. Ut sæpius, novus indulgentiarum requirendi modus inventus est, pro expeditione bellicam ctra Othmanos, muhamedanos, hæreticos, schismaticos, ad eam pro elemosinam ad pios usus Eccliæ, videlicet ad monasteria, hospitalia, immunitatem ad reformationem pœnitentiarum etc. Jubilæus, est species indulgentiæ largissima. Hujus auctor putatur est Bonifacius VIII qui ad 1300 jubilæum aperuit, illisque qui dicto ad limina ssmi Petri visitarent, et simul vere pœnitentes et confitentes essent, plenissimam ex peccatorum venia[m] concessit, hasque indulgentiam in seculi cujusque repetendam decrevit, Subsequentes Pontifices exemplum Judaici Jubilæi ad 50um mox ad 33^tium^ demum ad 25 annum reduxerunt. Sixtus V[us] am et alii successores eam in initio Pontificatus sui, pro felici regimine jubilæum indixerunt, imo nulli alii eam de causa.
Quidam vir Catholicus conquestus est, quod modernus Pontifex nec pro initio seculi nec pro felici suo regimine jubilæum indixerit. Nec certe austriacæ indulgentiæ invidendæ Josephus III^us^ repugnavit. Resol. dto 15 et 16 Octbr 1782.

Extrema unctio dicitur a pontificibus olei infirmorum per episcopum die cœnæ domini benedicto, a parocho proprium, cum licentia hujus, eam per alios sacerdotes.
Unctionem extremam etiam sanis administrant, eamque non pro sacramento, verum pro cæremonia tantum habent, et pro institutio hanc; prout reliqua, quorum et usus divinus esse potest in particularibus Eccliis. In parochialibus sunt conservati: eucharistia, oleum et quidem in tabernaculo, ante quod lampas perpetuo ardeat. Tabernaculum vix hodie arca illa, in qua dicta res sacra conservatur. De eam in Sacrario.

Ordo est sacramentum, quo potestas divinitus res et functiones sacras peragendi, sacerdotium ex officio deserviendi: de hac re satis dictum est in jure publico et privato eam Cap I.
Notari hic meretur quod episcopi et presbyteri occasione ordinationis nihil oleo sacro inunguntur, quod Nicolaus primus testatur Sec. IX. medio in usu non fuisse, quod item ordo baptismus et chrismatio ob caracterem quem animæ indelebilem imprimit, iterari non possint. Græci-latinos ad suam Eccliam accedentes repetitisant, procul dubio abstulerent hoc vel aliud sacramentum caracterem indelebilem vel pro hac vel pro futura vita imprimere; imo docent sacerdotem ad laicum statum redire et per degradationem sacerdotium exstinguere posse.

Matrimonium aliqui ex recentioribus dupliciter considerant, primum scilicet qua contractus civilem, primum qua sacramentum; — dicit Pichler acerime quod disputari an secluso sacramento validum contractus matrimonium aliud includi possit? Hoc disputatum eam ad jus publicum pertinet, in quo scilicet de jurisdictione impedimentis circa matrimonium agitur; — dixi,

mus alias ꝑ ita difficile ee circa matrimo-
nij ꝓtem imperij ꝯ ꝓtte. ecclica exibiare
li a sacramento tractus civilij distingua-
tur; si am tractus civiliter validus pla-
ne impossibile erit alij sacramento, ita
vis imperij civilis ꝓtas circa matrimonij
evanescere det.
Ceter de matrimonio Cathor hac vice pe-
culiariter nunc n̄ tractabimus. Quia in ꝑti-
re civili hgico occasione matrimonij Evange-
ca m de matrimonijs Cathor dubijs egimus;
ne quid tn̄ ad integritatem operis desit, bre-
viter notanda st hec: — qui tractu civilem
a sacramento distinguunt mala huius sa-
cramenti dicit ee tract civiliter validu. mi-
nister hujus sacramenti an sit ipse paro-
chus an vo ipsi ctrahentes sint ministri
parochus vo tm̄ desse dr, adeo ca min-
sit sacerdos i.e. presbyter, matrimonij copu-
lare possit, dubitant aliqui.
Sponsalia i.e. pact de futuris nuptijs vo mu-
tuo esse, v auctorite judiciaria solvunt. —
Matrimonia ipsa dicit vite inita sunt in-
dissolubilia. Dant am multa impedimenta
dirimenta, que si sub pena matrimonij red-
dt ab imo nulla v.gr. usq; 4th gradu cognati-
nitatis inclusive e matrimonij prohibita.
Itaq matrimonij pro sacramento et simpli-
ter indissolubili n̄ hnt. Permittit illud in
quarto gradu j. canonici i. octavo juris Rmi,
in 7mo vo n̄ admittit, i.e. in tertio quarto
juris canonici; duob fratrib duas sorores n̄
admittit.
Post sacramenta sequunt sacramentalia, i.
ritus externi ꝑ Em ad alia divina impetrandi
ad sacramenti administrationem ordinati;
1. Unctio per baptismu confirmationem et
ordinem adhibet, eam in coronatione regem
regina; dum oleo Catechumenor inungit.
Pelem nimij ee dixit, qd aliqui exilla causa ne-
gent characterem indelebilem ꝓ hac unctio-
nem regibus cferri, ne adimatr officia eccla
deponendi facultas.
2. Benedicunt aquel, cali pani, cera etc. Mu-
lieres post partu dum prohibet in Em introducte
Purificationem et benedictionem exspectare
laudabile dicit ee Innocentius III, vere pro cabi-
gione mulieribus n̄ imponit, adeog licet ipse
Em adire eam absq illa.
3. Lythurgia apud Grecos offm apud lati-
nos in stu latio gratiam alia tacte, stricte
am utramq statq preces ac ritus in altere
terno, cum primis in celebratione Eucharistie
receptos cat; in stu strictio offm divina
recitationem horar canonicar designat, se publicam
ad qm illi obligant, qui in Ec cathedralib
et collegiatis ad chor deputati st, se privatam
qm clerici in sacris constituti nec n̄ quotidie ad chor
professi, et denig ee qualitercunq beneficiati
tenent, et quid juxta Provinciam
Rz lingua latina fiat, licet Fleury et alii

rin docti et pⁱ: ticut ē Pehem: / vernacula
in oi cultu et pblō et privato ꝓpsent.
Ster recitad rem horar Canonicar publicē
Preces fundunt ꝑ epm dum oleum, chrisma,
calices, campanas ꝯ cōsecrat, ꝑ Presbteros
festo purificaōis b. virg. Mariæ, candelas
capite Jejunij, et cineres dnica Palmar,
ramos Sabbatho Sancto, exactis in silice: prom
ereum, fontem baptismalem, posteris die pas
chatis agnos, aliaq cōmestabilia, festo S.
Marci sefetes, dnicis diebs aqm et pānos
à ꝓnsos et pauperes, et quæd alia bene
dicit. Publicē preces fundūt eam in Proces
nib, que festo Ascensionis, festo purificaōis
B. V. Mariæ diebs vagaōr, et festo S. Marci
et rogationū aliis eām singulabris occasionib
cum cruce ⁊ vexillo à utroq simul pāgunt.

H. Dies festi ꝑor diem Solis ⁊ diem tolli
adeo multiplicati erant ut Clemens XIV ple
rosq tollere debuerit. Eor celebratio apud
Græcos quid secundū Calendarij Juliani exa
quum: apud latinos vō secundū nov. S. Grego
rianū fil, qd nr Ecclia a Gregorio PPice Xmo,
ejus anno XIIII qui aō 1582 10 dies expungen
do post 4 Oct 15tam xr ani jussit serat. Hoc ca
lendarij Rotte Imperio Rō-Germanico re
ceperunt aō 1583. Dies illi, quib aar Pasto
res pro populo missad in H.ria celebrare et
populus adire det, secundū Breve clementis XIV
sti: 2 dies tam Paschatis, qm Pentecostes; una
nativitatis et circumcisionis Christi; dies dnici
ōs, festa Epiphaniæ, ascensionis et corpis
Christi; 5 dies festa virginis beatæ Mariæ: fes
Petri et Pauli; oium Sanctor: Stephani Proto-
martyris; — Stephani S. regis ⁊ aut Patroni Regni
Hgriæ. Alium Patronū nec ꝑticulabib Eccliis
licet celebrare, ita ut populus sacra adire,
laboribusq suis abstinere debat. Resol S. Aug
1774. Festis Cathcor diebs qualibcunq in privato
vel labores n strepitosos licet pagere Evangi;
ceter illos observare jubentur, subditosq ser,
vitores suos ab observaōne festor et nr Cathcor
abstrahere sub acōne fiscali prohibentur art.
26: 1791; ast Resol ddo 26 Jan: 1793 obser,
vaōnem festivitatis Catholicor quoad ipsos ex,
tra vigiliam tām ad intra villam, tali loco restrin,
sit, in quib Cathca Ec. est et divina pagit.
Festa immobilia statō die redeunt, mobilia
am dies variat. Noctem, que dies festos ma,
jores præcedere solet, fideles olim ⁊ Psalmos
et hymnos in Eccla exegerant; que vigilia
cessat: quid, vel pridie festor solenniū adhuc
jejunat. Prout eām tpus quadragesimæ a
feria 4ta et Sabbatho i.e. diebs Mercurii, Ve,
neris, Sabbathi; item tpus Adventus feria 4,
ta a Sabbatho.

5. Jejunij ē. stit in abstinentia a carnib et
unica refectione p̄ diem, salva tū vesperti na
Collatiuncula. H.ps latini ritus, vi dispensatōis

Pontificiæ ab aō 1636 posst tpore jejuniorꝫ ovis et lactariꝫ uti et vescᵘ. Si vō plures refectiones pmittꝫ carne tolꝫ prohibitaꝫ n vr jejunijꝫ, verūm abstinenā. Hæc obvandi ebdōdas pᵒ Quadragesimam et pᵒ totꝫ aūm a feria 4ta a Sabbatho, nisi festꝫ nativitatis in illos dies incidat. Ad abstinendam obligandꝫ oēs esse, septimꝫ ætatis aūm egressi; ad jejunij vō illi tūm qui 21 ætatis aūm explevert utꝫ aūm 60. Grei n deat jejunij vel abstinēam latinor pter quadragesimale jejunij et saltem in grauia affectant comedere carnes, tporibꝫ et diebꝫ pᵒ latinos prohibitis vᵗ gr. die Veneris et Sabbathi, nisi festum Sanctor et Dnicis. In Syria tria feria 4 et 6ta jejunant, vel prout eāmum libi abstinent.

6. Sanctos, i. e. ab Eā in nr Sanctor relatos, juxta Psalmꝫ 150 Laudate dnum in Sanctis ejus, vel cultu rigroso ubiq et ab oib, beatos vō aum certo cultu et eumdē, strictione ad certa loca, a tūm pᵒ aliquos voli admittēt Eccla; n jubet; prout et reliquias illor ita tū ut n licet cultꝫ Sanctis debitꝫ, imaginibꝫ ipsor memoriæ tūm cāe fachi exhibere. Sunt qui docent, cultꝫ Sanctor esse de præcepto. Cultus Sanctor dulia vr, oppositꝫ latriæ cultui Latreutico soli Deo debito.

7. Votꝫ qd pᵒ susceptionem Sacri ordinis aut pᵒ professionem tacitam vel expressam Religionis institutæ solenne alicui est, vel solenne seu simplex: Votꝫ pᵒ melius vovendum in melius mutandi seu pᵒ pt, imo n ligat votꝫ de re bona facta dicendi, melius sitꝫ v. gr. votꝫ de n nubendo. Quia pᵒtat se cōtinere, qꝫ enim dicit Deo ee gratus. In opus æquale vō auctoritate superioris natuꝫ vetꝫ, imo votꝫ annullandi pᵒtas, quæ cōpetit pᵒti civili, vel jus in aliquo dubio vocandi in pᵒt ut Pehem dicit. Quia Deo placere nequit, qd cum pjudicio alior ee conjunctꝫ. Idem Pehem a voto solenni ee simplici dispensandi facultatem nulli mortali competere dicit, verūm quid in dubio magis acceptꝫ Deo ee possit declarandi jus Epis pariter ac Pfici tribuit: liceat plectꝫ Pficem tibi vel basse a quibus votis vigr pretule ingrediendi ordinem religiosꝫ, eundi Hierosolyma, visitandi limina SS. Petri, S. Jacobum epistolam disperta di facultatem.

8. Voto affine ee juramentꝫ, qd promissioni adjectꝫ, novam obligationem objectivam n producit, verūm subjectivam, qd tū n obstatꝫ quo minus juramentꝫ sequatꝫ nram actus cui adjectꝫ, prout nec actus lege nri ee hāna invalidi, i. ut nos loquimur ipso jure nulli reddatꝫ pᵒ juramentꝫ validi. Qualiscunq am actui adjectus juramentꝫ, eam ni validio et

p̄ judicem n̄ rescindibili adsciatᵗ, minimeq̄
hi tali actui adsciatᵗ, qui p̄ legem pro nullo
et n̄ obligante declaratus ē, sē vetitus est
idem actus sē non. In oi casu juramentᵗ n̄
nisi salvo jure illius, qui lēt acōnes n̄stras
p̄missivas dirigendi debet fieri. Hinc quidq̄
in rei-publicæ juramentis p̄ eand̄ abrogari,
annullatoᵛ juramento, nullam vgionis obli
gōnem remanere certū ē: prout eām pre
ne perjurii effectus civiles trahentes, nmi
p̄ republicam jure proprio poni possit.
Juramentᵗ metu injusto extortᵗ canonicᵉ
acōne rescindere et tolli possit, inuunt quidq̄
ver vgionᵗ magis distanᵗ ē vid elᵗ jura
menta talia, ne tunc quid relaxari, cum utiq̄
trahentium suum superiorem lēt, eo minᵘ
am si illi in statu naturali viv̄t. Quia ad jū
ramentᵗ servari lēt, qd fine periculo animᵃ
et p̄judicio alterius servari p̄t.

q. Rosarij eam p̄tinet ad privata affū
ptiᵒᵉ. Est corolla globor major minorū de,
certo et in fil redactor. Majores globi ora
nem dnicam, minores vō Angeli cum salutā
nem dicendam monent. In Hgria promoto
res Rosarij fuerant Leopoldus I. Imperator,
qui offm et missam de sanctiss Rosario, p̄
Innocentium XII ad Hgriam extendi impetravit,
– et Hugo Struggiensis dux de Saxonia, cujᵘ
opera potiᵗ Leopⁱ Hagij Deputatᵉ, qui bis

Lotte

Lotter Rosarij erexit,
Evangcis duo tm̄ st sacramenta baptismus
scil. et eucharistia. Jus dandi baptismᵘ a Xsto
ē Ecclæ collatᵘ. – Ecā hoc j. exercet apud Reform.
unice p̄ mīstros ordinatos, apud Lutheranos gm
in casu nēcⁱtⁱˢ p̄t quilibet exercere. Rides
Anor, quas n̄ Statibus Vgionis ver ver ut
Augustinus dicit terminus p̄cⁱptⁱˢ excludit
a baptismo, juribᵘ Anor gaudere asserit Protz.
Testes s. Susceptores qui Patrini vocᵗ, ex antiquo
Ecclæ ritu adhibendi st.
Eucharistia s. S. Cena administrāda pariter p̄
Evangm̄ mīstⁱᵘ data ē, in sua cuiq̄ parochia: ver,
ut in casu nēcⁱtⁱˢ p̄ lacos ad mīstrēt instⁱ
tuni divine n̄ repugnat. Spēr tm̄ sub utraq̄
spē vino et pane ab abrogō fermentatōne Pa
cto et unōne in verū p̄ciosum det administrari.
Et baptismi et eucharistiæ administrandæ lo
cus extra casū nēcⁱtⁱˢ ē Ecclæ s. coetus fideliū
loco ad cultū divinū deputato cōgregatus.
Mod et ordinem sacramentᵗ administrandi et ali
ad res ad cultū divinū p̄tinentes pagendi Lythur
gia determinat, quæ ad pottem Ecclam spectat.
Confirmōnem quid baptizator et Penitentiam
privatam externam Evangi sacramentis n̄
accensent. Lutherani tm̄ institutū illud ecclē
secundū qd pueri ad sacram cœnam prima
vice admittendi prie examinantᵗ, editaq̄ fi
dei professione atq̄ manuum impōne Pastō
rienᵗ usu sacræ cœnæ capaces declarantᵗ,
Confirmōnem vocant, imo puerum nec ipsos
adultos nisi privatim Confessⁱ et absolutᵘˢ ad eu
charistiæ sacramentᵗ admittit.

Apud Reformatos in Hgria ẽpr mandat xn
n ttm ignot ẽ, ver eam a salutari majorẽ esti-
tuto ꝺ instituto pueros ad sacram Cœnam
prima vice admittendos publica exam inand
fideiq professionem ab illis exigendi recep
ẽ, nec ulla singulaꝝ â privata ad comu-
nem ire volentiũ m esthis ꝺ absolud deli-
berat.

Dus dies festos instituendi, abrogandi ts
ponendi ꝺ circa illos s: mtt lege civili san
cit sinf: dispensandi, mod cœnes ad popul
habendi, formulam cantion, preg determi
nandi et s: lyturgiq alecq ipi Ecæ propri
um salvis juribꝫ imperatꝝ circa sacra
Jejunare et abstinere apud Evang anigli
bet ẽ. Cum voto nulla obligo externa con
nectitꝫ, interna cujusq anima comitꝫ. —
Idem de juramento valet, mtt leges civiles
aliud jussẽrint.

Matrimoniũ am ex hac fere st peculia
ria: Sponsalia nullam pro foro externo obligan
di vim hnt, prohibio secundꝫ grad cõsangui
neitꝫ et affinitꝫ n excedit. Matrimonia
eã mtt inita validissima fuerint, ex plurib
causis solvi possẽt, de quibꝫ cognoscendi fa
cultas foris secularibꝫ attributa est.

Cap. IIꝺ. De rebꝫ ꝺsecratis, benedictis, ygi
nis et stricte ecclias.

Tpla s. Ecæ st n. Cathedrales ꝺ Parochiales
s: illæ quæ epi hic parochor sibst: ꝺ ca
pellæ s. sacellæ et oratoria pbta et privata
matrices ꝺ filiales. Postqm clericatus cum

monachis mo fuisset ẽjunctus aliæ Ecæ facta
st regulares ut sunt capella monachor, aliæ
seculares ut st Ecæ collegiatæ. Oratoria pri
vata, quibꝫ sibi ẽstruendi facultatem hnt,
ver in alio absq pmissione epi nec mitte
nec reliqua sacramenta possẽt admstrari. Epus
eam id sancire pt ut festis diebꝫ majoribꝫ
tardius celebra rectꝫ missa s: hora tn opportuni
tam in Oratoriis privatis, qm in Ecis parochialibꝫ
ne scili populus a parochialibꝫ sacris avocetꝫ.
Campana in Oratoriis privatis hri n pt, in eisdꝫ
ꝺpotꝺ mendicanis mo vo una ttm ese deret, ex
lege, qm Capucinis soli obtvant.

Eã parochialis ꝺ curata erigi nequit, nisi
eroget et dotetꝫ nova parochia â benefo curatꝫ.

Cõsecraõ Eæ qm actus ordinis epalis pagitꝫ
diebꝫ dnicis â aliis festis p epm loci; â p illum de
legatꝫ alis epum.

Antecõsecraõnem benedicõne p epum ad
delegatꝫ illius sacerdotem pagenda apta red
ditꝫ Eã ad offam divina in eadꝫ celebranda.

Semel ꝺsecrata Eã n ꝺsecratꝫ denuo, licet quis
cunq modo profanata et p pblꝫ licet ex toto
reædificata.

Exsecrata Eã reconsecraõne, polluta vo re
ciliaõne s. rebenedicõne indigetꝫ, quæ fit
mediante aqua Gregoriana p epm ꝺsecrari solita.

Exsecrata dicitꝫ Ecla:

1. si p incendi major pars crustæ parietꝫ inferio
rum ꝺsumatꝫ.

2. si major pars parietꝫ collabatꝫ, licet ex prio
rib matꝝ reædificanda.

Pollui, dr Eccla:

1. Per sepulturam hui infidelis, nd baptizati, lati â excom uni cati.

2. Voluntaria sanguinis hui effusione hominis.

3. Voluntaria item seminis hui profusione. Si pollus occulta est n e opus recollidone, Pollucta Ea, et altare et cemeteri vicinq pollucq, n item vicevsa nec evto altari siqd jam hodie separatim solet cdecrari pollucq :| Ecclia fit exsecrata.

Calix et patera s: ninn Gnechysalu, Lussi, Lusser :| Eucharistia officiendæ et asservandæ inservieus et auro et argento fieri, v saltem deaurari p unctionem ab epo â ejus delegato cdecrari det, prout cam campana, prius ptq in campanile tferatq. Monstrandæ vasculq illud in quo eucharistia pblica adoraq ni exponitq, Cibaticq item in quo epi hui pro comunicatus assvatq tpore cdecrandi n tolent vrgi. Eadq e vas vestimentor et pramentor quibq altare, v illius ministri ornanq, quæ suam benedicionem retinentq licet pt aliqua filo profano fuerit adsuta et quæ si usui n amplius ee possit, cambuscq cineresq loco laici n accessibili reedunq, in unda p sacerdotem v diacon lavanq.

Cemeteri ab epo v p ill delegato sacerdote benedicitq, vigore Resol. dto 21 Sept 1777. Circa Cryptas sub Eccliis existentes ordinatq ut introitus ipsar ab extus fiant, singuli tumuli singulæ cellulæ pateantq, cadavera calce aspta cemento obducenda q inscripone nmi sepulti, mentis, dici, anni. Tales

Tales cellulæ ante 20 ans n reserandæ, peste infecti eo n inferendi, exhalao impediend a. Resol. dto 17 Julii 1755 item 21: 1777. Cemeteria extra locor ambitq edifori et citra cervari jubentq, scilicet nulla pcrar vadne habita cti mia seriefodi, nec ante 30 ans aperiri in desertis cemeteriis vo nemo amplius sepeliatq, nulla ibiq fodicaq â edificii edstrucq, vel ltm visus in suppfie admittatq. Circa sepulturam vo p resolne regia dto 21 Sept, 8vis Dec. 1795, 15 April 1796, 1. Aug 1797 jubentq, ut cadavera ultra biduj intecta n servantq; ver tumba imposita inclaventq, ad Eam n inferantq, sed directe ad cemeteri, eterra profundius imponantq, ante 48 horas nemo sepeliatq, nisi ex testimonio medici v chirurgi, qui prodeat, defunctq morbo ctagioso defunctq ee, v evidena putredinis signa jam adee. Ao 1775 plebi ordictq civia funebria vi Resolnis 23: 1794: :| qm alia Resol. dto 12 Aug 1788 confirmat:| admittitq ut incolæ dotæ rgionis si convenire possint, comune cemeteri habeant, secus distinctq illis cemeteri exstruendaq, si vo comune cemeteri placuit liberum illis sit v illud in deputi, v abtq rgionis discrimine in illo sepelliri, peregrino cemeterio loci illius abtq discrimine rgionis sepeliantq in quo mortui sit: integr tm sit cuicung qui prosint sud rgionis cemeteri in loco, quo mortuus est n let, exstar rgionis localib cemeteriis illud lbe seligere, qd placuerit, imo eam vicini loci cemeteri. Cuius peregrini vicinior rgionis, ad qm pertinebat, Curator debet convitari, si ille adee n pt, locatis Curator

licet dcta Rpionis. Integr det ee eam cuicung de cernere, ut cum pblca solennitte sepeliat et supra sepulcr suum signa Rpionis tud uditata portarit, qui in illa prohiberi v tolli possit.

(Lumen benedictum)

Ritus sepeliend hodie cstitit in lumine psalmis et sacris orationib nec n oblatione thurificatione, aque benedicte aspersione evocatione cleri et populi. 2. sepeliend regulariter parochi loci petit: sepultura tn Rpiotor ad monasteria illius superioremj Canonicor am, licet in alia parochia habitantium ad suas Ecclas ptinere, imo quilibet libi loc sepulture eligere pt, modo profan loc ne eligat, et parocho loci pro lotor evitandi tat faciat; quanto ad parochias pro sepultura cpetat, ptinuit e determinare. Excommunicatos etico et loco benedicto vetant sepeliri; si vo sepulti st, exhumari jubent n baptizati, hereticos eorq fautores, communionem paschalem negligentes; mortui in torneamentis et duellis; usurarios n satisfacientes et suicidas: cujus rei cognio tn ad seculares judices ptinet: porro Rpiotus talis, qui aliqm proprietatem het; excommunicati, ir dicti, nisi poenitentiam inierint, item decimas Ecas denegantes, et. injuste

De loco Rpiosa i. e. absq consecratione et benedictione quid, sed tn pias utilis publice erecta st: 1. Monasteria, que q dctm Epi et piis auditis cib quib ire ita dnt enij, ut saltem 10 Rpiotis ex proventib fixis, v ex veteribus elemosinis ali possint. Ex uno monasteriis in aliud ejusdm Rpionis Monachos, trasponere Epus cpetit.

2. Hospitalia, que cum abstq auctoritte epi erecta sint, i. tn sup eor provectib rationem exigendi, cuili tridentin epis dedit, qd quid reipby in illa potte sufferre nt potuit. De jure Canonico tenent hospitalia administratores ad instar tutor et Curator juramentu ptare. Inventariu pagere, rationes quotannis reddere etc.

Loca sacra etc. immunitte in jure Canonico occurrentes ptim ita st caparate, ut ex ipsa, qua hn erga res divinas tenent reverena fluat, ptim vo ex ipsa ples imperii civilis ptinent. Licet egr. plurima constituerit Pontifices de asylo ecclico, et de securitte delinquentium qui se ad illud recuperent, jure asyli gaudent secund cstitud res Pontificias Ecas, monasteria, sacella, coemeteria, vere hec oia deleminare â tolerare v sufferre ad imperantem civili ptinet. Imitatione sacerdotu et levitar veteris testamenti primo ex communibus Sanctor Patr, mox ex cstitutionib pp, puisne Caroli M. Clerus tum papere, tum jure decimo fundare et spiritualib reb accensere, tum questiones sup illis enatas auctoritti solius Pontificis subjicere cepit.

Decimae Reales ex fructib terrar et aliis personalibus ex tolerata, opera hns tamen, verum personales fere ubiq cessant. Loco illar credit introducti ee scholares proventus, pro functionib sacris et spiritualib pendi soliti. Reales dnt tam ex reb injuste acquisitis n item personales; reales dnt n obstante longi temporis longitudine temporis in nra et quid ex tota proportione, n subtractis prius expensis. Personales ex puro lucro dabant. — Jus decimandi acquiritur:

1. Privilegio Pontificis, ver qui hoc obtinent, illi bona et proventus Ecclesiasticorum jure alto et eminenti Pontificis

Ecclesiastici

subjiciunt, et in Templum civilem injuriæ &c.
2. Depone.
3. Cœmetone.
Unde fere modis immunitas ab onere decimarum acquiri dicit. Quid juris in Hungria decimas alibi exposuimus.
Ceter in jure decretali, et cœlii tridentini decreto tamen, qui Ecclesiæ solvere nollent, per censuras ecclesiasticas ad solvendum impelli posse: verum cum hæc causa non ecclesiastica, sed spiritualis sed mere civilis sit, pœnis ecclesiasticis nullus in ea locus esse pt.
Jure Canonico primitiæ cum olim essent Parochi i.e. primi proventus aprorum fetus pecorum &c. quæ jam fere cessarunt, verum oblationes ad altaria fiunt ex libera fidelium voluntate in Urbe &c, non apud Catholicos, verum eam partim apud Lutheranos.
Exemtio Ecclesiæ, capellarum apud Evangelicos de jure lythargiæ, adeoque ad pœnam ecclesiasticam spectat. Adeo dotata nihilominus ob utilitatem nec ut dos &c. fundi ad exstructionem &c. vacuum eam idoneum. Exstructa ea delicatione proveniente ad cultum divinum civilem; Cameterium exstructio est parilem juris ecclesiastici ipsum cœmeterii; qua tale et quamdiu tale manet, et subjicitur ecclesiastica. Domus terrestres prout terram pro cameterio extendere tenentur: ita cessante ecclesiastico usu antiquus cameterii salvus legibus politicis in rem suam uti potest. Sepultura ecclesiastica, i.e. loco ejusdem, soleto, et modo in lythargia descripto tragenda, apud Evangelicos nullibi sano, nullo sub plectu denegandæ est: magistratus tamen Urbium illam vero, vel hanc sepultura scelerati privare pt.

Cap. III. De modis, quibus res ecclesiastica acquiritur, et alienari desinit ecclesiastica acquiritur.

1. Donatione quæ alia est in vivos alia mortis causa,

legatis æquiparanda. Donationibus ea facta vel faciendæ Canonistæ multa privilegia tribuunt, quæ tamen abeunt ut legi civili nitantur, ut prout res pacta similes ad donationes magis quam alias pactas restringat, et restringendo jus labeat, legibus etra amortisationem [illegible] el-tiltás, in Ungarn [illegible] ektra [illegible] semitelde, Nichtigkeits Urtheil; bonorum latis.
2. Testamento, qui quidem pro foro externo non valet nec pro interno valere pt. Requisita vero ejus non ex Canonibus vero ex legibus civilibus sunt metienda. Hinc, licet aliqui jure Canonico testari prohibeantur, ut sunt Regibus post emissa vota solemnia usurarum manifesti, percussores cardinalium hæretici eorumque fautores; hæc tamen nisi ita valent, si legibus et moribus populi recepta sint. Each est duo testamentorum prior, quæ licet Alexander III Papa Deus, quam Deus ad eh testis fieri posse ordinaverit; illaq; collibus vium fere mancum praxi et observana, apud nos vero per Art 27 an 1715 eam legem expressa recepta sit: ut non dubitandum est posse legislatores civiles testamenta pia quo vis lenitatis cum jure duo liberarent, iterum Ungricere. Qui vero legata pia mente eam quacunq; de causa testamento subtrahere dicant, id Szegedy abusu fundamento asserit. Quibus in testes adhibere circa testamenta non potest, ad illa efficienda vero nec clerici seculares. Resol. dto 4 Sept 1777.
3. Successione ab intestato immunem Ecclesia succedit clerico in bonis non patrimonialibus secundum Canones eam in patrimonialibus, si Canonei non adest, dat succedere, vero hoc fisco regio

pjudicaret. Religioso novitio succedunt ei ante professo nō pjo i.e. claustro, niſi lex obſtet. Religiosus ordinem capacem bonor possidendor ingressus in tō ple successionis succedit parentib; nō prius claustro. Si professus parentib; pmoriat cessat successio monasterij, quia j. reputat de illis n̄ cpetit.

Ad alienac̄onem rer ecclear, pcipue quoad immobilia jura item ineporalia, que immobilib; equiparant et dem̄ immobilia pretiosa, requirit̄ justa caā i.e. vtilitas in captivos et pauperes vel necessitas, aut utilitas Ec̄e. Nulla alienac̄o Ecclie ſfice inconsulto fiat, juxare debent epi tactis Evangelijs, qd quidē nō videt ee n̄dum, quia absq; scitu pp̄ alioquin alienari n̄ potſt. Si vō pps velit vel debeat illa alienare, id caā m ſfice inconsulto facere pt. Alienac̄o bonor Ec̄e ctra canones facta, salva eam ctra alienantem hered̄ illius damnac̄one ipso jure nulla e: pscriptōne tn̄ cōvalescere pt, atq; si pretio Ec̄e debor facta e, emtor illud n̄ p̄dit. Epus improbe alienās vel dissipās et pulsandā a Ec̄a suspendit̄. Clericus inferior alienans fideli, cōmunione privat̄, item beneficio cujus bona alienaverat. Emptores mala fide virga duplici castigant̄ i.e. ecclica s. spirituali, item civili pena, v.gr. multa.

Ec̄a multa danti multo jure civili tributū pmittat. Si ad mīstratoꝝ tuli mutuo dederit pecuniam cum periculo erogata est, atq; negligentes in exigendo fuerint, debitorq; n̄ solvendo parfactus e, eo nomine tenent̄. Creditor Ec̄le accipienti sibi spēr obligatos hi, si vō ctra Em agere vult tertius ut in utilitatem et n̄ illam Ec̄a probari debt, niſi ex scitu eor̄ nra vit, quor auctoritas ad mutuum levand̄ requirebat̄, v.gr. apud nos Civili Regū Lottalis. Ead est rāo illius, qui Ec̄a cōmodavit, qui vō apud Prelat̄ ad Rectorem Ec̄a deposuit n̄ obstringit Em, niſi existentiam rei vel visionem probet. Clericus depositū degs carceris punit̄, et ea reditu suo sibi alimonia tutis facere debet.

Ec̄a spiritualia locari n̄ potſt, nec res Ec̄e rate, licet hec ad usus solitos cōmodari possint, excepto pallio Aepali.

Clerici bona immobilia sē propria sustentac̄oni deputata locari potſt, educeret am seculares terras prohibent̄, imo et ecclica s lucri caā.

Prelati aliqui in Hyria terras aliquas pro more antiquo in feudū dare volent, ipsiq; adeo nōdum sint vsitati in feudis, equestribus, parentib; vel, latarolib; tunc succedit.

Clerici propria solvere debita tenent̄, salvo ipsis beneficio cpetentie i.e. vtilis alimentac̄one ex tacita benignitate pp̄ n̄ item jure scripto, ex bonis beneficialib; pmanente. Carent hoc beneficio

1. si bona sua occultent et sic creditorq; eludere velint.
2. si ob delicta civilia.
3. Cum cōveniunt̄ ad rem pp̄riam actori in pce restituendam.
4. Si in judicio pertinaciter negaverint debita, et victi fuerint.
5. Si p̄ fraudem incautos ad credendū induxerit. v.gr. jactando se divites.
6. Si recusant pstare cautionem in casu melioris

melioris fortune. — Pacē pōt fieri de rebꝫ ecclīs
nīl redoleat simoniam; vel sup permutatōne
beneficii ecclī a sup dissolutōne matrimonii le-
galiter v. reconciliatōne illegaliter initi: nisi im-
pedimentꝫ sit privatū v.gr. dolus, vis metus,
terror, impotentia antecedens; nō e licita pacō,
nec pt beneficiatus de proventu qui opi exhe-
nefitio expetit absq; tōtu diocesanī stipere,
apud Evangm aīm absq; cōsu ecclīe alterius je-
nimus aīm de alijs bonis ecclīs, quor ppietꝫ
ex mente Cathor apud Clem e, ex mente
Evangor apud viterbiensem s. Ecclam ipsam. Celer
quenam ex hoc capite dictis ad Evangm apli,
cari possint, qui jus dnīj civile jam audive-
rant facile addiscere poterit. Hoc vn monere
vel ecclī, qd sacra sedes Cathor, que in Hgria de
testamentor forma externa pronuntiare so-
lent, testamenta v legata in emolumentꝫ
Ecclar Evangar facta privilegiata nō agnosc,
vel in illis solennitatꝫ requirant. Recepta te-
stamenta, quibꝫ Ecclīs Evangijs aliquid legatꝫ,
nostros Evangos v. Curatores a inspectores epm
in testes adhiberi ppter eadꝫ sacras sedes
debꝫ nō e.

Sectio III. De jurisdictione ecclīca.

Cap. I. De foro ecclīco, causis et pronis ad illud pertinentibus.

Ad judicium ecclīe pertinent hæc: oēs cāe
circa misteria et defectus sacramentor, cāe in
facto fidei et cāe suspector de hereti, cāe
excōmunicatōnꝫ, irregularitatꝫ, cāe clericor pro-
nales, quoad disciplinam ecclīcam tangt.
Manifestꝫ e ad judicem ecclīcam unte illa
pertinere, ex rata sua qd recensuimus, reli-
qua am nisi delegata et a pp. auctoritte depen-
dente potte, judicet ecclīa cognoscere posse, v.gr.
cāas pjurii s. pro pejeratōne; cāas testamentor
cās sponsalij, ac divortior, accessorie eam nata-
lium dotis, allaturæ, coaquistor ir quæ sepa-
randos. Olim plerꝫ cāe civiles sub variis
pretextis ad judicem ecclīm trahebantꝫ.
1. Sub pretextu peccati pcunie Innocenō III pcēd.,
vis cāa civilis in qua peccandi periculꝫ subsistit.
2. Sub pretextu Evangce denunciationis, Matthei 18
et 18: decimæ.
3. Sub pl. juramenti ubi scil: illud actui v tractui
alicui ad ecclīa fuerit.
4. Sub pl. suplendi judicij negligenam.
5. Sub pl. cāar pcar, et pronar inveterabilꝫ etc.
6. Sub pl. accessorij decimar vel ad eam pertinentium.
7. Privilegijs fori clericalis, olim in cāis civi-
libꝫ ad oēs tonsuratos licet conjugatos pertinebat,
modo habitꝫ clericalem detulerint, imo nō nullis ali-
privilegijs eam ad servos et ancillas clericor ex-
tendebantur.
In judicio ecclīco primꝫ locꝫ het judex, qui e v ordi-
narius v delegatus. Ordinarius e epus diocesanus
v vicarius ejus gralis. Canonici Cathedralium
Ecclar et epi Civitatensium nati. Oter hos pt deter-
minare epus alios eam assessores ecclīasticos
apellatione ir posita judex ordinarius fit Metro-
politanus, postea primas, denig Pter Rnus qui
devoluta ad ipz lite delegare tollet locꝫ tri-
bꝫ epi v Capitulariem hpt in regno existentem.
Notarius sacre sedis vr jure ecclīco Manus
publica, det jurare in facie curiæ coram se dit
clericus se laicus. Procuratores in judicio ecclīco
actum coram ipso officiali posse. Fiscalis sacre sedis

licet sit jam in foro civili in Procuratorem adjuratus: tn eam coram S. Sede jurare debet. Het sessionem in Cstorio, ver ad districtualem tabulam secus ac in secularib judiciis. Illi incumbit auctoritatem dignitatemq ordinari, i.e. Epi Cstorii, item vbo, scriptoq defendere. Caas ecclar hospitalis, piar fundaonis peregrinarum, pupillor ac orphanor auctoritate Cstorii ipsi comissas promovere, ppter scandala v actorem se facere v litib ingerere, poenamq a S. Sede poscere, conjuges auctoritate sua privata separatos indicto processu ad cohabitaonem stringere. In judiciis gaudet voto n cclusivo, ver informativo. Defensor matrimonii in regula e ille, qui fiscalis sedis, ver saepe vir ecticus ad id eligitur p ordinariu. Det adhiberi in causis matrimonialib sub poena nullitatis ad ves judicii actus. Illi incumbit matrimoniu defendere, et stenas ctra matrimonialitas appellare, adeo quid ut tunc demu liceat cjugibus alias nuptias tsire, si in supremo foro eam matrimoniu pro nullo declaratu sit; ver nec illa stena pt unqm in rem judicatam abire. Si enim dum et quando prodiret matrimoniu eronee ee pro nullo declaratu, matrimoniu prius restitui et subsequum cessare deberet; prout matrimoniu eam si in foro supremo stabiliatu, tn si prodiret aliquando revera fuisse nullu sper cessare potuit.

Procurator lege ectica vetatu ee Clericus in caa seculari, rgiosu in alia qm sui monasterii caa. In Agria prout lex ectica admittit, seculares procurant in caas et foris ecticis, ver illi qui solitu Cathcis juramentu deposuert. Qmvis enim sint jam in foro seculari in Procuratores adjurati: dnt tn coram S. Sede adhuc jurare et in hoc juramento declarare, qd eam juramentu calumniae semel pro sper cibus clausulis et punctis sui deponant, licet ab illo juramento calumniae, lex patriae Procuratores absolverit, quo scil: in exordio litis cujusq jurare debebant, semet caam qm movent justam putare in eaq agenda sine fraude et calumnia vsaturos ee. Procuratorem cstituere posst eam excomunicati, n quid ad agendu ver ad sui defendendu.

Testes in judio ectico n posst ee haeretici, quia n jurant p sanctos et B. V. Mariam. Pater admittitu in testem dum agitu de aetate liberor, a sup libera coactoq filii v filiae suae professione rgiosa, prout eam cs anguinei in caa matrimoniali, v cum inquiritu in Genealogiam, legitimos natales. Dum quaeritu de haeresi v simonia nullus testis e habilis.

Quoniam synodalib actis hucdu essu regio et cfirmaone destitutis cstoria Evangor ndu se ita provisa prout in sequelam art 26. 1791 sperare licuisset, fere nihil est, qd de Evangis huic a sequenti capiti adjici possit. Cstoria eadu negotiu ttm ad oeconomiam et Politiam Eae rem item scholasticam ptinentib in occupantu, offensione, etiam et scandala p mbra Ecclae data absq severioris pottis exercitio, amico nnisi et xno modo tollunt; excessus tn Clericor et mores quoad officii raonib advsantu, severius

nmorqn coërcere sustinent.

Cap. IIdus De pcessu ectico.

Hic illa ttm exponenda, que processus ectici
pria sibi vat: illa vo plerunq; et presup-
munt, que in reliquo jure hoc etiam ob-
rent: Citatio shalis fit p Notariu sedis, Scri-
pta vo p literas patentes et Decreto S.e,
dit stylo Scriptas, ejusd sigillo munitas, p
judicem S. ydem judicu subsignatas pti-
le dignam pnam. Ectig citando se eam
qualitas nimis celerem justicie administra-
tionem requirat, tunc pemtorie et simul
pro trib vicibus quis citari jubet. Tale man-
dat vo peremtorio Citatoni. Citatio etiam
in reb gravioribus u.p. matrimonialib, violate
car immunitis, mysteriorum fidei, sacramentor
ior atq tertio pagenda et gradualis quod
quarta ea in vice citari solent tales etiam
tes p monitoni supabundo, qd Canonig apel-
lant, n jam p gradalem earu auditorem, prout
tertium quoad Valvale; eo qd valeat ea adi-
a toleati dr subscripti, ver nne Christoni ex-
pediend, in quo mo nec ipi qui citado nem pa-
cturus est, etiam acem primo, secundo, tertio
distinctim ad cparend monere, qd si in-
nierit ptigit terminus pro ista pro-
nciand, quo adveniente etiam max excom-
municat. Si tn intra 7 dies a termino epa-
rierit, qnvis sententia etiam ad lata fu-
it debitis pro quarta absentia ~~trib~~ in foro
Cathedrali ea tribus, in foro metropolitano

6. ffl

ad se defendend admittit. Sepe citado in ntis
fio ad rectit v.gr. in cau sponsali prohibet vna
p3 relictre a sponsalib ante sententiam judicis
in cau matrimoniali, pter latens impedimentu
vetantes cohabitare cjuges. Hec inhibitio fit
sub comminatone excommunicatonis et mulcte pe-
cuniarie. Si quis eparuerit quid ver a repli-
care tpestive seu defendere intra ptixos pri-
ma vice 15 dies, nobil, secunda vice cum ter-
mino 7 dier, et superabunderit, tria vice am cum
termino 15 dier respondere pemtorie jubet.
Sine tum quidem respondere cum pelente
valeat, post evolutas duas quindenas, pro
sententia ferenda ptixas, cau p judicem, pro
ea lista declarabit.

Penes mandat epulonis epale vel audito-
riale pagit, inquisitio collateralis, p ectig
ver illius dioeceseos in qua testes exami-
nandi sit. Testes collateraliter examinandi
mandato citatonio medio pone sub poena
ectis ad judicium citati in eodq authenti-
cant, qui si ex justa cau eparere nequeant
unus assessor Christianis cum S. sedis nota-
tario, mandato citatonio testium proximis fi-
re authenti cau nis examinit, penes manu-
dat epulonis credendo male munus hoc alter-
ri in panis committit, eam post lata sententiam
admittunt, nove probac nes in his cubus:

1. Si periculu peccati subsit.
2. Si delegati instrumenta producta ee falsa.
3. Si evidenia facti si ptis alterius cfessio

supveniat, v cum advsus Em aliquid sstitus fuerit ut canones loquunt.

Seterum ex scripto p sedis Notarigador, nato Wses judicu: nisi ipse epus fuerit pro tribunali sedens coram crucifixo, caeteris dentibus absentibus, testibus ad hunc actum vocatis, ptis item collitigantibus impotio capitis suo bireto: papalibus veg & longis, pileolo: rochetto: linea veste: et moretta indutus pronunciat. In minoribus et sumariis negotiis etiam sedis notarius pt pronunciare. In judiciis stitio stenā pronunciari n pt, nisi sit causa matrimonialis. Si sucumbens ad expressed tacite in rem judicatam abire pmittit stentiam prout in jure civili exceptis cautis:

1. Matrimonii valorem tangentes stene, n abeunt in rem judicatam.

2. Sentenā postea lata etra talem qua dat in rem judicatam t̄ divit.

3. Que ex falsis instrumentis promāta fuit.

4. Que manifeste est ipso jure nulla ē.

5. Que ita decernit ē ut causam et fundamentū n adducat. Stenā tm ir ptes obtinet obtinet vobur, nec pt quis juri alieno ver tm suo renunciare.

Excusatoni pōnt quadimestre spatium attiquant: regulis mox post sentenām latam decernit. Judex cui sit recusandi tm justa suspicionis obnoxius pt recusari pt. Requisitaq scripto fieri et probari det. Admittit q juramento phoresseos, quo declarat justum se metuere iniquitatem judicis, qui ipi sibi spectus est. Post illatam in causa cukronis sen tertiam recoverionis n ē locus.

Deptō cāe antecedēs sit ante terminū, qui ptis data erat. Det insinuari citato judicialiter et ptive, sequens fit jam lite cutente. Non cum grā in foris ecclicis eam ordinarius dyre potest dicit. Apellata intra dies 10 vr primi debere finitra diem ad a sentenā data 20 apli peti dnt, s. tō missio processus ad judicem superiorem. Non petilit aplis i.e. tō monialibus cā ē deserta, et abil in rem judicatam. Per illos qui in jure civili prohibent apellare n possent tō:

1. Qui ex evidenā cōicti ff:

2. Ctra quos d stenā sformes in eadem cā jam pronunciata ff, excepta matrimoniali cā, n pōtt in apellationis toro nova afferri, ver probare declarē n ē vetitū.

Judex apellata dēt reformata stenā vadrem adtēnare jure canonico licet ab infirmo judice ptermittit ir gradus immediate ad ptiorem apellare, eo qd ille cum cōib judicibus cuntem jurisdictionem hre putet, ver in ngra gradatim debent apellatio fieri, n tm in peculiaribus. ver eam in ecclicis fori.

Cap. III. De jure puniendi, qd Ep̄i ptis, promōtis p eam adhiberi solitis.

§ 1. Cathi oēs tribuat j puniendi Ep̄i, ex potte clavis et pōtte presbyteri enat: ver illud unici in privadre bonor et juris, quib mbra Ep̄i gaudent, dixere dict sanctorum. Cyprianus vocat gladiū spiritualem. Olim illud medi poenitenā externa et publicae qm suprade scriptimus exercebat p epm in oēs dioecesanos cum cōilio tm presbyterorum et pscitu diaconorum vocatis n nunqm oib clericis dioecesanis, in magnis vo negotiis adhibito totius populi cōsu.

§. 2. Ignota itaq; adhuc fuit distinctio fori externi et interni ecclici. Circa Ses. XIII cepit separari for penitentiæ internu a judiali externo, illusq; ptiq;pes redditi Ssti Presbyteri ut penitentes audiant et oēs & recipient, Profundo interno et cū ente, hoc vō reservatis & Epō et Papæ, qui pronunciant censuras ecticas et ab illis absolvunt, Presbyteri dicunt, in foro penitentiæ olim usitate Ssti Substituti, Epi vō et Papa dicunt censuras ecticas et pœnas tporales. Vtiq; vō foro subjectos cē volunt et clericos et laicos et quoad delicta ectica et civilia, quæ sic virga duplici mulctabant q; pœna spirituali et tporali.

§ 3. Dum for externu cum interno cjunctu manserat, una tm pottas clavis erat, quæ et administrationi penitentiæ et cūræ exercendæ sufficiens erat. Illa cjuncta prout superius dictū & sublata duplex claves ligandi et solvendi, duplex pottas ordinis sal: et jdicionis secerni cepit, et putabat q; putatq; & hodiedq; pottem ordinis et for penitentialē et irrj; pottem vō jurisdicionis ad judiale et externu ptinere, adeoq; jus sufferendi censuras n ab ordine verum a jdicione pendere, sequenter eam a Presbytero exerceri posse ex privilegio s: prout usitatu Viennensi Lett Privil sub nōra excōmunicandi et absolvendi a Martino Vto Papa R: edvetudine et dispōne. Exerceri potest per Papam ab Epō nēq; Sacerdote sed tm confirmato, quia ptinent ad Pontificalia. Porro p Prælatos regulares et et collatores ptās vō dispōne intelligitur tos regulares licet laici eent et demq; p oēs illos qui hnt jdicionem Epalem vigore Canonicales, Presbyteri, dicuntur in suis titulis i.e. titularis Ecclie

Gruliz quos ordines Pgrini Romæ hnt jdicō in Pgrinos austriacos p Joseph IIm & tublata p totam Monarchiam. Resol. 21 Maij 1781.

§ 4. Pœnæ, quæ in hoc foro externo infligūt & medicinales ad emendationem tendentes, usu bonorum spiritualiū privantes adeoq; spirituales sed qui effectus eam civiles post se trahere potst, vō vō indicative ad delicta expiandæ aparatæ, quæ sūt tporales. Pœnæ medicinales aliter centure vntq;

§ 5. Szovēr exigit in jē Priv. Pte III pag 23. b. falcē illam pœnam, qm Xstus Ecclæ sue eccesit, mere spiritualem ee dreq; quid, ver illam n videtur foro sufficienti hre, putatq; & eā m tporales pœnas infligendi jus ee. Quia et populo Israelitico inflictæ sūt pœnæ tporales in desertis, et apli Petrus et Paulus graves pœnas tporales inflixerant peccatoribus, hoc tra illos notat Szovēr ejusq; sūt loquutj:/ Eā Cathedram ppter pœnas tporales vellicant.

§ 6. Censura & vō sententiæ ferendæ vō latæ sententiæ, i.e. quæ p legem est lata et ipso facto incurritq; circa qm tā monet Benedictus XIV declaratoriam judicis sententiam p mitti dre pro exteriori foro, licet jam pro externo foro censuræ sit delinquens illigatus. Censura sententiæ ferendæ detinetur scripto fieri q; expressione cāe et quid cum extra ctumaces post trinam monitionem â saltem unam ptemtoriam coram testib factam.

§ 7. Censura tollitq; absolutione ab eaq; perfecta, qui inflixit, â successore & superiore illius. Executorem sententiæ appellāo n dispendit & placetq; regi apud nos arte executionem debet accedere. In mortis periculo vō Presbyter absolvit.

§. 8. Ir Censurae gravissa e excomunicao e ꝯ major ꝯ minor. Illa privat vsu Eccle
siarum vulgr. pcussorem clerici et alia delicta gra
viora etra Eū salutem et tranquillitem conscien
tes: haec tñ a usu sacro et sacramentor
vsu arcet. Major vo legaliter in scriptis reducta
coram Presbytero t2 lucernas ardentes in ma
nu tenentibus pronunciari debet, posst. candelis
pedibus ecclesiarū ut nulli usui ee possint.
Idubio major excomunicao intelligit, quia
id e minus qd animae salubrius, excomunica
tus sacro sermoni ir ee admittit, sed dū diuī
offm celebratur ei e missa: exire debt, secus
mbram excomunicao nem incurrit. Iacendo vo
coram illo sacra secenter pagens iridicti pe
nam subit. Mortuus in excomunicao ne eccl
cum fidelibus sepultura ñ gaudet, sepultus exhu
matur, vivens a ciuitate ne alior arceri.

§ 10. Absolui excomunicatus fit peculiarimo
do in libris ritualibus descripto.

§ 11. Minor excomunicao trahit pillicitam
cū sao nem cum excomunicato. Excusat in
hoc [illegible]: minori vtilitas petendi ꝯ dandi
auxilii spiritualis, utilitas quae speratur ex
ea sacone damnati, obligao ghalis, subiecō
filialis â servilis. Hac excomunicao privatur
sacramentor vsu, ven in poenitenia forma
p quemlibet sacerdotem tollitur.

§ 12. Iridicta est poena medicinalis privans,
usu quorundam sacramentor, publica itendi
vinor celebrao ne cum ecclica sepultura. Qui
scientes in loco sacro sepeliunt iridictos, ex
comunicantur. Iridicti effectus alios recentius
mus, illi paulatim mitigati sc. Nam, licet
tota vrbs, provincia, regnū sit iridicto affecti,
tū parvulis baptisma et Chrismao quibus morientib
am sacramenta ipsis conenia adhibere possit;
divina celebrari permittunt clausis ēe ianuis
submissa voce et tacentibus campanis, certis diebus
vo festis cum ꝯ solemnitte.

§ 13. Suspensio e poena solis clericis propria, qua
tali illis potius ecclica vsus iridicit, ꝯ quoad offm
ꝯ quoad beneficium vt quoad jdicōnem.

§ 14. Depositio e pena amoo clerici v. ab ordi
ne ꝯ a jdicone vel a beneficio salvo manente ssa
tu et dignitte clericali.

§ 15. Degradao e ipso statu clericali privat. Hoc
opus e, quoes clericos tñ omnino esse ee, ut poe
nam mortis â multitudinis mereatur.

§ 16. Vbi Epus degradat adee dnt t2 Epi. di
Presbyter e degradandus Epi b, si diaconus e dia
conus Epi. Verum hodie ut Epus ad de
gradao nem proceder possit sufficiunt loco epor
Abbates usu mitre et baculi gaudentes, â alia
psone in dignitte ecclica constitute, iuxta pite,
in cuius cognitione et actu degradationis ipsorum.

§ 17. Degradao cum ceremonijs lugubribus pagit
teroso cau. abstrahuntur insignia sacri ordinis
degradandi; atq vnum quid ex aliis v. c. vestis sacra,
calyx, liber et alia, quae illi tpore ordinatoni
tradita fuerant singillatim, tonderi capiti digi
ti oleo taneto inuncti.

§ 18. Detrusio in monasterij olim in qua poena
nec incarceratoris loco exercebatur, vel p mod
poenitentie. Postqm am epi ex indulgentia pp
jure carcerandi uti cepere, clericos incorrigibiles,
â atrocij crimine reos in poenam carcerib
eam claudere possit. Quidni Epus carceres, â

eam Monachales inspicere et correctionem
sublationi rei familiaris.

§ 19. Poena uber non plane exulat ex jure ecclico, in
quo civili nullus locus est, epo dari saepe legos pecu-
niarias: flagellandi potestas p S. Stephanum libr 2, c. 32.
Cadit fere rarò multae pecuniariae, quae tum in
processu civili ecclico saepe exigi solent in causa
sponsalitia, in qua a sponsalibus debet causa recedendi
te, quae pecuniaria non pius utilis prout secundarias
nes decernet, vel pti adverse a. fiscali sedis
cedit.

§ 20. Ex potte item clavium ligandi et solvendi, quam ipsis Ecclia dedit, nulli aliud jus derivat Evangelii in peccatores, quam quod illis annuncient damnationem aeternam si non resipiscant, et remissionem peccatorum in Evangelio promissam illis applicent si crediderint.

§ 21. Poenitentia non quidem privatam et singularem reformationis nostrae jam rejiciunt Lutherani illam passim ut alibi dictum est exigit ad peccata expianda, vel nullas satisfactiones injunctas imponunt.

§ 22. Reliquae poenitentia publicae et singulares ex jure hactenus, ut collegialis potius pars totam in ea primitiva decerni solita haud apud Evangelicos occurrit. Vel illa vix unquam ab aliis quam sponte volentibus subiisse, in eiusmodi casibus nempe foetus occultando aut occidendo caedem, resolutae Regia prohibita est.

§ 23. Eum aeque jure hactenus ex naturae rectitudine ente via sua statuta poenis civilibus nativis sanxisse posse, atque civilis potestas easdem poenas brachio seculari ejus manu sistere debere, aliud judicium

§ 24. In Eccla nostra tale urgente a sacramentorum usu, quem arceat, adeoque excommunicatione minus sentiat nec impossibiles, modo id auctoritate altiorum fiat. Excommunicatio major nunquam sine annutu Principis potest exerceri, et unice in illos, qui nova et pernitiosa dogmata propagarent, sectantibus abstinent. Poenae excommunicationi, ab excommunicatione jam dictae et civis ferire posse negant Evangelii.

§ 25. In mistos regionis debiti gravitate ab ratione id exigente suspensis a depositis exercitio, quae posterior poena ordinem plane extinguit.

Cap. IV. De delictis in specie.

Limites judiciorum ecclica criminalis externi, in quos post factam fori interni et externi separationem et poenitentiae publicae abolitionem sensim declinare debet, superius Cap. I. exposuimus. Restat adhuc ut delicta et poenas illorum per canones publicatas enumeremus, quae poenae si ex mera potestate ecclica excedit, ita tum stare possit, si potestas civilis eas approbavit, aut jus. canonicis in subsidium recepit. Delictis recensendis eam positas per legem hujusmodi poenas subnectemus.

A. Delicta, quae fidei repugnant.

1. Apostasia, quae ad vim vocis sonat defectionem a vitae genere, de quo quid prius sequebatur. In jure canonico occurrit triplex apostasia:

a. Perfidia. b. Obedientiae. c. Irregularitatis.

De his posteriorib. alias.

Apostasia perfidiae sonat abnegationem fidei vere semel cognitae. Illi ejus est in stricto jure canonici apostatae

qui ad judaismy, paganismy v̄ machomedanismy tēdunt. In jure canonico ūtq; poenis subst, quib; ad hereſim tēdentes. Dicit Sanctus enim in Aegria eam illā apostatam vocari qui a religione Cathca ad aliqm ex iis tēdit, quae jam ex lege xpiana do nata st, qm in lex et stylus dicastelialis n̄ apostasiam vere tēdit vocat, cui quis p̄ legem nulla poena, vere ut dixi tuo, renti probab dilucidior imponi ēsuevit, quae probab, etra interdictum legis de tēdita loquentis adhiberi vid et Evangelio. Allego ad tēdit ē sub severa poena prohibita.

2. Hereſis in suo Egico prout illam plerig Cathci scriptores definiunt ē error alti hnis voluntarius et pertinax circa dogma Cathcae fidei sufficienter revelati et sic copit. Hae v̄ hereſis formalis. Quidm ē interna et mentalis n̄ ē delict vere peccati.

Si quis n̄ voluntario modo erravit, n̄ ē hereticus, v̄ in mentalis hereticus. An vō unqm error voluntarius ee potuit? dubitari pt quidē, idem an quis voluntario modo defendat errorem v̄ n̄ solus D pt judicare, q̄ et punire.

Si hereſis in suo Gramatico et primo sumatur: vō ille est hereticus, qui id tollit v̄ eligit, qd sibi placet. Suo civili am Pehem ille vocatur, retinq; qui dissolvit a formula fidei publica recepta in regno v̄ tolerata. Hoc suo geographicam tm̄ het scionem hereſis. Hoc suo extra Hispaniam et Portugalliam n̄ tantū hodie in orbe terrar hereticis, quia et Cathcis et Evangi ubiq; tolerantur pter dicta regna, et hoc suo nemo tamen dicit puniendos v̄ Cathcos v̄ Evangos illis in provinciis in quib; tolerantur. De ipsa vō et propria eam Cathci st hereticis quoad Deum et Evangi, quia ab his dissentiunt. Verum Evangi quem suo suo abundare permittant, n̄ ē impossibile ut hereticos in sua communione tolerent, prout in Jure nali diximus § 21. 32. 33; eo minus possit illos punire.

Praeter irregularitatem quoad ordines assumendos, v̄ quoad fungendi in ordinib; ante hereſim assumtis; pter incapacitatem offor, dignitatum, beneficiorum acquirendor v̄ retinendor, debitq; pter privatuam ecticae sepulturae, ecticae sepulturae excommunicationis majoris et Papae reservatae ipso facto incurrit pro hereticis formales et externos, illorq; fautores ex tē. depellentes. His poenis cathcis jure imperiali et patrio accessere mere civiles: infamia p̄ quosdam eam ad nepotes extensa, intestabilitas, amissio honorum, quae eam post mortem hereticae licet proles Orthodoxa secuerint subsequitur, amissio patriae potestatis et dis juris in vasallos subditos et servos. Plerea liceant resipiscant et errorem publice abjurent, damnantq; ad perpetuos carceres ut in pane et aqua p̄ totum vitam poeniteant: v̄ ipsi licet iterum resipiscant eburantq;, admissio illis sacramento poenitentiae, impenitentes licet n̄ relapsi pariterq; eburq;. Judex civilis vō eam uno momento dissolvat exequi tenetur, excommunicatus p̄ annum differat ipse eam qua hereticus detinabitur. In Aegria ab hereſi opus pt absolvere, sed dis-

pensare ut in susceptis antea ordinibus, quis mstret, Pfex solut pt. Non factus vō, natus hereticus ti cūtatē irregularis ā ē; pt ordi" nes assumere, n ilem dignitēs absq dispen" tatōne Papæ. — Leges ttæ antiquæ n multo lenius tractabt hereticos, qm ptifi anid et im" peniales, imo eām in recentiorib legib damna" ta hereti adherentes ir notando reperīt q: 1723. §6. — Talis ē eām Evangor dīna, quia da" mnata ē in Cōcilio tridentino, cum tn Evangeli sint p leges regni recepti, pro notarīs n possit declarari, licet quis ex Clero v. gr. pa" ter Zaita Evgo in hoc regno Marianno et aplico junis cibilib frui n posse asserere ndq vere" antē eo, qd leges, pacificaōnes, pacta hereti" cis favent ia veluti talati aart etc. impero Pfici in subditos fugitivos efficaēra sunt in" pto jure nulla, p Pficem Rām eām reprobatq tam in Hgria, qm Germania, in qua Innocentius X pacificaōni Westphalicæ Evgis jā a vili" danti „Zelo domus dei" ipsa et bulla ejus adhi" ndīlib: exercitatus ctradixit. Leges itaq Pficas et hgricas ctra hereticos latas putant ali" qui vigorem hīe, vel illam execuōnem n" ē de tpore. Clerici tn ad Evgos tpore vole" tes huc n quid mortis, carceris, exiliq pœna affici solent. Schisma ē affine hæresi, et cum hac plerq cjunctū. Scat Pprie schisma" est ptis tulare v vis de prout dissidit filius a ptis tulari ea v ab unitate tuæ Ecclesiæ pcipue primatq ordinis et dignitis, Pficiq p desq bullatq ctamnendo. Pœna schismati" cor fere st eadq quæ hæreticor, vel in Hgria eām Græci ritus n uniti Pp art. 27: 1791 citte donati st. Metropolitæ vō et 8 ipsor. Epis quos in Hgria hnt, voq et scitio data ē art 10: 1792, vel haetenus loq assignatq obtinere n potuerant.

B. Delicta, quæ cultui divino repugnant, sunt:

1. Blasphemia s. dictū vel factū in contemptū Dei s. medi" ate s. immediate admistū v. gr. medi virginis B. M. vel sanctor vel sacramentor. Pœna quoad Clericos est depositio, quoad laicos olim excommunicatio, hodie pœ" nitenda publica per 7 dies dnicos pagenda. Legi hgrica vō pro arbitrio blasphemiæ eām mors.

2. Perjurium s. violati juramenti vite depositio. Pejeratio s. asseveratio juramentalis p eum effectū, qui opi" nionē vel putat vel scit. Quoad laicos jejunium 40 dier, in pane tribulationis et aquæ angustia; quoad Clericos amissionem postæ se trahit. Nonnulli ctra Pejeratores propriē tales dari posse videtq aco in Hgria ad pœnam infamiæ et remu" nerationis amissionem bonor. Perjurium vō ppriē tale est magis fori interni qm externi.

3. Sacrilegium in stu lato scat, qm cuiq rei sacræ violatio nem. Personale sacrilegii admittit, si qui vota propria seu solennia seu privata sua frangit, Cardinalem ad nutum Apli hostiliter tractat, Clerico vel religioso violentas injicit manus, sacerdo" tes in Ecclia rem divinam peragentes turbat, anti" stes in jaculandis censuris sacris potte abutens, et quicquid aliud hor violandi. Locale vō id, qui monasterii claustra infringit, spoliat, incendit, rem licet profanam loco sacro nullo jure aufert, se" pulcra despoliat vel demolitur, qui a agit in locis sacris tale, quid, qd oculos offendat. Denig illi, qui munera sui immemores, vasa, vestimentaq sacra

sordere p̃mitt. Reale sacrilegij patrant, qui sa-
ens et diuino cultui destinata vel ea habita
quig bona mutuo. Ea i pauper alimonia dest-
nata rapiunt, illi deniq; qui sic sibi ad erog
cfirmandos vel ad profanand res abutant.

Poena sacrilegij jure Canonico jam pecun-
aria jam pluris aut penitena, jam excomunicat
Plisti reservata hec. Lege hgrica proatrocitte
crimina pena ea m mortis ee pt 61: 486, qui
in oeste semet in Ea gessent, expelli ex-
tra Em verberari ordinat. Decreti S. Stephani
Libr II. cap 18. Si sit: mi non i a vulgari
editionis fuerit, ut lex loquit.

H. Simonia, nr dct a Simone Mago, S. Spi-
ritus graa m nundinare volente, gratm sum
ta scitt oem act, quo quis sibi spirituale pro
tporali eparare nitit, a tporale pro spirituali
et hec e Simonia jure div. Si adhuc in me-
ra animi intenone sit vr mentalis, est
peccat et for interni. Si vo ea m actib exter-
nis aco prodita sit, e Simonia externa se pa-
ch sit se facit se ver se fich, et quacung
raone vra pareh ad obtinendu vel dand spiri-
tuale e idem, quin imo sub titulo mere gra-
titudinis ab una a sub spee mere gratitudi-
nis ab altera ple pt latere Simonia pro da-
tione p̃onar. Species Simonie jure divino
tales sit multe v.gr. venditio et emtio sa-
cror ordin, actuum ordin a dicois nis m an-
tim si ea administratone sacramentor, uti
divini pdicaone, Decraonib, benedicoib,
sepultur luer et mercedes depostab, a obti-
nendi vel exercendi beneficii curati caa vel qui-
cunque, dona, obsequia, servitia, elemosine, sum
daores, oblaores, pstanda, fiunt, acceptant
vel exspectant. Preum spirituali ver potest v.gr.
nomen in jure Canonico vr munus eq triplex:
munus a manu, munus ab obsequio, munus a lingua
que ex statim dictis intelligunt.

Jure hano Casus simonie pter hos sit multi,
e.gr. exao pro obtento, ad ordinem vrios ingres-
sus, porro pro collaone dimissoriali litterar
ad suscipiendos ordines, a pro testimonio de
susceptis ordinib a collaone ordin ea m tonsure
pro his, ne voluntaria m quid oblaonem liceat
accipere. Tandem simoniaca obsunt vendentes vel
ementes offa spor alia, ad administraonem bonor
Ea tporalia pertinena, vendentes oleum et chris-
ma Decrat, eamdi vtq a infra valorem mate,
deniq qui pro licena litteras publice docendi ali-
quid exigit, vel volunt, beneficia sua auctoritte
propria permutant, a sup illis tigit.

Potena Simoniae pro varietate casuum valde
diversa est v.gr. irregularitas vel quoad ordines
vel quoad beneficia, nullitas suscepti ordinis,
a acquisiti beneficii, licet Simoniaco modo pro-
cesserit a ordinatus ipse innocens, alicui dig ini-
quitis ignarus sit, nisi in fraudem promoti ordi-
nati a illo tradicente sit p torum pecunia data.
Porro suspensio et depositio.

In Simonia jure div. nemo hnt dispensare pt,
sed de poena illius jure echco positiva, idem
de Simonia a jure echco tolt invecta abiles stiend.
Cum occulta sit Simonia jure sit hani Epi dispen-
sare et ab illa absolvere posse dicit pro foro exi-
ena: in reliquis catib pro foro externo ad Sae-

nitexaŋ recurēnd statuent.

C. Delicta, quibus proximus ladit.

1. Homicidium, s. fact dolos vl culpos; quo hnj vita adimit. Dolos est cū illud qd alio mandatoriā i nīqo testimonio procurat est. Culpos est v.gr. cum rei vetite quis dedit operam exque mors aliena secuta est, vl licite quid, verūm sufficienti cautela ā cēm quis ignorans arbs, qm tn profitet, aller occidit. Homicidū se culpos se dolos poena e irregularitas, depositio ab ordinib, privatio beneficior, detrusio in monasteriū post repetitam malitiam degradatio. Laicus d poenitentiam subire solit excommunicatn. Jure hung. vl et clericus et laicus capitali poena plectit. Spēes homicidū qualificatē sunt:

a. Autochiria s. sui cidij poena E privatio sepulturē ecclie et precū. Ro more vl stro sepultura adimit, qm famulus carnificis pagit.

b. Paricidium s. occisio parentis vl consanguineor. Lex stra paricidas, matricidas, fratricidas, uxoricidas, infanticidas, occisores consanguineor capitali poena cum exasperatione justa gradus proximitatis subjicit.

c. Assassini, s. bētzy: illos, vorō gyllebs, vin bringen wer Mensch umb dz: qui hmēm pro mercede occidit, ipso facto st excommunicati.

d. Procurantes fetus animati aborsi, excommunicantur, degradati curiæ seculari tradunt.

e. Parentes proles suas in dormiendo oppimentes triennio penitere jubent.

f. Expositores proles pprias, sepe ita tractatas p legem Eccle ut homicidæ. Ex pratis stra dijudicabit in quo loco et qua cum intentione expositus est infs, an pierit, vl perire potuerit vl non? Siqs s. gladius s justigabo, vel tarer

poena

poena dictat. Qui in torneamento s. ludo equestri monachi, caret sepultura fideli, prout ea m. mortuus in duello, vl ex vulnere post duellū. Duellantes nec Epus pt absolvere. Excommunicant vl n. ltm duellantes ver eam ppes duellū admittentes, quid qd eam patroni duellantium et illis faventes, vl duelli spectatores.

2. Injuria bonoris s. dolosa lesio existimationis bonē alterius. Est vbalis vl scripta s. realis. Committit vel facto vl omissione agendor. clericus ledens postulare veniam ab offenso premiendo degradari jubet. Pasquillor s. vngal maro: vrās, Pasquillanten: auctores flagellari, inventos vl pasquillos occultari vl anichilari jubet lex ectica!

3. Turbatores sponsaliū vl conjugū ad instantiam fisci vl stori p s. sedem ad subeund am scamnū dati poenam et nefors damnor et expentar refutionem ejdem narnt.

4. Incendiarii excommunicationem triū ilem pter combustionem ea 15 aor penitentiā puniunt. Affirto de damno rei arciendo juramento pro foro claudi p Epm hrjcos absolvit, secus ectica sepultura privant. Apud nos poena e mors, nunqm vivicburium.

5. Furti est ablatio rei aliene invita dno. Detentio rei - inventē n indagato sufficienter dno est eam furti. Furti manifesti irregularem facit, qui a infamiam civilatis furto occulto penitentia expiato, pt quis ordines assumeret. Clericus fur depositi, n recipiscens degradatn. Fur in actu furandi occisus, sna sepultura ~~carel~~ carel. Ordinaria apud nos poena jure stro est laqueus, extraordinaria est carcerem, fustigatio

6. Rapina ē furt violent. Raptorib adūrat
Ēa illos, qui justū judiciū vendt, vel pecuniā ex-
torquend a cāa auctoritis jactāo ne mel inā-
tiunt. Dum ex indūs v.c. p obsettinem vel
ar rapina exercet, vel pelouinium cum ac-
cōne vō spoliati latrocinium. Pena Cano-
nica ē excomūnīcō, civilis vō mors, in casu
postremo exasperāone.

7. Crimen falsi. s. ventis imitāo dolo mā-
lo facta in fraudem tertii. Committit ay dicto ve
p testes falsi deponentes; b, scripto v.c.
circa scripturas illarq falsificādnes; c, fa-
cto vō vtu v.c circa monetas, mensuras
etc. Poena st varia, pro casuum varietē
v.c. pro Clericis depōe, degradāo, excomū-
cāo.

8. Impostura ne spēali in jure destitu-
ta vō stellionatus circa res sacras, huc
spectant falsa et suspecta miracula, reli-
quie et ē authentice, efficta rel naāliq
vel divina falsa indulgēne.

9. Usuram qualemcunq accipere simplici-
ter vetat, jus ptific, imo n ētm ctractus tales
prohibuit, qui revera st pallia usurarū pra-
vitis, ver eām damnavit embores minor
ementes ob antiāpatam, venditores plus
vendentes ob dilatam pretū solūonem, ulet
creditores usum rei sibi oppignoratē pas-
centes etc. id genus. Ctractus vō sub quib
palliata usura latet st v.gr. fictio majo-
toris quā est data et nrata p creditorem
porro ctractus mohatrā fidrāga hűvelkrel zálogh
valóvettel cselvról való irás, mid Ferenczy űbw V.

ptūndy vber Philistinū: qui idem fere est
cum pacto retrovendionis, cum scil rem ma-
quo pretio vendit, mutuo petenti ad credtū,
ita tn, ut pro minori pretio in puncto dēe ac-
cipiendo statim revendat venditori, pretio vō
illo, quo ipse emebat maneat revendens de-
bitor v.c. opus het quis tō aureis quib indi-
get, petit a me mutuo, ego offero ei horolo-
gū 20 aureis emend, emit, vendit mihi tō aureis
het tō aureos; 20 aureis vō titulo emti horo-
logū manet debitor; et alii similes ctractus
dant. Debuit tn Ecclia admittere aliquid exi-
ultra sortem titulo ejus, qd ire, i.e. titulo da-
mni emergentis et lucri cessantis, titulo pe-
riculi amittende vel vō difficulter recupe-
rande sortis, prout et absecrāo nem lucri,
certi minoris, pro incerto majore, demq. mon-
tes pietatis, domos dail: illas, in quib erga
pignus in mutuum datū, qd si reluct aliquid
solvi det supra pecuniam levatam pro opere
officiali, in usū domūs existentium expendō
et evandō montes. - Usurarius multas
et severas poenas irrogavit jus canonicū v.c.
oblāones, elēctiones, testamenta et appellā-
nes eor rejicit, illos a communione altaris offā-
lib et dignitatib arcet, ētā sepultura pri-
vari ordinavit, &c. Quē sint vsurē civiliter
prohibite et quid sint circa illas vidimus
in elementis juris hgrici. Jure naali nulla
usura est illegalis, ver dīna non prohibet,
aliqn indigentiam in lucrum vertere et
illa abuti.

D. Delicta carnis.

1. Fornicaõ cũm vulgo prostituta. Stuprũq; psona ceterũ honesta et libera comittitur, illi 7 aõrũ poenitenã, huic nssitas ducendi, secus poena cporalis, excomunicaõ, item, et quoad Clericos detrusio in monasterij dictabatur. Fornicaõnis et stupri apud nos ẽ arbitraria poena. Violentæ opressiones tñ morte plectuntur art 47: 1514.

2. Cũbinatus sẽ coelibis sẽ cjugis, licetq; animo nunqm̃ recedendi exerceatur excomunicaõne plectit Eccla.

3. Adulterium p eos comittitur, de quibus una saltem ps matrimonio est illigata; si utraq; ligata, adulterij duplicatur. Poenitenã 3 v 30 aõrũ expiatur pro foro externo am laicus excomunicatur, Clericus deponitur, incarceratur atq; ir laicos poenitenam agere cogitur.

4. Polygamia lege regni stri debita poena adfici debet 6625; quæ ex usu dr ẽ poena arbitraria.

5. Incestus s. cũbinatus ir psonas, quæ csanguineitte v affinitte vera et carnali invicem junctæ st. Poena ẽ excomunicaõ, quoad Clericos eam depoõ et poenitenã decenalis. In Hgriã in linea recta et csanguineitij et affinitij, item in primo et secundo gradu csanguineitij collateralis mors cum exaspeñone, de cetero poena carcer dictatur 11723; 12: 1723. quoad affines in linea collaterali est poena arbitraria, licet lex in primo et secundo gradu incestuosij mortem dictans illos ñ excludat

6. Sacrilegus corruptor psonæ voto castitatis adstrictæ. Si laicus ẽ excomunicatur, si Clerus deponitur atq; in monasterij clauditur. Monialis corrupta in arctius claustrũ detruditur.

7. Lenocinij s. factus oẽ quo quis prostituõnem alienæ pudicitiæ adjuvat. Hujus delicti reij nec fine vitæ pbetur comunio.

8. Raptus ẽ abducõ violenta psonæ honestæ animo libidinem explendi facta. Raptor /: fautorq; ejus et csiliator :/ ẽ ipso jure excomunicatus, teneturq; raptam si ñ duxerit dotare. In Hgria ẽ poena arbitraria quia lex 12: 1723. tacet.

E. Delicta Clericis propria.

1. Venaõni indulgens Epus 3 mensibus, presbyter 2, a comunione arcetur, Diaconus suspenditur, reliqui arbitrarie puniuntur. Quia nullus in sacris literis invenimus sanctum venatorem, dicit Hyeronimus.

2. Rixatores et percussores Clerici jam suspenduntur jam deponuntur. Adolescentes tñ Clerici in minoribusq; ordinibus cstituti ut et monachi a suis pceptoribus et superioribus pro renati eam vberari possunt; ita tñ ut execuõ Clerico v monacho comittatur ne laicus censuram Canonis incurrat. In Canonicorũ eam collegiis virgarũ facultas obtinebat, quæ collegia olim discendi et docendi caã coalescebant.

3. Furtus, ordinis susceptio, promoõ p saltus, supra attacta st Sectione 1. Cap. 1. suspensi, irdicti,

depositi, excōunicāone majore excussi, li
achus ordiñ qualiumcunq; adeant, benefiñ
privari et totaliter deponi dñt; qui ach tordi
nis n̄ susceptī exercet excomunicatū. Non
Presbyter. si missam celebret v̄ poenitentē
Sacramentū profunet i.e. poenitentiam audi
at et poenitentes absolvat, degradatū et cu
ria seculari traditū.

In illos qui occāone Sacramentalis confes
sionis sollicitāonis ad turpia suspecti eva
serint, vat hereticos inquiti eosq; convictos de
gradari et curiæ seculari tradi jubet Bene
dictus XIV. Idem agendi incipit cum episcopis,
qui suos poenitentes quos noverit sollicitatos
cē ad denunciandū n̄ admonent.

Apostatiam irregularitatis incurrit Clericus
ad cversationem laicam deficiens, habitū cleri calem
n̄ deserens, qui, si post trinam ad monitionem
n̄ resipiscat, privilegijs fori et Canonis pdīt i.e.
subjectus erit civili jurisdictōni, et absq; poe
na excomunicaōnis verberabitū p laicum.
Monachus vō Rgionis i.e. ordinis, in quo pro
fessus e, desertor carceribus manipatū, pter
hanc apostasiam obediendā, cē retinendus
Rgiosq; libris cē non.

Reliqui excessus Epor, Plator et inferiorū
Cleri facile ex naā Rgionis atq; offor que ge
rit et jure q̄ ptractari mus i telligi possūt, v.c.
si Presbyter missam inceptam relinquat
aā celebret quidē rite sed n̄ communicet, si ali
enos subditos s: ad aliam parochiam pertinen
in matrimoniū cjungat; quæ et talia delicta

milia jam gravius jam levius arbitrarie pu
niunt. Delicto gravi ōi infamatis vē suspecti
ejus si proba alia deficiant imponit purgaō
Canonica, juramenū tactis Evangelijs deponendi,
quo recusato reus pro confesso hētur. Olim adhi
bebant eam Purgatores, qui jurabant se cre
dere eum quem purgant vere jurasse, tole
bat eam juramenū purgatorium ad reliquias
Martyr deponi; imo eam purgaōnes vulga
res in usu erant, v.c. ferri candentis, aquæ
ferventis, vē pugilatus, duelli et quæ judicia Dei,
aliter ordalia vocabantur.

Exigi Apostasiam, hæresim, errorem, usu
ram item intra legis civilis cancellos circum
tem puniri posse negant. Blasphemiam, de
crilegij unica ex irreverenā erga Deū, n̄ item er
ga bnēs mortuos vē vivos aā res inanimatas
metiunt. Si moniam cathedrā a Crimine simo
nis Magi multū differre docent; pretio tū
muneribus redemti aā alios illiciti vim quidē
ad beneficia ingressū n̄ tolerant. Jurisdictionem eccle
siam ad delicta secularia superius recensita
n̄ alia raōne extensā volt, qm olim Xnā eccla
extenderat, eamq; cum suma moderaōne ex
mitte et multo lenius, qm primitiva Ecclia
fecerat, adeoq; rarissē in alios qm in illos,
qui sponte Deum et subjiciant exercent. In
delictis eam illis, quæ p̄ clericos proprie circa
res officii et vitæ clericalis sanctitatē inveni
untur committuntq; vendicandi nmi post repe
titam monitionem, poenam suspensionis vel depo

sionis irrogant: graviora eor delicta secu-
lari judicio punienda relinquunt.

Finis.

Resolutiones Regiæ.

A. Quoad baptismum.

Proles patris Cathci v. gr. Titus N. U. non bap-
tiset mater Evgam. Masculam prolem patris
Evangci baptiset non obstantib reis alibus refor
a tali ste exortis aut p legem a dt 26: 1791
annullatis 1792: 29 Nov; 1793: 12 Febr; 1793
: 24 Julii. Prolem qualiscung sexus extra
justas nuptias ex matre Evangca natam
baptiset, si sciat patrem esse Cathcum si
non pater incertus 1791: 25 Nov; 1792:
2 Oct. Patrem in talis proles si: ea mdi cer-
tus sit: nisi dentem matrice non inserat.
1783: 14 Maj ex bellico clibi infantem
exposit quem baptisat si et in extat, absq
dilone baptiset.

Adult et sui juris Judeam licite bapti-
set, sed minorennem absq ctu parent
non baptiset 1786: 7 Nov. = 1799: 17 Sept.
Si in proles judaicas 18 etatis anum, vi in
certis catib 14 supaverit baptisare potest,
obtenta in hoc casu prius dispensatne
regia 1789: 20 Oct; 1791: 16 Sept.

B. Quoad sacram coenam.

Cathcos cum in adultu regio examen 6. septi-
manar subeant, et super eo testimonialib
parochi cathci a magistratu provisos admittat
ad sacram coenam 1793: 21 Junii, pariter pro-
lem talis prole que tpore suscepti patris nis
18 etatis anum superaverat nec cathcis sacris
initiata fuit, libere admittat, secus talis pro-
les post anum 18 indultu regio petere etsa-
nen 6. septimanar subire teneat, utq anum 18
in Cathca educanda est. Spurius matris Evgca
admitti debet sper. Neminem p ma auctoritte
repellere pt ab usu S. Cœnæ, nisi probry
ignorantet.

C. Quoad Matrimonium.

Promulgationem trinam totib diebus dnicis in
dnicos dies incidentib festis diet pagere, nec
eam absq dispensatne potius civilis omittere.
Si sponsus in sponsa ad aliam parochiam pti-
neat edigere diet testimoniales super pro-
mulgatne ccernentem mstr extradandas.
Formulam copulæ in ea alib mutare haud
licitum, 1774: 12 Dec. Neosponsi sper Evgci
cami ex parentibus Cathcis nati licite
copulent p mstr Evangcum 1767: 12 Febr; 1798
7. Aug. Sed nec sponsus mistæ, Cathcæ et
Evangcæ religionis ne in eo quid casu si pa-
rochus Cathcus scriptam dederit licentiam,
a quispiam alter evicionem susceperit lici-
te copulat; ita nec vagabundos sine parochi
sui 1767: 3 Sept nec ex provinciis austriacis
oriundos, sine testimonio provinciæ illius
ex qua oriundi sint, 1783: 2 Jan, 19 Mai ante

exactos to in Hgria aos, 1801, 15 Sept. co„
pulare audeat. Siquis hebdomadas ẽtimas
in parochia exegit, hẽturg pro parochiano
exleri [:i.e.:] ex austriaca monarchia ori„
undi:] si testimoni scripti producere negue„
ant, testis effato et juramento coram ma„
gistratu politico deponendo si se coelibes ee
docebit. Orphanos minorennes sine pa„
rentu tutoris simul et cẽcernentis magistra„
tus indultu copulare nõ licet. Sed nec vidua
ante 9. menses post mariti mortem, que, si
ex denato marito prolem habeat, copulae ius
pẽ mistrum magistratui indicare jubetur 1788.
23. 10bris. Conjuges divortiati si velint re„
novare matrimonium, more solito ~~exemplari~~
promulgari et copulari debent. Mater de grani„
te incestus plebem peculiariter edocere
jubetur. Dispensatio nem ex gradibus prohibitis a
rege petituri testimonio tam superintenden„
tis qm civilis jurisdictionis opus habent, 1782.
15 – 1783. 5 Dec. – 1787; 2 Jan. qm ea nisi ex
quarta tm vi promulgari vi dispensatio nem a
civili magistratu adferre tenentur. Et dubium
vi scriptus tunc dem intuitu consanguinitatis
impedit matrimoniu, lis coram judice tracta„
ta et decisa fuit.

Ex edicto bellico 1785: 5 Jul. nec adulter
nec adultera matrimonio jungendi, si de
scelere publice constet. – Matrimonio di spon„
sam trahere licet quidem, sed prudentia suadet ut
tporis apud catholicos prohibitis ne illi offen„
dant a nuptiis celebrandis abstineat.

Mares ante 18um foeminae ante 15 nunquam co„
pulande. Benefacit minister, si caute pro circum„
stantiarum ratione investiget, nne sit coactio in matri„
monio ineundo.

D. Quod Sepulturas.

Observato intimato dto 18. Dec. 1795 nro 26672 dto
5 April 1796 nro 7212, quorum copiam minister hrediti
si quod suspicio adsit, quod fatis defunctus sit
veneno periisse, post factam judicis magistratus pe
medicum indagationem sepulturam admittat, cjus de„
functi ante 48 horas a morte defuncti cpulandas
nisi morbus defuncti contagiosus fuerit, à nephri„
tis jam adsit; neminem, peregrinos absq difficul„
tate pauperes se extraneos se domesticos gratis
prolem masculam patris Evangeli licet matris
Evgue sine metu sepeliat, nec unquam infantis
ante baptismum mortuis, autochiritis aut talibus
qui gravitate laborant morbo, honestatem, in tiberio
tm accipiendam sepulturam in coemeterio denegat.

Quod defunctorum recte ad cameteria deferri curet,
nec ea in cõ inferri patur 1775: 17 Jul. nõ patur
mortuorum cadavera ultra biduum intecta servari,
idq agat ut tumba imposita primo qq tpore im„
daventur, eaq ac dein profundius in humo mergant. Im„
pediat tm quantum in eo est 1787: 2 Jan. ne plebs, fe„
stis ferialia celebret convivia, tumultibq minus
necessarios se obruat, à superfluum pultu campanar
instituat 1775: 15 Jul. curet ut coemeteria extra
civitates et pagos sint sita, 1777: 21 Dec. nitea cingantur
atq pecorum ingressus impediatur, 1789: 13 Febr. si pt
idagat ut cameralis exstruantur tumulis p 48 horis
mortuis destituta 1796: 3 Mart curet ut fossa se„
paratim in coemeterio effodiantur, ante 20 aos haud
aperiantur, ea vo in quib pestis absumti quondam se„

peliebant, intecta sper relinquant 1776: 13 Dec. Mortuum Evangum, ubi cœmeteri non adest, in cœmeterio Cathcor. sib cum cerimoniis sepelire pt 1788: 12 Aug. Parocho Cathco nec loco sepulchro pro Cathco defuncto in cœmeterio Evangor, nec pulsu campanar denegare psumat.

E. Quoad captivos.

His s. Cœnam n ipsa supliciu die, vel pridie administret, Bracl. Crimen art: 51. occasione administrandi vincula captivo dnt demi. 1770: 20 Nov. maleficis ad locu supliciu comitetu, quin tn ad populi dicat 1781: 29 et 1791: 26, a proemiis aliqb, eam sibi oblatu fuerit acceptare psumat.

F. Quoad militiam.

Omnis militia se vaga se fixa et loco certo alligata, quoad baptismu, copulam et funus a Capellano regiminis pendeat, invitatus tn minister Evangus copulare, baptizare et sepelire p milites Evangcos aut illor proles 1784 s: i Capellanus abs sit, Parochus Cathcus e capelli bicarius 1796: 2 – 1787: 3 Mart. ad testimoniu mittere tenetu matricula regiminis p Capellanu inserend 1784: 4 Mai. Si miles Evangcus civili dictioni subjectam sibi jungit matrimoniu, stolam pro copula obvenientem dividendi j. het minister Evangcus cum Capellano Regimins 1753: 16 Apr, sed prudenter fecerit, si jus suu renunciet. – Sine dictionis militaris ictu et sine promulgatione nullus miles copulandus 15 Nov 1784 nec offales ad statu jubilationis a pentionis reducti 1771: 19. Mai, nec tormentarii milites in stipendiis militantes 1772: 26, nec pistores milites 1774: 25 Jul nec serarii aut ancillæ a domestici effector militaris 1785: 14 Febr sine ictu effector suor copulari possit. Vi-

duæ militis et pupilli n pentionati, a commilitibus plenarie dimissi licite copulant 1783: 16 Apr.

Funus militis ttm ad portam domus – militaris v. g. Xeno dochii comitatus Capellanus legionis, inde a porta ad cœmeteriu usq minister Evangcus 1784: 21. April, militem desertorem tenetu detegere minister Evangcus, licet sub sigillo confessionis sibi innotuerit.

G. Circa salarium et stolas.

Nhet minister j. de salario suo remittendi, ut hoc successoribus suis noceat. Proventus corruptos robo-ratos nec dnus terrestris pt minuere, 1763: 28 Dec. si vicinus morbidus v absentem ministru in funcione supleat, n het j. stolam sibi appropriandi. Nisi aliter eveniat sibi, n het j. plura pecora v pecudes in pascuo communi retinendi, qm colonus integræ sessionis 1770: 5. Jan.

H. Circa Matricas.

Nna absq abbreviatione et ductu debet scribere secundu formulam per excelsum Cbiu præscriptam. Matricas ne quis erga Regales extrudet ulli 1770: 5. Jan. Superioti tn de civili de ecclesiastica inspicere volenti ostendere debet. Patronos eam inferat ut testes, coram quibus actus in matrimoniu declaratus est. Spurios patres n indagetu, nec matricæ inserat, nisi existentes spuriis talibus sicuti cognm adjicere pt tale, qd a nobili v Magnate minime n committat 1775: 12 Oct. Infantes a pstu ante baptismu mortuos, tam baptizator qm mortuor matricæ cum nota inserat 1770: 11. Sept. Extractus Matricularis sine ulla immutatione inscribat et subscribat 1771: 18 Mai. Eam alia protocolla ea et hriam ejus domesticam bona fide scribat.

I. Circa testamenta.

Testem n pt agere circa tale testamentu quo sibi, ea,

familiarib⁹ suis aliquid legat⁹ 1774: 8 Aug.

C. Circa Castam Ea, pauper⁹ Orphanor⁹ v Viduar⁹
Nihil peripiat v. erogetᵗ, th vad nihᵇ attendat.
Nevos Sub Superioti delegat. Ex casta cehar⁹
pro nro magistror Evangor⁹ thdem pt proportio,
nate ad vhs Evangca Ea sumi, quantᵗ sumitᵗ
pro Ecla S. Cathca 1800: 4 Mart. et indorsaᵒ
instanᵃ Szakolcz 1796: 25 Nov. Multa p
Ceham magistro Evango irrogata cadunt Ecc
Evangca.

M. Circa Scholam.
Invigilet ut proles 6. aos nate ad Scholas
mittantᵗ 1796: 12 Dec. Non poterit vero angty
utatᵗ ad hoc pvad exp. 1802: 12 Jul. si puer
subulci v bubulci ee soleant, cogendi com⁹
mittes ad cducendos subulcos et bubulcos
1789: 29 Jan. Si ubi schola trivialis cathca
n datᵗ: in tali loco proles Cathcor⁹ parent⁹
admitti possit 1798: 5 Dec vero occasione tra,
hendæ dr̃ne rgionis et examⁿ ex ea dimitti
debent 1792: 16. Ad scholas eam latinas
sine indultu rgio admitti n possit. 1797: 12.
Sept. prout nec adolescentes Evangci Bohemia
oriundi sine indultu Magistratus sui circula,
ris 1782: 17 Febr.

N. Quod Parochianos suos.
Excessuos⁹ monitionib⁹ suis, n parentes ma,
gistratui denunciare pt 1786: 14 Febr. Poenas af,
flictivas v peculiares dictare a meretricib⁹ in,
humas poenas dictare n pt 1796: 12 Nov. Omi,
nis laesa matth v turbatæ pacis ac securi,
publicæ reum eam dictione ipsi in loco lesæ, de,
fegere debet 1787: 1 Maj.

O. Observaones mixtæ.
Circa Sponsalia. Ea, quæ Cathci cum Evangcis
contrahunt, Parochus Evangcus benedicere
nequit. Si Cathcus Evangcam ducat, Evangca
ante Josephi n licebat nro Evango prolem
ex parente altero Helv. altero vo Aug. Confn
natam baptizare. Cathci sacra Evangca publice
et ordinarie frequentare volentes terreⁿ⁹ mster
Evangcus arcere et impedire 1792: 25 Febr 799:
28 Mai. Ad Nevos hlicenses sed nulla videtᵗ ra,
cur Evangci mstri ad expl Cathcor⁹ paro chor⁹
vocatione mestis, et fulcatura, vindemiæ jure
dispensandi festa adeti haud possint, ad Bahng
1800: 12 Febr. dimittᵗ intimatᵗ dicit.
Non sufficere ad Bth a Cathca rgione ad Evgam
id dicere, qd S. Coena in sub una s pee pæ pere
et Sanctos invocare quis n possit. Ablio ad Nevos
hlienses 1799: 28 Mai dimisso imponitᵗ mstri
ut majorⁱ hnᵗ ad S. Coenam cursu medio adi,
tuor eos, quo Cathci erant, alta voce excedere ju,
beant. Liberi minorennes Evangor⁹ ad rgionem
Cathcam duci volentes Parentib⁹ et
alus Evangcis dnt p Parochⁿ sese exploranᵈ; et
post 6 menses ad professionem rgionis Cathcæ
admitti 1797: 20 Oct 1802: 24 Mai ad Schemnitz.
Parentes prolem Cathcæ educand⁹ Cathcæ haud
educantes p magistratⁿ puniri n possit ver
Stahl. Lotthi refert. 1793: 3 Mti abs 50 dis,
cipuli adstrictⁱ pt schola trivialis et docens
vocari 1802: 12 Jul. Opifices Evang ab oi cursu
ad sacra Cathca st immunes 1795: 10 Aug.
In cib rgionar⁹ offic⁹ deputaones ordinabi
st 1797: 8 Jan ad Tertiam. Aug et Helv Confessio,
haereticos cpellare n licet 1794: 21 Jun.
Proventus beneficior⁹ regalij in Cilich et Opidis
cum Evgo ecernit 1772: 15 Febr. ita cad⁹ com,
munes, 1794: 18 Jul 1797: 3 Sept a tribuendo
duplicem portam desumere n licet. ad filiales

123 x 2 246

Eclas exire volenti et debenti mstro filialis,
te occaonem supeditare dnt 1788: 5 Aug Dier
dnicor et festor celebraoni invigilet mster, 1801
20 Juni Festa Cathcor quavis hebdomade imi,
nentia promulget et auditores moneat, ut a
laboribus strepituosis abstineant 1793: 4 Juni ad
Trentsen.

Apud Evangos A. Conf. Mstrum et Rectorem cventu
localis candidat, plebs eligit p suffragia,
amovere n e facile, pcipue morbid et senem
absq p missione senioris. Vocao ctinere det
salariu distincte. Si ante 3 aos deserat Em mi,
nister refundere det expensas in sui advecō,
nem factas. Localis cventus mbr e eam Ludimagistr

Districtualis Cventus cstat ex deputatis
Senioratuum sub psidio distu Inspectoris et Sup
intendentis. Sepe vr ttm csessus Cstoriali
ad quem pter psidem 4. v 6. viri utriusq ordi,
nis adhibentur.

Inspector et Suptdns eligitur p scrutinium
Primo dant oes Eccle votu pro Candidao
ne: 3 ex Candidatibus qui reliquis plura vo
ta hnt iter proponuntur, et qui ex illis tribus
plurima vota ab Eccliis hebit, stat. Perceptor
districtualis eod modo eligitur. Notarius, in
cventu districtuali eligitur, absq scrutinio,
i.e. n occultis votis.

Finis.

Blum. II Band.

„O du, der es vergönnet ist, — der Zukft, die im Leb
So spröde sich vor d. verschließt — d. Röckch aufzuheben
O sei so sei gut, u. zeige sie — Mir nun enthüllt bis übers
Knie, — Ich bin damit zufrieden"

III Band (51 Seit.) Und auf den Schild, der draus entstand, —
Gings pinkepank, mit flinker Hd, [illegible] Fed u. Ambos hatten

bei Thurn

mein Buch bedeckt s. für d. Nachtschlier, s. für Stoy u. Nachtlager:

– ∪ | – ∪ | – ∪ | – ∪ | – ∪ |
– ∪ – ∪ | – ∪ – ∪ – |